המחיר 3.00 שקל חדש (כולל מע"מ)
שנה 50
מספר 2560
כ' אלול תשמ"ו, 24.9.1986

העולם הזה

חווה יערי
בוכה ליד
אחותה ציפי

התרגיל במישפט יערי

שרות שבעה הכוכבים של "צים" שוב מוביל במקום ראשון

במחקרים וסקרי דעת קהל שנערכו השנה:

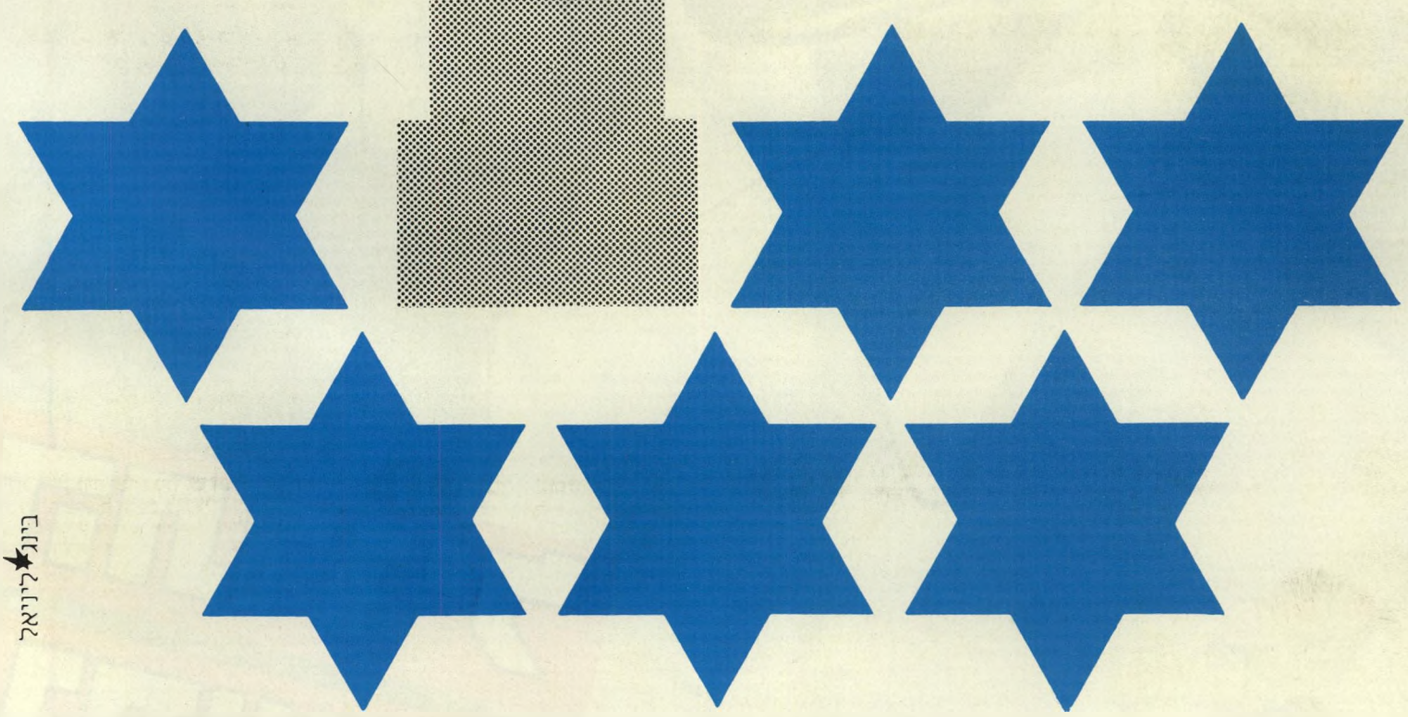
ע"י מכון ישראלי למחקר חברתי שימושי בראשות פרופ' לואיס גוטמן ירושלים, עבור "ידיעות אחרונות"

וע"י **המכון למחקר מדיעין אזרחי ת"א**, עבור "מבט",

זכתה חברת "צים" שוב, במקום הראשון בענף הספנות כחברת הספנות הטובה ביותר בישראל לשנת 1986.

בין היתר נקבע במחקרים אלו כי "צים", המשרתת את לקוחותיה באמצעות צי אניות חדישות ורשת עניפה של קוי הפלגות לכל רחבי תבל, מספקת את שירותי הספנות הטובים ביותר בישראל ומהווה בעיני הציבור ערובה להגינות מסחרית.

צים ZIM
שרות
שבעה כוכבים

בינלייאל

כתבת השער הקדמי:

התרגיל

כיצד הצליחה התובעת, פנינה דבורין, לאלץ את אביבה גרנות לעלות לדוכן־העדים, מה היה התרגיל המישפטי המב־ריק ואיך גרמה לחווה יערי (בתצלום) לייבב.

40

כתבת השער האחורי:

סחוטה בלימון

רק יושבי השורות הראשונות הבחינו בכך: ריטה ניננעה חרישית את שפתיה, וקולה המוקלט בקע מן הרמקולים. הזמרת הכוכבת מתמוטטת, בוכה ומקיאה, סבטה זגוגי והיא כולה מוכת־הלם, כי אנשי־עסקים זריזים מנסים לסחוט אותה עד תום, כמה שיותר מהר. ולא מניחים לה לנשום אפילו רגע.

36

הגליון הבא של

העולם הזה

גליון ראש־השנה תשמ"ז יהיה מצוי במקומות המכירה בתל־אביב ברגיל, ביום ג', ה־30 בספטמבר, בערב, ובקיוסקים ברחבי הארץ ביום ד', ה־1 באוקטובר.

על שער הגליון יופיע דיוקנו של

איש השנה תשמ"ו

המשמש מוקד לכתבה השנתית הממצה של אורי אבנרי, שבה יגבש את תמונת תשמ"ז על כל היבטיה, יתחת את האירועים שהעניקו לשנה זו את דמותה המיוחדת, יקבע מי לא זכה בתואר ומדוע.

זוהי הפעם ה־36

שבה בוחר "העולם הזה" באיש השנה — בחירה שנתית הזוכה בתשומת־לב לא רק בארץ, אלא גם בעולם.

רכוש את הגליון בהקדם!

סקוופ
המגעים נמשכים!

אהרון אבו־חצירא, מאיר שיטרית ורפי אדרי עומדים לשוב השבוע מביקור נוסף במרוקו — שתואם בסודי־סודות עם המלך חסן השני.

9

בחזרה ללבנון

האם יחזרו חיילי צה"ל לבוץ הלבנוני? "רצועת הביטחון", מסתבר, תחת להגן על ישראל, מייצרת מוקד חיכוך המאיים להחזיר את הסיוט. הפעם לא יוכלו רבין ופרס להסתתר מאחורי גבו של אריאל שרון.

7

חלומות סויסה

"חלמתי להקים בית־כלא שהוא בית־שי־קום!" מספר רפי סויסה, "וגם בית־חולים לאסירים. גם מבחוץ אני מוכן לטפל בזה!"

8

בדר מדבר

לד"ר יוחנן בדר מלאו 85. קשה לו לשמוע, אך הוא רואה הכל וגם מדבר כמעט על הכל: על ז'בוטינסקי, בגין, הדתיים, דויד לוי, על הרוויזיוניזם שערך על אשתו הוא מסרב לספר.

14

עירומה ביוון

ספינת־מיפרש מיסתורית, נערה בעלת גוף מושלם שצצה מתוך הים ומנוידוד קטן אצל בעל המעגן — כראי לנסוע לנוסף ביוון, וכראי גם לספר בבית את כל האמת.

30

למען היתומים

הוא רצח את אשתו מפני שריחם על ילדיו — כיתומים. הוא סבור, אפשר יהיה לסדר להם בית חם במישפחה אומנת. חוץ מזה, כך הוא נפטר מאשתו "שבל הזמן רצתה להיות חופשיה".

32

"דן" בלי דם

הכל חזר למסלולו במועדון הצעירים, שבו נרצח נער בעת קטטה: הילדות בנות ה־14 שונאות אלימות, אבל נהנות כשבני ה־15 מגינים על כבודן, וכולם אוהבים לרקוד את האקסטזי.

24

שופטים בשר ודם

השופט חיים דבורין מרים את הגלימה ומציץ לעולמם החסוי של השופטים: מי לקח שוחד, מי אהב ללגום מהטיפה המרה בזמן העבו־דה, מי היה מתפרץ על עדים.

29

הכה את הרופא!

המישטרה הזמנה לחדר־החיון, עצרה את פצוע התאונה והעמידה אותו לדין. הרופאים טוענים כי החולים נוהגים להכות אותם. סתם כך. הד"ר יולי נודלמן חקר וגילה, כי החולה שאל: "מתי יטפלו בי?" ואז ענו לו בגסות: "שתוק וחכה!"

11

רחל המרחלת מדווחת:

כשר־חל דיין מחליטה לגזור ● **זמר** ידוע מאוד ונשוי מאוד מחזיק ידיים **למאיה בנימיני** ● **איתי גורביץ** מחזיק ידיים **למירב לפיד** ● **אריאלה רוס** התאהבה בבעלה ● **פרקליט** מפורסם, **גברת** אלמונית **וילדה** ● הדוגמן **ירון פינק**, הדוגמנית **ביאטריס גייר**, והתינוק שבדרך ● **שושנה וינר וארנסט יפת:** תרגילי הרזיה משותפים בבריטניה.

38

טנגו זה מחלה

טנגו זה מחלה, טנגו זה תשוקה, טנגו זה התרופה לרחמים העצמיים של הגולים מארצם – הסביר הבימאי פרנאנדו סולאנאס להעולם הזה. סרט של בימאי גולה.

27

המדורים הקבועים:

איגרת־העורך – מי יהיה איש־השנה ה־36 4
במדינה – מיקי ברקוביץ היווני 6
הנדון – הגיון של שרון 7
תשקוף – תופס הפראזיטים 10
בלי הרדמה – אפקט הבומראנג 11
אנשים – אבל: המזכירה נראית נהדר 12
יומן אישי – הפרוטוקולים של זקני אל־קודס 17
מה הם אומרים – יוסף בורג, עידו דיסנצ'יק, יאיר ניצני 18
תשבץ – הטוב בקלפים (שתי אותיות) 20
גם זה וגם זה – 2000 סוגי חצילים 21
לילות ישראל – בירה בסיגנון אמהות עובדות 22
קולנוע – הטיפשון והיחפנית 26
דף חדש – קסם הפרה והפוסט־היסטוריה 30
הורוסקופ – אהבה ונישואין לכל מי שרק ירצה בהם 32
מיכתבים לרותי – אהבת ספטמבר 34
שידור – שאלות ילדותיות וצחוק היסטרי 35
רחל המרחלת – סחיטת מיליון הדולר 38

איש השנה תשי"א
העולה־החדש האלמוני

איש השנה תשי"ב
מבקר־הסוכנות שמוראק

איש השנה תשי"ג
יועץ־מישפטי כהן

איש השנה תשי"ד
עסקן־שואה קסטנר

איש השנה תשט"ז
פרקליט תמיר

איש השנה תשט"ז
נשיא־מצרים עבד־אל־נאצר

איש השנה תשי"ז
מצביא־סיני דיין

איש השנה תשי"ח
חתן־תנ"ך חכם

איש השנה תשכ"ג
מתפטר בן־גוריון

קול קורא

בשער הגליון הבא יופיע — זו הפעם ה־36 — איש־השנה של העולם הזה.

זוהי ההזדמנות האחרונה לערוך במסיבת לילי־שבת את המישחק החברתי שכבר הפך למסורת: לבחור באיש (או באשה) שלדעת הנוכחים מסמל את מאורעות השנה יותר מכל אדם אחר, לטובה או לרעה — וגם לנחש מי ייבחר על־ידי העולם הזה.

מבט אחד על 35 אנשי־השנה שעד כה פורש לפניך את כל ההיסטוריה של מדינת־ישראל. שלושה אנשים נבחרו פעמיים (דויד בן־גוריון, משה דיין, מנחם בגין), אחד שלוש פעמים (אריאל שרון). 12 הלכו לעולמם, מהם אחד נתלה (אדולף אייכמן), אחד התאבד (רוברט סובלן), אחד נפל בקרב (אריה רגב), אחד נרצח (ישראל קסטנר). רק שלוש פעמים נבחרה אשת־שנה (יעל דיין, גולדה מאיר, גאולה כהן). חמישה היו זרים (גמאל עבד־אל־נאצר, רוברט סובלן, אדולף אייכמן, הנרי קיסינג'ר, רוח־אללה חומייני).

מי הפעם?

איש השנה תשכ"ד
יורש אשכול

איש השנה תשכ"ה
מפלג־מפא"י בן־גוריון

איש השנה תש"ל
לוחם־שלום דיין

איש השנה תש"א
מזכיר־ההסתדרות בן־אהרון

אשת השנה תש"ב
גולדה המלכה

איש השנה תש"ג
מקים־ליכוד שרון

איש השנה תש"ח
שר־ביטחון וייצמן

איש השנה תש"ט
מהפכן חומייני

אשת השנה תש"ם
קנאית כהן

איש השנה תשמ"א
שר־ביטחון שרון

אשת השנה תשי"ט
סופרת דיין

איש השנה תש"ך
רכז־שואה אייכמן

איש השנה תשכ"א
מודח לבון

איש השנה תשכ"ב
קורבן סובלן

איש השנה תשכ"ז
כלכלן ספיר

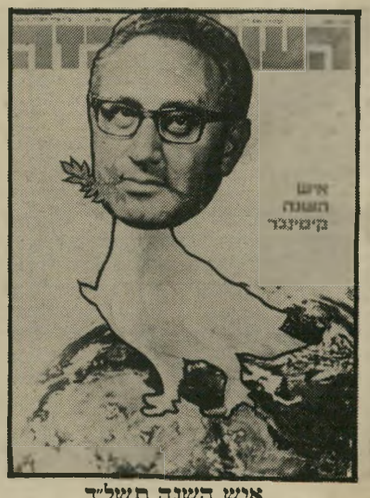
איש השנה תשכ"ז
שר־ביטחון דיין

איש השנה תשכ"ח
לוחם־בפיאיון רגב

איש השנה תשכ"ט
מפקד מיבצר־ישראל בר־לב

איש השנה תשל"ד
מסדיר־ביניים קיסינג'ר

איש השנה תשל"ה
ראש־ממשלה רבין

איש השנה תשל"ו
מנהיג „גוש אמונים" לווינגר

איש השנה תשל"ז
ראש־ממשלה בגין

איש השנה תשמ"ב
פולש־ללבנון שרון

איש השנה תשמ"ג
פורש בגין

איש השנה תשמ"ד
פאשיסט כהנא

איש השנה תשמ"ה
ראש־ממשלה פרס

קול ק.

בדרך כלל אין מדור זה מופיע כלל בגליון שלפני האחרון בשנה העברית. במקומו באות התמונות של אנשי־השנה מאז 1951 ועד השנה האחרונה. אך הפעם עליי לחרוג ממינהגי זה כדי להגיב על פרשות הקשורות עם העולם הזה, שמילאו את עמודי העיתונים. נדמה כי העולם הזה, שתפקידו הוא לסקר מאורעות, הפך בעצמו לידיעה מרכזית בעיתונים מסויימים.

הפרשה הראשונה נוגעת למונולוג של ג'ון דמיאניוק, שפורסם בהעולם הזה לפני חודשיים. היה זה אחד הסקופים הגדולים של העיתונות הישראלית, ושרות השוב לקורא הישראלי, שהיה לו עניין לשמוע מה בפי האיש החשוד (חשוד, לא מורשע!) בכך שהיה שומר במחנה־המוות טרבלינקה ושוכזה שם בשם „איוואן ה איום".

סקופ זה היווה גם הישג עיתונאי ממדרגה ראשונה, ועל כן עורר את זעמם וקינאתם של כמה וכמה עיתונאים. עכשיו, בהקשר למאבק שנערך סביב חקירתו של נציב שרות בתי־הסוהר, רפי סיסה, משמש הישג זה כבדור־מישחק בין הצדדים הריבים.

כמה חברי־כנסת חסודים, שתפסו טרמפ על פרשת־סיסה (יחד עם תשוקתם הכנה לשים קץ לרפורמות הליברליות, שהנהיג סיסה בבתי־

עיתונאי ציטרין
מי שילם בעד הכרטיס?

הכלא, שהן לזרא לכל נשמה ימנית־קיצונית), החליטו לנגח את סיסה בקשר עם הראיון שלנו. הם נעזרו ב„גילויים" שהודלפו להם על־ידי כנופיית־השלושה אשר בגדה בסיסה. שלושת עוזריו של סיסה, שהתחנפו אליו במשך שנה, ובאותה שעה אספו בשקידה חומר מרשיע נגדו, טענו כי כתבת העולם הזה, דפנה ברק, הוכנסה לכלא והופגשה עם דמיאניוק, בניגוד להוראות. סופרו סיפורים דמיוניים לרוב, כגון על שיחות שכאילו ניהלתי עם סיסה, ושלא היו ולא נברא. ברותות גמורות שהתחפשו כ„מימ־צאים" של חוקרים.

כאילו לא די במחול־שדים זה, שמילא את טורי העיתונות, בא אחד אילן בכר וכתב כתבה אריכה, שבה סיפר סיפורים סקנוניים על היחסים בין הכתבת שלנו, נציב שרות בתי־הסוהר ומנהל כלא רמלה, שבעיקבותיהם הפך מנהל־הכלא למעין כתב של העולם הזה. הוגבה דפנה ברק לכלא, ועוד ועוד, בתוספת פרטים פיקאנטיים הנראים כאילו נלקחו מדוח־עיקוב בלשי בפרשת־גרושין או מסרט הולי־וודי מסוג ב'.

אילן בכר זה, כך אומרים לי, הוא פרוטקציונר ותיק של שימעון מלכא, מנהיג כנופיית־השלושה, וזעם מזה זמן רב על הסקופים של העולם הזה. יבושם לו.

אך אין להתייחס באותה סלחנות למערכת מעריב. צהרון זה הקדיש לכתבה מפוקפקת זו של כתבלב אכול־קינאה כותרת־ענק בעמודו הראשון. במיקרה הטוב ביותר זוהי כתבת־הלשנה על עיתון אחר, שבאה (כביכול) לחשוף את מקורות־המידע שלו, וכל זה ברוח של קינאה ושינאה גלויות.

אך גרוע מזה: כדי להסתיר מניעים מבוערים אלה, שפך מעריב על הדרייסה הזו רוטב סמיך ומבחיל־למדי של לאומנות מתחסדת, בסיגנון שהתאים למעריב בימים הטובים, וש־כתוצאה ממנו ירד מנכסיו וחדל מלהיות העיתון הנפוץ ביותר במדינה (ראה מה הם אומרים). נראה כי במעריב הכל אומנם השתנה, אך הכל גם נשאר אותו הדבר.

אשר לפרשה עצמה, אני חוזר על אשר אמרנו: הראיון היה אותנטי. לא נגלה איך נעשה.

טובות־הנאה?

פרשה אחרת שהתייחסה השבוע להעולם הזה, נוגעת לנו בעקיפין.

התביעה הגישה מישפט נגד כתב־לשעבר של העולם הזה, בני ציטרין, בטענה כי קיבל טובת־הנאה תמורת השפעה על פירסומי העולם הזה בעניין יעקב בר־גרא, מי שהיה מנהל מרכז הירידים של עיריית תל־אביב.

ציטרין חדל לעבוד בהעולם הזה לפני כשנה, והוא מכהן עתה ככתב כלכלי בתשלובת־העיתונים מוניטין־כספים־גלובס.

התביעה טוענת, כך אני למד, שציטרין קיבל כרטיס־טיסה ללונדון מידי בר־גרא, ואילו ציטרין טוען ששילם עבור הכרטיס.

איני מתכוון להתערב במישפט תלוי ועומד, שהוא בבחינת „סוב יו־ריצה". אך ברצוני להעיר כמה הערות. הנחוצות כדי להבהיר דברים ולמנוע טעויות העלולות להתעורר עקב הפירסומים בעיתונים.

אני מחייב בהחלט את גישת התביעה, האומרת שעיתונאי הוא בעל תפקיד ציבורי, ושעל כן ניתן להאשימו במירמה ובהפרת־אמונים אם הוא מועל בתפקידו. מזה שנים אני מטיף לדוקטרינה חברתית, האומרת כי העיתונות היא זרוע חיונית של החברה הדמוקרטית, ועל כן מוטלת על העיתונאי חובה מוסרית כלפי הציבור וכלפי העיתון שהוא משרת.

אמנם אני קצת תמה על בחירת האובייקט לתביעה תקדימית זו. אך לאחרונה נודעו בארץ פרשות מזעזעות על ששני נוכלים ידועי־שם, כל אחד לבדו, העבירו ביד נדיבה כספים לעיתונאים ששירתו אותם. אך איני מתכוון להתערב בשיקולים אלה.

לגופו של העניין שלנו:

העולם הזה פירסם בינואר 1983 סידרת־כתבות גדולה, שבה חשפנו את מעשיו של בר־גרא. זה היה גילוי ראשוני. (חבל, אגב, שאז לא התייחסו לכך שאר העיתונים, באותה התלהבות שבה פירסמו את ידיעות השבוע.)

לבני ציטרין לא היתה כל נגיעה לאותה סידרה. בדיוני־המערכת הבעתי אז את החשש שמא מגזימים אנחנו בשטח שאנו מקדישים לפרשה זו, הנוגעת למוסד לא־הכי־חשוב.

בני ציטרין לא יכול היה להפסיק את הסידרה, גם אילו רצה בכך. היא לא נגעה לו.

בכלל, שום חברי־מערכת בהעולם הזה אינו יכול למנוע פירסום כלשהו, על כל נושא שהוא. זהו תחום־אחריותו של העורך. לכל היותר יכול עיתונאי, אם ברצונו למעול בתפקידו, להסתיר מידע שהגיע אליו אישית. אך גם זה קשה, כי בעל־המידע ימצא דרך אחרת להעביר את המידע למערכת. את השאר יצטרך לקבוע בית־המישפט.

נמתין לפסק־דינו.

ובאופן כללי: שום אדם, שנגרו עולה חשד סביר כי הוא מקבל טובות־הנאה כלשהן כדי להביא או להסתיר מידע, אינו מאריך ימים בהעולם הזה. משום כך לא רבק בעיתון זה, בחמישים שנות קיומו, הרבה הקטן ביותר.

אלי שמיר

במדינה

העם בצורת בטכסאס

האם מתנהלת המדינה טוב יותר בהיעדרם של השרים המרכזיים? פרישת האחיות מפריבה אמונה אופטימית זו

בשעתו נפוצה בארץ בדיחה שאמרה כי יועציו של שר־האוצר לוי אשכול באו אליו בידיעת־אזעקה: „יש בצורת!"

„היכן?" נזעק אשכול.

„בארץ," אמרו היועצים.

„אה," נרגע אשכול. „לרגע חשבתי שיש בצורת בטכסאס!"

מי נשאר? מאז ועד היום לא השתנה הרבה. נראה כי לדעת ראשי־המדינה. ארצות־הברית חשובה לגורלה של ישראל יותר מאשר ישראל עצמה.

אלמלא כן, אי־אפשר היה להסביר את המצב ששרר השבוע: ראש־ה־ממשלה היה בארצות־הברית, שם ערך פגישות עטורות־פירסום עם גדולי שתי מעצמות־העל.

שר־החוץ וראש־הממשלה־המיועד־בעוד־שלושה־שבועות יצחק שמיר, טס גם הוא לארצות־הברית, כדי להיוועד שם עם כל מי שניתן להיוועד. בסיסגרת עצרת האו"ם.

שר־האוצר, משה ניסים, שהה גם הוא בארצות־הברית. לשם דיונים כלי־כליים. שר־התעשיה־והמיסחר, אריאל שרון, שהה בקולומביה.

מי נשאר בארץ? מי מנהל את המ־דינה? יצחק נבון וגיד'עון פת.

בין הפגישות. ציניקן יכול היה לטעון. ברוח הסידרה יס פריים מיניסטרי: שאין כל צורך בממשלה וב־שרים, ושה־עדרם רק מועיל לניהול ענייני המדינה.

זה יכול להיות נכון כללית. אך אין זה נכון במציאות של ישראל, שבה שום פקיד אינו מעז לקבל על עצמו אחריות. האקר האנגלי דומה להאקר הישראלי (ראה יומן אישי), אך אין סר האמפרי ישראלי.

הדבר התברר בצורה מדאיגה מאוד בפרשת האחיות. פקידי־האוצר התע־ללו בציבור, כאשר משכו את המשא־ומתן עם האחיות. בטקטיקה שנועדה „להוציא להן את הנשמה". להתיש אותן וכך לרכך אותן. האחיות, שלמדו באיחור אך ביסודיות את כללי המישחק, נטשו את המחלקות. שר־הבריאות מוטה גור. המכריז השכם והערב כי הוא מועמד לתפקיד ראש־הממשלה, היה הסר־אונים.

הכל זעקו להתערבותו של ראש־הממשלה — כרגע שימצא לכך זמן בין פגישותיו ההיסטוריות.

מדיניות שר־החוץ הגרוזי

הסובייטים לא התעצבנו. הם יודעים מה הם ריוצים: יחסים עם ישראל

„חברים. לא ניתן להם לעצבן או־תנו!" קרא מיכאיל גורבאצ'וב השבוע. הוא התכוון לאמריקאים. המנהלים נגד הסובייטים מסע־תעמולה תקיף, בגלל מאסרו של עיתונאי אמריקאי במוס־קווה באשמה של ריגול. המסר של גורבאצ'וב: למרות מסע זה, ימשיכו הסובייטים בנסיונם להגיע לפשרה עם האמריקאים.

נראה כי הסיסמה הזאת טובה גם ביחסים הנרקמים בין הסובייטים וישראל.

המחיר — למי? בשבוע שעבר העלים שימעון פרס את ברית־המו־עצות בצורה גסה.

הוא לא רצה בכך. במשך ימים ארוכים חיזר אחרי הסובייטים מרחוק, באמצעות הדיבורים על כינוס ועידה בינלאומית למיזרח התיכון — יעד סובייטי מובהק. כוונת פרס היתה, בין השאר, לצרף ללוח פגישותיו רבות־הרושם עם מנהיגי העולם. לפני הרו־טציה. גם פגישה עם אישיות סובייטית.

אך כאשר נפגש פרס עם ג'ורג' שולץ, שר־החוץ האמריקאי, למד את עובדות־החיים. האמריקאים אינם־מס־כימים לוועידה כזאת. שתחזיר את ברית־המועצות לזירה המרכזית. יתר על כן: בעיני ארצות־הברית זוהי סחורה שאפשר למכור אותה בבוא היום לסובייטים. תמורת מחיר כבד. שולץ אינו מעוניין שהמחיר ישולם לישראל, אלא לאמריקאים.

לכן, בצאתו מאותה פגישה, כשפניו מתוחות, נאלץ פרס להכריז פומבית שהוא מתכוון להציג לסובייטים תנאים כאלה. שהם לא יוכלו לקבלם.

אין ספק שפרס חשש כי ריבור מתגרה זה, מצד ראש־הממשלה של מדינה קטנה, יקלקל את סיכוייו להיפגש עם שר־החוץ הסובייטי. אך הוא טעה.

הערבים לא יתנגדו. הסובייטים מנהלים את מישחקם בצורה קרת־רוח, והם לא נתנו גם לפרס לעצבן אותם. אדוארד שוורנאדזה, שר־החוץ, בן־הסותו הגרוזי של גורבאצ'וב, נפגש השבוע עם פרס.

זהו צעד מחושב, במאמץ העיקבי של מוסקווה להגיע לכינון יחסים דיפלומטיים עם ישראל במהירות האפ־שרית. המטרה: להחזיר לברית־המו־עצות חופש־תימרון במרחב, לאפשר לה לקדם את כינוס הוועידה הבינ־לאומית, לרכוש את דעת־הקהל האמריקאית הפרו־ישראלית, לשפר את האווירה לקראת פשרה עולמית על החימוש.

העיתוי קובע בפוליטיקה, ואין ספק שהסובייטים החליטו שהזמן הנוכחי מתאים ביותר. הסיבה: שום מדינה ער־בית אינה יכולה כיום להתנגד לכינון היחסים של ברית־המועצות עם ישר־אל. הסיבות:

● אש"ף יראה את הדבר בעין יפה. מכיוון שלאירגון יש יחסים עם מוס־קווה, אך לא עם וושינגטון, יכולה רק מוסקווה לשמש מתווכת בין אש"ף וישראל. הנהגת אש"ף מקווה גם שמוסקווה תפעל למען החזרת האח־דות לאש"ף. וגם משום כך אינה יכולה להתנגד לשום צעד סובייטי.

● המדינות הערביות הקיצוניות, סוריה ולוב. תלויות במוסקווה ואינן יכולות להתנגד.

● המדינות הערביות הפרו־מע־דריות רוצות בשלום. ועל כן הן תומ־כות בוועידה בינלאומית בהשתתפות מוסקווה.

הסובייטים רגילים לקבל החלטות באיטיות. אך ברגע שמתקבלת החלטה. היא מתבצעת בזריזות. הפגישה עם פרס מוכיחה זאת שוב.

שינה חרישית

ארוכה הדרך לסין

בין מישרד־החוץ ומישרד־התקלאות נטיש קרב סמוי. מי יהיה אבי ההצלחה?

בשעה שחידוש היחסים עם ברית־המועצות מתקרב במהירות, יש תהליך דומה לגבי סין.

השבוע התפרסמו על כך כמה ידיעות בעיתונות. נוסף על כתבה מצויינת של חנן עזרן בטלוויזיה (ראה שידור).

מאחורי פירסומים אלה מתחבאת התחרות סמויה בין מישרד־החוץ ומישרד־התקלאות. על תפקיד השוש־בין הציבורי לכינון היחסים.

הסינים מעדיפים עדיין לקיים את היחסים במישור המעשי, שבו יש למישרד־התקלאות עמדה מרכזית, ולא במישור המדיני. השייך למישרד־החוץ. משום־כך חוששים אנשי־החוץ שהם יקופחו בבוא היום. כאשר ייכונו היחסים ריישמית. במיוחד החרידו אותם הידיעות שהתפרסמו לפני שלושה חודשים על ביקורו של שר־התקלאות, אריק נחמקין, בפקין. מכאן ההדלפות.

46 חברות. מאחורי ההדלפות עומד סיפור־הצלחה הנמשך כבר יותר מחמש שנים. הוא לא פורסם בישראל.

(המשך בעמוד 9)

האם יחזרו הבחורים לבוץ הלבנוני?

רצועת אי-ביטחון

ד אם אנחנו חוזרים ללבנון?
ז איש אינו מדבר על כך. חלילה. מה פיתאום?
אנחנו הולכים רק „לגבות" את צד"ל בלבנון.
מילה נהדרת — „לגבות". זה נשמע כל־כך תמים. לתת למישהו גב.
אבל במילים פשוטות וגסות, פירוש הדבר הוא לשלוח את בחורינו אל תוך לבנון, אל תוך הארץ המקוללת ההיא, אל תוך ביצת הדם והדמעות.
שנתיים אחרי עלייתם של שימעון פרס ויצחק רבין לשילטון, הגענו שוב אל נקודת היציאה.
צה"ל בלבנון.

■ ■ ■

ד אגדה מספרת כי הליכוד הכניס אותנו ללבנון, והמערך הוציא אותנו משם.
זוהי אגדה יפה. הצרה היא שאין לה הרבה קשר עם המציאות.
הליכוד הכניס אותנו ללבנון. זה נכון. אבל הוא לא עשה זאת לבדו.
כדאי להזכיר זאת שוב ושוב: לפני שהחייל הראשון נשלח לאותה הרפתקה אומללה, קיבל מנחם בגין את הסכמת המערך לכך. ערב המיבצע פירסם המערך הודעה שתבעה לשלוח את חיילי צה"ל ללבנון, כדי להרוס את תשתית המחבלים.
יצחק רבין יע"ץ לאריאל שרון איך להדהד את המצור על ביירות, והמליץ על ניתוק המים והחשמל של עיר־המיליון.
רק אחרי שהסתבר מעל לכל ספק שדעת־הקהל בישראל השתנתה ופנתה נגד המילחמה, התעורר המערך ותבע את היציאה משם. אז גם היו שימעון פרס ויצחק רבין מוכנים לנאום בעצרת של שלום עכשיו.
אחרי הכישלון. אחרי הזוועות. אחרי צברה ושאתילה.

■ ■ ■

ך כך גם בדרך חזרה.
אחרי שנוצר במדינה לחץ עצום להוציאת חיילינו מלבנון, היה המערך מוכן לבצע זאת.
תחת מהלומות הגרילה הישיעית. מול פני הקברים שנפערו מדי יום, אחרי שמיספר ההרוגים מקרב חיילי־צה"ל התקרב ל־650, קלט המערך שזהו הדבר הפופולארי. יותר מזה: שזהי דרישה אחידה של הציבור כולו, משמאל ומימין, מהמערך ומהליכוד.
וכשם שהמערך הסכים לפלישה, כך הסכים הליכוד לנסיגה.
הוא גימגם קצת. הוא תבע קו קצת שונה. הוא התווכח על כמה קילומטרים. אך עקרונית רצה בנסיגה. במהרה. ושמח שהמערך מוכן לעשות זאת במקומו.
במשך כל ימי ההרפתקה ההיא. היה ההבדל בין הליכוד והמערך קטן מאוד. הבדל של גוון, לא של צבע.
והוא הדין לגבי ההחלטה החשובה מכל: זו ששמה רצועת־הביטחון.

■ ■ ■

א ת רצועת הביטחון המציא — גם זאת יש לזכור — המערך.
היה זה כאשר יצחק רבין (אותו יצחק רבין!) היה ראש־הממשלה, ושימעון פרס (אותו, אותו!) היה שר־הביטחון.
בשעה שממשלת־ישראל התחילה להדק את קשריה עם הפלאנגות הנוצריות של מישפחת ג'מייל בצפון, נולד הרעיון לשכור כמה שכירי־חרב שיקימו מובלעות נוצריות לאורך הגבול. אחד מהם היה המייג'ר סעד חדאד.
(היה לשימעון פרס ממי ללמוד. כפי שגילה משה שרת ביומניו החושפניים, הציעו דויד בן־גוריון ומשה דיין עוד ב־1955 לשכור אישהו קצין מארוני, כדי להקים בחלק מלבנון קהיליה נוצרית, אנטי־ערבית.)
קמו כמה מובלעות. שהתמזגו במשך הזמן, על פי דרישת ישראל, למובלעת אחת.
ב־1978 שלחה ממשלת־הליכוד את צה"ל לפלישה הראשונה ללבנון. זה היה „מיבצע ליטאני". עזר וייצמן היה שר־הביטחון. מוטה גור היה הרמטכ"ל.
העדים היו מבולבלים. המיבצע עצמו פרימיטיבי, אך כשצה"ל נסוג, השאיר לאורך הגבול רצועת־ביטחון אחת וריצופה.

■ ■ ■

ל כן לא היה זה קשה לממשלת־האחדות־הלאומית, בהנהגת שימעון פרס ויצחק רבין, להחליט מה לעשות בעיקבות הנסיגה.
כל התפיסות שהובילו למילחמת־הלבנון התמוטטו.
מתה תוכניתו הגראנדיוזית של אריאל שרון (גירוש הפלס־טינים מלבנון לסוריה, ומשם לירדן; הקמת דיקטטורה מארונית; הפיכת לבנון למדינת־חסות של ישראל; סילוק הסורים מלבנון וכו' וכו'). לא נותר ממנה אלא ענן של עשן מעל ל־650 קברים. מתה סיסמותו של בגין („ארבעים הקילומטרים").
לא נותרה שום קונספציה. הכל היה הרוס.
ואז צצה הקונספציה הקורמת, הישנה, של רצועת־הביטחון. זה היה משהו מפא"יי אופייני: כן ולא. נסיגה, אבל לא לגמרי. להוציא את הבחורים. אבל להשאיר אותם איכשהו, שם. להיות בחוץ, אבל גם בפנים.
שיא התיחכום.

■ ■ ■

כ אשר זה הוחלט ובוצע, ציירנו מעל לרעיון זה סימן־שאלה גדול.
שאלנו: האם תהיה זאת רצועת־ביטחון, או רצועת אי־ביטחון?
הרעיון עצמו היה פשוט. ואני פוחד מפני רעיונות פשוטים. כשהנושא הוא גורלם של עמים. ובייחוד כשזה כולל את גורל עמי שלי.
וזה הרעיון:
צה"ל ייצא מלבנון, כמעט לגמרי.
מאחוריו ישאיר צבא־שכיר. שיתפוס רצועת־אדמה רחבה — אך לא רחבה מדי — לאורך הגבול.
ברצועה זו תשלוט ישראל באמצעות בא־כוח. מה שנקרא באנגלית BY PROXY.

נגייס חיילים לבנונים, נוצרים ואחרים, תחת פיקוד נוצרי. הם יילחמו. הם יימותו.
אנחנו נצייד אותם, נדריך אותם, ולמעשה גם נפקד עליהם. אך הם יעשו את המלאכה. אנחנו נסתפק רק ב„חונכים".
אם יישפך דם, זה יהיה דמם של אחרים.
(השבוע הצהיר יצחק רבין בגאווה שישראל אינה רוצה ש„חיילים זרים" יגנו עליה. זה לא היה מדוייק. ישראל אינה רוצה שחיילי יוניפי"ל, הסרים למרות האו"ם, יגנו עליה. אבל היא רוצה שחיילי צד"ל, הסרים למרות ישראל עצמה, יגנו עליה.)

■ ■ ■

ה רעיון עצמו אינו כל־כך חדש.
כמעט כל אימפריה קולוניאלית הקימה כוחות שכירים בקרב ה„ילידים", בני המושבות שלהן. לבריטים היו ה„גורקאס" מנפאל, ועשרות גייסות של הודים, אפריקאים, ומה לא. לצרפתים היו גדודים של „סואווים", בני שבט מסויים באלג'יריה, וכן כוחות אפריקאיים ממושבות רבות.
הכוח הנושא את השם הגראנדיוזי „צבא דרום לבנון" הוא כוח קולוניאלי כזה. צבא־שכירים לכל דבר.
הטענה כי צבא זה משרת גם מטרות לבנוניות פנימיות, וממלא תפקיד מסויים למען הנוצרים במילחמת־העדות הניצחית, אינה משנה עובדה זו.
זה מכבר אין ישראל מסתירה שהיא משלמת את שכרם של חיילי צד"ל, מספקת להם את הנשק והמרים, וכי מטרתו העיקרית של החיל הוא להגן על גבול ישראל מפני ירי של קאטיושות ופיגועים אחרים.
ולפני הנסיגה הובטח לכוח זה, בפה מלא, „גיבוי".
כלומר: מול פני כל אתגר חמור, תגביר ישראל את עזרתה לצד"ל, בכסף, בנשק, ובמיקרה הצורך גם בהתערבות צבאית ישירה.
זאת היתה הקונספציה.

■ ■ ■

מ ול הקונספציה הזאת הצגנו כמה שאלות.
שאלנו: איך תגיב האוכלוסיה המקומית, ובעיקר האוכלוסיה השיעית, על קיומה של מיליציה בזאת באיזור שלה?
אמרנו: בעיני האוכלוסיה השיעית, ייראה צד"ל בשתי צורות שונות, ושתיהן שליליות. מצד אחד, הוא ייראה כמיליציה נוצרית עויינת, המטילה את מרותה על איזור שאינו נוצרי. זהו עלבון לערה גאה. מצד שני, הוא ייראה כזרוע של ישראל על אדמת המולדת הלבנונית.
הזהרנו: שמא יהווה עצם קיומו של צד"ל גירוי מתמיד לערה השיעית, שהיא (אולי) אדישה למה שקורה בישראל עצמה, אך שאינה יכולה להיות אדישה לקיום גוף זר כזה בארצה?
ומכאן המסקנה: שמא התרופה גרועה מן המחלה? שמא התרופה תמנע את ריפוי המחלה? שמא יגרום דווקא קיום צד"ל לכך שהשיעים לא יסיימו את מילחמתם בישראל, אלא להיפך, דווקא יראו חובה קדושה בהמשכה?

■ ■ ■

א ין בישראל מוסד המסוגל לדון ולשקול את כל האופציות הקיימות במצב מסויים, על החיוב והשלילה שבהן. אין מועצה עליונה לביטחון לאומי. בעלת צוותות בלתי־תלויים, המסוגלת לערוך ביקורת יסודית על הקונספציות הביטחוניות של המטכ"ל ושרות־הביטחון השונים.
עד כמה שידוע לי, לא נערך מעולם דיון רציני על הקונספציה של רצועת־הביטחון.
שר־הביטחון החליט. בעצה אחת עם ראש־הממשלה, והממשלה הסכימה, כפי שהיא מסכימה לכל דבר הבא מצה"ל. לא נברקו כלל האופציות החלופיות: נסיגה גמורה והתגוננות לאורך הגבול, פרישת יוניפי"ל לאורך הגבול, ועוד.
השאר נשאר לנסיון המעשי בשטח.
(להזכיר שוב את אימרתו של ביסמארק: „טיפש לומד מנסיונו. חכם לומד מנסיונם של אחרים.")
יש להודות כי במשך יותר משנה היה נדמה כי טעינו. לאורך הגבול שרר שקט יחסי. צד"ל עמד בתפקיד שהוטל עליו, כשהוא פועל תחת פיקוח צה"לי צמוד ורצוף. הנסיונות של השיעים והפלסטינים לפגוע בצד"ל ו/או בישראל לא עברו את הגבול הנסבל. שמחנו שנבואותינו השחורות התבדו.
עכשיו, לפתע, הכל השתנה.

■ ■ ■

ב ראה שהיה זה עניין של זמן. היה תהליך איטי. השיעים היו עסוקים בעניניהם הפנימיים ובמאבקם בשאר הערות. לא היה די סיוע מן החוץ. טהראן לא לחצה.
והנה עכשיו, פיתאום, יש משבר.
נערכות התקפות מאסיביות על עמדות צד"ל. נעשה נסיון להכות אותם שוק על ירך באיזור ג'זין — עיירה שהיא מחוץ לרצועת־הביטחון עצמה, אך שצד"ל התעקש להחזיק בה כדי למנוע מן המוסלמים את ההשתלטות על איזור נוצרי.
חיילי צד"ל נהרגים ונפצעים במיספרים העוברים את גבול הנסבל. יותר מ־60 אנשי צד"ל נהרגו — כ־3% של הכוח כולו. באופן יחסי, זה עולה בהרבה על אבידות צה"ל במילחמת־הלבנון.
המטכ"ל חרד מפני התמוטטות צד"ל. כדי למנוע זאת, הוא מכריז, יש צורך בהפעלת ה„גיבוי" המובטח. כלומר: בהזרמת כוחות של צה"ל לאיזור המאבק, והתערבות צבאית ישירה של ישראל.
חיילי צה"ל יחזרו לבין הלבנוני. והפעם כדי להגן על הבוח, שאולי גרם למשבר זה בעצם קיומו.

■ ■ ■

ב מילחמה יש שני הצדדים. מיהו האוייב?
לפני המילחמה לא התחשב איש בשיעים. ידעו שהם קיימים. כעדה עניה ואילמת. כנתון סטאטיסטי בספרים על לבנון.
כמו באגדה הערבית הקלאסית, מצא הדייג אריאל שרון את הבקבוק, חילץ את הפקק והניח לג'ין השיעי להגיח החוצה.
שלא כמו באגדה הערבית, לא הצליחה ישראל להחזיר את הג'ין לבקבוק שלו.
כיום הוא מהלך אימים בעולם. מבצע מעשי־טרור בחצי־תריסר ארצות. מאיים על קיום צד"ל ועל גבול ישראל.
האם יצטרך החייל הקרבי הישראלי לשלם שוב את המחיר?

הוא נע בין דיכאון ורוח מילחמה, מרחם על אשתו (מימין) ושואל: „מה אני, דון־ז'ואן? לאחרים יש כספים. לי יש קסמים!"

ערב בבית סוסה

ב הרות דיו כבר נשפכו באחרונה אודות מישפחת סוסה — רפי, אשתו השניה אליס, הבן־היחיד דויד, המכונה „דודו".

מצד אחד, עם־ישראל השתתף בשעות־הכאב שלהם — כאשר נעצר הבן והחלו הפירסומים הבלתי־מחמיאים על האב, עד שהודיע על התפטרותו.

ומצד שני — בשעות־השימחה שלהם. כשחזרו האב והבן מחובקים, אחרי שסיים הבן את ריצוי עונשו בכלא הצרפתי וכאשר התחתן הבן.

נדמה כי ההגדרה לבית סוסה אינה מסתיימת. כמיטב המסורת של אופרת־סבון. מדי כמה פרקים, כשנדמה שזה הסוף, חלה הסתבכות נוספת, צצות גיבורות חדשות.

ביום השישי אחר־הצהריים גירשה אליס סוסה, אשה בלונדית חזקה, עיתונאים שהגיעו לביתה במזכרת־בתיה.

„דיו" כעסה. „אתם כבר יודעים הכל עלינו, הכל: מה יש עוד לדעת? תפתחו רדיו, טלוויזיה — תשלימו את החסר!"

היה זה אחרי שלוש ימות רצופות. במהלכן לא ישנה והגישה מגשי־תיקרובת, כמיטב המסורת המארוקאית הנדיבה, להדרי־האדם שגדשו את הבית מבלי להודיע מראש.

„ככה סתם. נחתו..." סיפרה ב־עייפות. אפילו ביום השישי, כש־החליטה לקחת את העניינים בידיים ולנסות ולקיים ערב מישפחתי, לא פסקו מלהגיע המבקרים. ביום השישי אחר־הצהריים היו דויד סוסה, ששוח־רר באותו היום ממעצרו, ורד אשתו הטריה והצעירה („אני בת 18 וחצי!"), אמה של ורד ומרים בן־שיטרית. שמה של בן־שיטרית מוזכר ברומאן־הדן המפורסם. כקצינת־חינוך שהנציב השתדל למענה.

בן־שיטרית — אשה קטנת־קומה, עדינה, „עקרה" זמנית ממקום־מגוריה בתל־אביב. כדי לסייע למישפחת־סוסה בשעותיה הקשות. השעות האלה מסתכמות, בינתיים, בחודשיים. היא עונה למטלפנים הרבים, עוזרת לאליס בהגשה ובהרחת־הכלים.

סוסה עצמו היה בביקור אצל אמו, או שמא ברח מזמן המבקרים והמ־טלפנים. משנכנס לביתו — אותה הבלורית השחורה המסודרת טיפ־טופ, אותה הסיגריה הארוכה תוצרת־חו"ל בזווית פיו — אבל איפה החיוך השרמאנטי, ההילה הדון־ז'ואנית? הכל כבוי.

הוא נראה עייף, חסר מנוחה או

ידידה־לישעבר חדד
„היא כעסה על שדודו התחתן..."

יכולת להתרכז. גם מישלחת אישית מטעם השייח' אמין טריף, שכללה את נכדתו וקמיע מיוחד שעליו עמלו במשך יומיים — תיק־עור זעיר בצבע ארמדם — לא הצליחה להעלות חיוך על פניו.

הוא ניתק את הטלפון, והחזירו לפעולה לסירוגין. אומנם מצלצלים המונים. „צילצלו מערד ואיימו שאם רפי לא יחזור בו מהתפטרותו — הם יבואו לשבות לי ליד הבית. כל העיר!" דיווחה לי אליס.

צילצלה אורחית מדימונה: „אל תעשה לנו את זה!" קראה בהתרגשות.

סוסה, פוליטיקאי משופשף, ודאי שם לב שבין הצילצולים הרבים של מי שמכונים „עמך" נפקד מקומם של החשובים. שימעון פרס, נזכרו בנוס־טלגיה ליד שולחן קבלת־השבת במישפחת־סוסה, הבטיח לבוא לחתו־נתו של דודו. אך היתה פיסגת־איפראן, וסוכם כי פרס יגיע לביקור מיוחד בבית־סוסה. בינתיים, דלף דוח־ארן לעיתונות, דויד נעצר בחשד שהיה מעורב לפני שנים בעיסקי־הסמים. בין איפראן, אלכסנדריה וושינגטון — למוכרת־בתיה פרס לא הגיע.

סוסה לא הזכיר לו את דבר הבטחתו. הוא מבין. „נו טוב. הוא לא בארץ. היה ממש מעט בארץ בזמן האחרון. אני גם מבין אותו. הוא לא יכול לבוא אליי, כשהאשימו את דודו בסמים. זה היה יוצר סקנדאל. לכן גם לא לחצתי, לא הזכרתי ולא טילפנתי לליישכה."

„נשים אוהבות אותי!"

א חרי שעשה קידוש וקיבל ע־דוד מכל עבר, התחיל סוסה להתאושש. בין המטלפנים היו מ־קורות־המידע המסורתיים. במצבים כאלה, שידעו לספר לו סיפורים מסיפורים שונים על שונאיו ומתנגדיו. עם־ישראל, כך ניתן להתרשם במהלך הערב הארוך, הוא קופת־שרצים מהלכת. נכדתו של השייח' הגדול, עטויה כולה ברעלה פרט לזוג עיניים תכולות־גדולות, יצאה לחצר לאכול, מבלי שעין גברית תביך אותה.

נשים־גברים: הנושא יותר מנרמז בפירסומים הרבים אודות סוסה. הוא הדף במתח את הנסיונות להעלות את הנושא בשיחה. „למה להיכנס לנקודה הזאת? אני לא מבין את כל הפירסומים עליי בעניין הזה: ממש לא: כל השמות שהדביקו לי: מלי, רחל. אני אדם פתוח, חם, חביב גם על קשישים וגם על קשישות. יכול להיות שיש נשים שחשבו שאני חביב אליהן באופן מיוחד, אבל אני ככה לכולם.

„גם את דודו בני הפילה עכשיו בחורה, נעלבה שלא הזמנו אותה לחתונה, קראה על כך בעיתון והת־נקמה... כעסה על זה שדודו התחתן עם ורד, ולא איתה. את אמא של ורד אני מכיר שנים. נסעתי לבקר את דודו בכלא. ורד היתה במארסיי. התקשרתי למסור לה ד"ש מאמה, ולקחתי אותה לבקר את דודו. כך נוצר הקשר. מייד ידענו שהם יתחתנו. הוא בן־יחיד והיא בת־יחידה.

„אז אם יש מישהו שעושה מזה מטעמים — יש לו מוח כחול!

„כותבים על זה בלי סוף. מראיינים בחורות, מתעלמים לחלוטין מרג־שותיה של אליס. כאילו היא לא קיימת — פוגעים בה בלי סוף.

„למה נשים אוהבות אותי? לא יודע. בכל אחד יש משהו — לאחד יש כספים, לשני יש קסמים. לאיזו קטיגוריה אני שייך? ודאי שאין לי כספים. קסמים? ככה אומרים. יכול להיות שיש בי איזה קסם. אולי קסם לנשים. אבל מה שחשוב הוא שכל האגדות עליי, כאילו אני איזה דון־ז'ואן, טורף נשים — אני התנפלתי עלייך פעם? — מצוצות מהאצבע!"

חיברו שוב את מכשיר הטלפון. אך חיברו — מייד צילצול. במקביל הטיף יועצו של סוסה לענייני־דרוזים בהתלהבות למסובים הסחוטים שעל סוסה לחזור בו מהתפטרותו, כשאליס מחזקת את דבריו בשקט.

אליס התנגדה לעיתוי התפטרותו של בעלה. לדעתה, במצבו הנפשי הרעוע של בעלה, היה על ברי־לב לתייק את מיכתב־ההתפטרות במגי־רת־שולחנו. לשלוח את סוסה ואותה לחופשה, ובכלל להיות מלא־הבנה. רק אחר־כך לשוב ולדון בעניין.

„רפי. במצבו היה מודה בכל אפילו ברצח — רק שיעזבו אותו במנוחה!"

„רוצים מילחמה!"

ב יום השישי, רווי המאורעות והרגשות בבית־סוסה, התחילו לי תכנן חופשה מהכל.

„אני צריך את זה! הגוף שלי אומר לי ככה: בלילות האחרונים ישנתי אולי שעתיים בלילה," התלונן הנציב ה־מתפטר.

יועצו הדרוזי מייד הזמינו לברוח לכפר־הוורדים, שם יש לו דירה מרווחת ביותר. היועץ הצליח לשפר את האווירה, להעלות חיוכים עייפים. סוסה התחיל לחזור אט־אט לעצמו. בשעות־לילה מאוחרת שאג במיבטאו המוכר כל־כך: „טוב: זאת מילחמה? אז תהיה מילחמה! רוצים מילחמה? יקב־לו!"

בשלב הבא והבלתי־נמנע של הלילה התחיל להרהר שנית בהתפט־רותו. מדי פעם הגבירו את מכשירי הרדיו והטלוויזיה בחדר. הושלך הס. נוצרה דריכות. אך לשווא. „זהו הערב הראשון שהיו חדשות בלי סוסה!" סיכם בעל־הדבר ונאנח קלות. האם היתה זאת אנחת הקלה, או שמא נשמעה בה טון של אכזבה?

בבית־סוסה המשיכה התכונה. אבל אולי עם־ישראל מחוץ למזכרת־בתיה ותחום־השיפוט של שרות בתי־הסוהר החליט שהחיים צריכים בכל זאת להימשך.

בבית־סוסה אף לא העלו אפשרות כזאת על הדעת. שם המשיכו להתקבל הודעות של אנשים שרצו להפגין, לצאת לרחובות. „אני לא מסכים עם אלה שאומרים שברי־לב שמח להיפטר סוף־סוף ממני." ניסה לשכנע את המסובים או את עצמו, „שיתפתי אותו בפניות הרבות אליי שאחזור בי. הוא גם יודע, כי חלק מהפניות עבר דרך מישרדו. אני באמת שוקל אם לחזור בי מהתפטרותי."

לאקט ההתפטרות יש שני מחותנים: זה שהגיש אותה וזה שקיבל אותה. מעניין איך יגיב ברי־לב.

„יש לי חלום..."

חבל שזה אולי ייגמר ככה. היה לי חלום, יש לי חלום. איך אני רוצה ששרות־בתי־הסוהר ייראה. חלום מפורט.

ידעתי בדיוק מה אני רוצה. אני מקווה שגם אם באמת אלך – מי שיבוא אחריי יגשים לפחות חלק ממנו.

● רציתי להקים בית־כלא כמו שראיתי, עכשיו, בביקור שלי בארצות־הברית. זה בעצם בית־שיקום. שבו מתגוררים אסירים שנותרו להם שנתיים־שלוש, עד לשיחרור. מדובר גם על רוצחים ונרקומנים. הם מנהלים בעצמם את כל המערכת הגדולה הזאת. הכל על חשבונם. יש שם קופה כללית. אין נדרות, אין סוהרים – הכל פתוח! ופלא־פלאים: הכל דופק! כל האסירים מסודרים, מלובשים נקי, עם עניבה, בלי מיסדרים. הם מתפרנסים מעבודות שונות – החל בהובלת־רהיטים וכלה בעבודות־מוסך, מה שבא. כזה מקום חלמתי להקים בישראל!

● חלום גדול אחר שלי, שיכאב לי יותר מכל אם ייגדע באמצע הוא: הקמת בית־חולים לאסירים. בנייתו בכלא־רמלה התחילה לפני תשע שנים, ונפסקה באמצע. החלום הגדול שלי היה להמשיך בבנייה ולשכן שם 200 מיטות. גם אם אהיה בחוץ – אמשיך לגייס לשם כך תרומות. אני מקווה שכל מי שיהיה בפנים, ימשיך בזה!

● שאפתי – אני שואף מאוד – לפתח את ההוסטלים. משהו כמו בית־החקלאי שהקמתי בבית־דגן, ששם אסירים ישנים ועובדים במשך כל השבוע, והולכים הביתה מדי יום שישי. מדובר על אסירים שנותרו להם עד שישה חודשי־מאסר.

● הייתי גם מאוד רוצה לפתח, להרחיב, את מעגל הגמילה מסמים. איך? שבכל בית־סוהר יהיה אגף לגמילה מסמים, עם כל הצוות והתנאים המתאימים לכך.

● הייתי רוצה גם להקים ישיבות נוספות, כמו נווה־העמק בעפולה. זוהי ישיבה דתית, שבה לומדים האסירים חצי־יום ועובדים חצי־יום.

במדינה

(המשך מעמוד 6)

מתוך חשש שהפירסום ירתיע את הסינים ויכריח אותם להפסיק את היחסים. אך הוא פורסם מדי פעם בחו"ל.

המיסחר הישראלי עם סין הוא מרשים. הוא חיוני עכשיו לכלכלת ישראל. לא מכבר פורסם קטלוג סיני מטעם לישכת־המיסחר ישראל־אסיה, שהוקמה לצורך מטרה זו. בקטלוג מוזמנים הקוראים (בסינית) להתקשר עם פירמות ישראליות הסוחרות עם סין — וניתנה רשימה של 46 חברות

ביום־עיון על נושא זה שנערך במלון דיפלומט בתל־אביב, בסוף חודש מארס, השתתפו 63 אנשי־משק ישראליים, השייכים לעשרות גופים, וכלה בחברה הגיאוגרפית.

בקטלוג הציבעוני, שהופץ בגלוי ברחבי סין — ושהגיע, על כן, גם למדינות זרות ולעולם הערבי — מציעות פירמות רבות את שרותיהן. בין השאר: שרותים בנקאיים של בנק־לאומי, תפוזי־יפו של המועצה לשיווק פרי־הדר, ציבעי טמבור, כיסויים אזרחיים של אחי־דאטקס, מכשירי־השקייה של נט־פים, ברזים של חמת, נעליים של מגה, מכשירי־השקיה של דן, ברזים של קים ורפאל, מכשירי־מתכת של חניתה, כבלים של טלדור, טכנולוגיה אקוסטית של ביתה, צינורות של עמיעד, מערכות־השקיה של רווית, חומרי־בניין של איתנית, ומוצרי ממבראנה של קריית־וייצמן.

מיסחר ודגל. אין ספק שקטלוג כזה לא היה מודפס ומופץ בגלוי, אלמלא שררה בין האחראים הדיעה כי היחסים עם סין יצאו מן המחתרת, והם עתה גלויים לכל. מכאן ועד לקשירת יחסים רישמיים עם ישראל — לצד ההכרה הרישמית באש"ף — הדרך אינה יכולה להיות ארוכה.

בשעתו אמרו באירופה כי „המיסחר הולך בעיקבות הדגל". כלומר: הביבוש מאפשר את המיסחר. ביחסים עם סין, קורה ההפך: הדגל יבוא אחרי המיסחר.

דיעות

זמר החרות

לפאשיסטים ביוון ובישראל יש דיעה זהה על מיקים תיאודוראקיס. רק התירוצים שונים

מיקיס תיאודוראקיס הוא סמל. סביב אישיותו נטוש ויכוח ביוון, שבה הוא עוסק גם בפוליטיקה. אך איש אינו יכול לערער את מעמדו כסמל לאומי ובינלאומי של המאבק לחרות, לדמוקרטיה ולכבוד־האדם.

לכן הפך המלחין בהכרח קורבן של מישטר הקולונלים הפאשיסטים, שהשתלטו ב־1967 על יוון והפכו אותה לעמק־הבכא. הוא נכלא, ענוה והושמץ, עד שגם הקולונלים המגו־אלים־כדם הבינו כי המחיר של הרחעללות גבוה מדי. הם שיחררו א.תו, ית.נאי ינטוש את אדמת מול־ד.ת.

.חרי השיחרור התיידד תיאודו־ראקיס עם כמה ישראלים, ובא לארץ לביקור. הוא ערך כאן הופעות רבות־רושם, ונפגש באופן פרטי עם חוג של אנשי־רוח, עיתונאים ואמנים, שעימם מצא לשון משותפת.

גם וגם. כשבא תיאודוראקיס השבוע שנית לישראל, לסיכום הופעות, נתקל בבניהם של הקולונלים: אנשי כהנא, גוש־אמונים, התחיה וצעירי־החרות.

הם פרצו לאולם, זרקו פיצצת־סירחון וערכו בו הפגנת־סרק מוסיקלית, על־ידי שירת התיקווה.

המפגינים הפאשיסטיים וגרוריהם לא התכוונו להפגין אהדה לאחיהם היווניים, אלא בצורה תת־הכרתית, קיצפם יצא על המלחין בגלל סיבה אחרת: אהדתו למאבק הפלסטיני לחרות לאומית. במיסגרת זו אף התנדב לכתוב הימנון לאומי לפלסטינים.

זמר תיאודוראקיס
פגישה עם בני הקולונלים

השבוע, במיסגרת של ראיון שערוריית טלוויזיה (ראה שידור), הסביר המלחין את עמדתו: הוא בעד קיומה של ישראל וזכותה לביטחון ולשלום, והוא בעד זכותם של הפלסטינים לחרות. בעיניו, שתי השאיפות האלה משלימות זו את זו.

הוא לא הבין כי בישראל סבורים רבים כי לא די לו ל„גוי" לתמוך בקיום ישראל. הוא חייב גם לשלול את קיומו של העם הפלסטיני, או לפחות את זכותו לחרות לאומית ולהגדרה עצמית. מי שתומך באלה — הוא אנטי־שמי ושונא־ישראל.

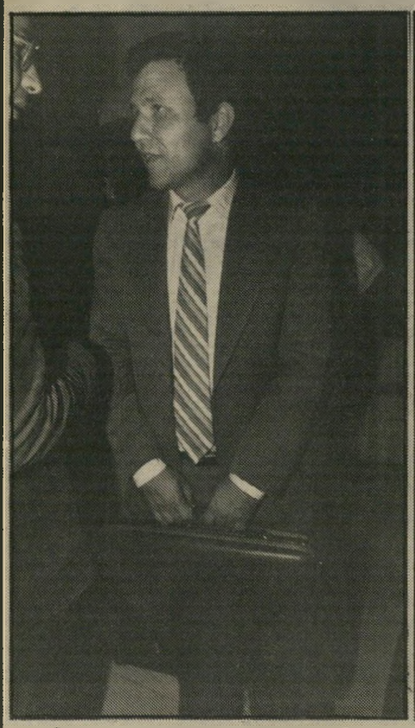
תרועות. דעתם זו של השדרית שרי רז וצעירי־חרות אינה מקובלת בעולם. קיים כיום קונסנזוס עולמי, המתאים להגדרותיו של מיקיס תאודוראקיס.

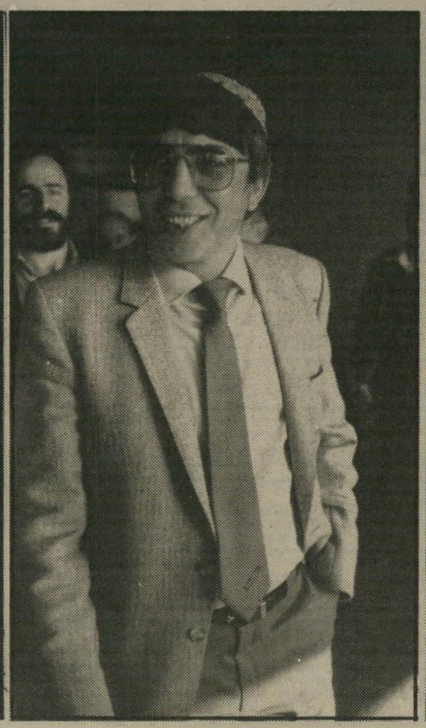
ראה שגם הקהל הישראלי הנאור אינו רואה בהן שום פסול. בתום הופעתו של המלחין הריע לו הקהל ממושכות — תרועות שלא היו רק ביטוי להתלהבות לשירותו של האיש, אלא גם מחאה על ההפגנות נגדו. ישראל השפויה אמרה את דברה.

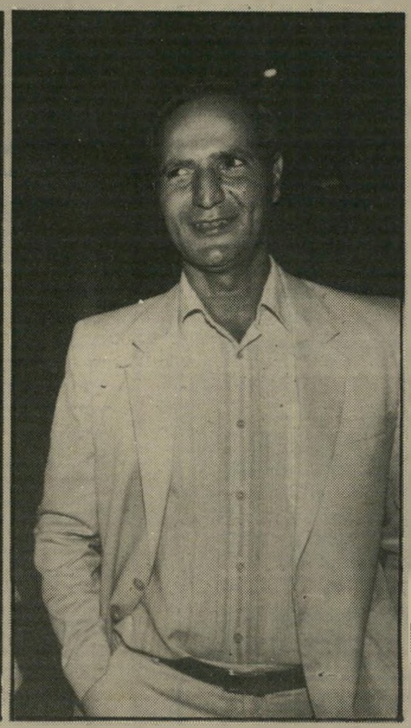
צלון בע"מ
TZELON 公司
软百叶窗帘及垂直百叶窗帘铝质条板，上 下横档
TZELON 的各种各样条板，
满足每位百叶窗制造厂家的要
求。这种条板上有多达 200 种
时新颜色。本公司也加工各种
钢质和铝制上、下横档。

מודעה בקטלוג הסיני
וגם נעליים וטפטפות

סקופ
שליחות סודית

אדרי, אבו־חצירא ושיטרית יצאו בחשאי למארוקו. הם קיוו להיפגש גם עם המלך

לאן נעלמו במהלך השבוע חברי־הכנסת אהרון אבו־חצירא (תמ"י), מאיר שיטרית (ליכוד) ורפי אדרי (מערך)? השלושה עזבו את הארץ בשקט־בשקט לכיוון פאריס. תחילה הגיעו לשם אבו־חצירא ושיטרית, ומאוחר יותר הצטרף אדרי.

בסוף השבוע עלו השלושה למטוס שעשה דרכו למארוקו, אותה מארוקו שהביאה לאדרי את התהילה.

מייד עם תום פסטיבל־איפראן היו מי שעיקמו את האף וטענו שנלווה לנסיעה הם לכתית־מלכותית ריח מיפלגתי חזק, ובעוד ששם־המישפחה של אבו־חצירא מוזכר ביראת־כבוד במארוקו, ואי־אפשר גם להתעלם מקשריו של שיטרית שם, בחר ראש־הממשלה שימעון פרס באדרי, בן־מיפלגתו, להיות איש־הקשר הבלעדי שלו במארוקו.

אחד הדברים הראשונים שעשה פרס עם שובו מהנסיעה הכל־כך מדוברת למארוקו היה שיחת־טלפון, בשעת־בוקר מוקדמת, עם ביתו של אבו־חצירא. הוא מסר לח"כ הבודד, בן למישפחה מארוקאית מפוארת, דרישת־שלום אישית מהמלך חסן.

פרס והמלך חסן סיכמו ביניהם, במהלך מיפגשיהם באיפראן, כי ימשיכו בקשריהם, אם כי לא נקבע כיצד, מתי ובאילו צינורות.

בתחילת החודש הגיעה הזמנה מפתיעה ארצה. האירגון היהודי העולמי של יוצאי מארוקו, שבראשו עומד המיליונר דויד עמאר, הזמין את שלושת הח"כים, המייצגים קשת פוליטית רחבה, לבקר במארוקו. ההזמנה כללה גם אפשרות שהשלושה יוזמנו ביום השלישי אל המלך בכבודו ובעצמו.

כמיטב המסורת המלכותית־מארוקאית, כשיצאו השלושה לכיוון מארוקו, עדיין לא ידעו אף ברמז קל שבקלים אם יזכו להתקבל אצל המלך, אם לא. השלושה הודיעו לפרס על דבר ההזמנה ביום הראשון לפני שבועיים. פרס – אולי מפני שהתרשם מהכבוד שרוחשים במארוקו לשם אבו־חצירא, ואולי משיקולים מיפלגתיים־אריתמטיים לעתיד הקרוב אחרי הרוטציה – בחר דווקא באבו־חצירא מבין השלושה, כדי שינסה לגלגל משימה רגישה ביותר בדרך לקירוב היחסים בין שתי המדינות.

השניים – פרס ואבו־חצירא – לא הספיקו ללבן את המשימה לפרטיה בטרם נסע אבו־חצירא למארוקו, שכן פרס שהה בארץ רק בסוף־השבוע, בין פיסגה (אלכסנדריה) לפיסגה (וושינגטון).

רק השבוע, כשיחזרו השלושה ארצה, עטורי פירסומת ותיקשורת, יהיה ניתן לנתח את דבר חשיבותה של נסיעתם, אם היה צידוק למעטה־החשאיות, ומעל הכל – אם הצליח אבו־חצירא בביצוע המשימה המיוחדת. דפנה ברק ■

דף תשקיף

הסכם שמיר־לוי

יצחק שמיר ודויד לוי עומדים להסכים סופית על כינוסה מחדש של ועידת־חרות, שבועות ספורים אחרי הרוטציה, שתתקיים הפעם בצורה עניינית ושקטה. עיקרי ההסכם: לוי יכיר במנהיגותו של שמיר, ובתמורה יקבל עמדות־כוח שיבטיחו לו את הירושה. המפסידים מהעסקה זה יהיו אריאל שרון, בעל־בריתו של לוי, ומשה ארנס, ממחנהו של שמיר, שיידחקו הצידה.

את המגעים מטעם שמיר מנהלים דן מרידור ובני בגין. הם גם שיזמו את ההסכם, בעיקבות השמועות על כך שארנס מקיים מגעים פרטיים עם שרון — שאת דרכו להנהגה הם מתכוונים לחסום בכל מחיר.

ושוב ידרשו ועדה

כמה משרי המערך החליטו לחדש השבוע, בישיבת „שרינו" הקרובה, את הדרישה להקמת ועדת־חקירה ממלכתית לבירור אירועי קו־300. הנימוק: אחרי שחקירת המישטרה הגיעה למבוי סתום, לא יוכל גם יוסף חריש להכריע בין גירסותיהם הסותרות של יצחק שמיר ואברהם שלום.

פרס ניצח במירוץ

מאחורי הקלעים של סגירת פרס־שוורדנאדזה: במשך שבוע שלם התנהל מירוץ חשאי בין שימעון פרס ויצחק שמיר מי יקדים את חברו וייסגיר עם שר־החוץ הסובייטי.

את המגעים מטעם שמיר ניהלו השגרירים מאיר רוזן ובנימין נתניהו. פרס נעזר במתווכים ניטראליים. **שמיר מתכוון לפצות את עצמו בסגירות ראוותניות במרכז־האו"ם עם ראשי מדינות אפריקאיות.**

רבין אישר שוב: חושדים באבו־נידאל

לשאלתו של אחד השרים, בישיבת הממשלה השבוע, האם ידוע בבר מי האחראי לטבח שנערך באיסטנבול, ענה יצחק רבין: „יש קצה־חוט המוביל לאבו־נידאל."

כבר לפני שבוע גילה רבין בארצות־הברית, כי אחד מאנשיו של אבו־נידאל, הכלוא בארץ, זיהה על־פי תצלום את גוויית אחד התוקפים, כחבר באירגונו.

גור לכוח המשימה?

למרות הכרזותיו הבוטחות של מרדכי גור, סבורים חבריו כי לא תהיה לו אפשרות אלא להתפטר מן הממשלה. לכן הם כבר התחילו לחפש למענו תפקיד חוץ־ממשלתי. דני רוזוליו, מזכיר חברת־העובדים, מציע לו לנהל את כוח־המשימה הכלכלי, במקומו של צבי צור, העומד לפרוש.

ישראלית בצור: לא לשידור

המחלקה האנגלית של „קול ישראל" סירבה השבוע לשדר את דיווחה של כתבת המחלקה, שהסתבכנה וחדרה לצור.

העיתונאית, המחזיקה בדרכון זר, נכנסה השבוע לרצועת־הביטחון בדרום־לבנון, עברה דרכה צפונה ונכנסה לעיר צור. שם התיצבה במסיבת־העיתונאים שערכו מפקד יוניפי"ל, גוסטב אגלונד, ומפקד „אמל" באיזור, דאוד דאוד. לקראת סוף מסיבת־העיתונאים היא זוהתה לפתע על־ידי עוזרו של מפקד „אמל", שהתפרץ בנגדה וניתק את המיקרופון שלה.

בשחזור העיתונאית לארץ, היא הציעה במקום־עבודתה לשדר כתבה על האירוע, אך משום־מה התעלמו ממנה וסירבו לקבלה. סוף המעשה: היא מסרה את הקלטת שברשותה לידי הכתב אבי זוהר, ששידר ב„קול־ישראל" בעברית דיווח מלא על מסיבת־העיתונאים שנערכה בשטח עוין, וזכה בכך בהישג מיקצועי ראוי לציון.

טוניק תופס פאראזיטים

המהנדס יגאל טוניק, בנו של מבקר־המדינה, הקים חברה שתתמחה בזיהוי, באיתור ובניטרול של ציתותים פאראזיטיים — כלומר, בלתי־חוקיים. המדובר גם בהאזנות טלפוניות וגם בהאזנות לייזר.

הלובאוויצ'ר לא מחפקד

שמועות בקרב אברכים בבני־ברק אומרות, כי מנחם־מנדל („הרבי מלובאוויץ") שניאורסון אינו מתפקד.

צחי במקום בועז

צחי הנגבי יצטרף, ככל זאת, למישרד ראש־הממשלה, אחרי הרוטציה: באחרונה הוצע לו לשמש כראש לישכתו של שמיר, במקומו של בועז אפלבאום, המשמש את שימעון פרס.

הרו"ח יחפשו יחצ"ן

לישכת רואי־החשבון שוקלת לשכור את שרותיו של מישרד ליחסי־ציבור, כדי להיאבק בהנהגת שנת־מם אחידה לכל החברות.

לטענתם, שנת־מס אחידה תהפוך את מיקצוע ראית־חשבון למיקצוע עתתי — לקראת יגאר הם יתקשו לעמוד בעומס, ובחודשים אחרים הם יהיו מחוסרי־עבודה. מס־הכנסה, לעומתם, טוען כי המצב הנוכחי מאפשר לגלגל רווחים מחברה לחברה, לפי תאריכי הדו"ח השנתי שלהן, ובכך להתחמק מתשלום מס־אמת.

כתבים אלחוטיים

מערכת ידיעות־אחרונות התחילה השבוע לצייד את כתבי־השטח שלה במכשירי־קשר אלחוטיים, גם לנשיאה ביד וגם למכונית. כך ניתן יהיה לאתרם, להעביר להם הודעות ולשוחח עימם 24 שעות ביממה.

עד כה השתמשו במכשירים כאלה רק כתבי־החוץ.

מתיחות בפאקולטה למישפטים

מתיחות שוררת מזה שבוע בפאקולטה למישפטים בתל־אביב, סביב מינויה של עותרת־לראש־מינהל בפאקולטה. **מדעמדים שכשלו במיבחן על תפקיד זה מתכוונים לערער על המינוי, בטענה שכישוריהם היו טובים יותר.**

מי רוצה להיות משתיל?

מישרד־הבריאות מחפש רופאים בי־רוגיים, בעלי מיומנות גבוהה בניתוחי בלי־דם, שיסכימו לעבוד במחלקות חד־שות להשתלת־כליות. אין במעט רופאים הנענים להצעה, ולכן נמנעת פתיחתן של מחלקות כאלה.

עד כה יש מחלקות מסוג זה רק ב„הדסה עין־כרם" וב„בילינסון". ב„רמב"ם" עומדת להיפתח מחלקה כזו בקרוב, בהנהלת הד"ר יגאל קם, והמחלקה המקבילה ב„שיבא" משותקת מאז הסיכסוך שבו נחטפו הכליות, בעוד החולה ממתין לניתוח.

הרופאים אינם מוכנים להיכנס לשדה־מוקשים זה, בגלל האירגון הלקוי של ההשתלות בארץ: הצוות המשתיל חייב לפרוש רשת של מודיעין במחלקות האחרות, כדי לגלות בזמן את הכליות הזמינות, ולשם כך עליו לקיים יחסים טובים עם הקולגים ולבקש מהם טובות; אחר־כך מוטלת עליו האחריות לבקש את רשות בני מישפחת הנפטר; והוא גם זה הקוצר את הכליות.

בחו"ל מתחלקים תפקידים אלה בין שלושה צוותים: שני צוותים רפואיים (הקוצרים והשותלים) וצוות פסיכולוגים (הפונים למישפחת הנפטר).

בלשי כל העולם לירושלים

יותר מאלף בלשים, אנשי־ביטחון, מומחי־אבטחה ונציגי חברות־שמירה יבואו מכל רחבי העולם לקונגרס בינלאומי, שייערך בספטמבר 1987 בירושלים.

ההחלטה לקיים את הכינוס בירושלים נתקבלה השבוע, במושב ההנהלה העולמית של אירגון הבלשים, אשר נערך בסינגפור. קדיש שרמייסטר, יו"ר האגודה הישראלית של חברות־האבטחה ומנכ"ל חברת השמירה, שהוא חבר ההנהלה, שיכנע את חבריו כי בארץ יהיה קל למצוא מומחים מהאקדמיה ומהמישטרה, שיבואו להרצות לפני המתכנסים.

הנושא שיעמוד במרכז ההרצאות: אבטחה מפני גרילה עירונית.

הבצורת משתלמת

הבצורת השוררת בחלקים רבים של ארצות־הברית מכניסה דולארים רבים לאוצר: חל גידול ניכר ביצוא של יצרני ציוד־השקיה בארץ.

נשים מורדות במפד"ל

האם יצליח הרב שאול ישראלי למנוע שיתופן של נשים במוסד מיפלגתי? שאלה זו עתידה להסעיר בקרוב את המפד"ל.

ראשיתה של הפרשה בהחלטה של ועדת־השיקום, שקבעה כי על המיפלגה להקים גוף רעיוני־תורני, אשר ידון בשאלות אידיאולוגיות וינחה את המיפלגה ואת נציגיה בממשלה ובכנסת. בראש המוענד, כך נקבע, יעמוד הרב ישראלי, חבר בית־הדין הרבני העליון. עד כה עלו שמותיהן של חמש נשים במועמדות להצטרף למועצה, אולם כולן נפסלו, בטענה של „חוסר התאמה". הסיבה האמיתית לפסילתן נמסרה במיסדרונות המיפלגה רק מפה לאוזן: הרב ישראלי הודיע כי לא יסכים בשום אופן לשבת בצוותא עם נשים.

עסקניות תנועת „נשות אמונה" ניסו מייד להשתיק את השערוריה וגם לרצות את הרב הכולד מנשים. לבן הציעו להקים גוף נשי מקביל, מעין עזרת־נשים אידיאולוגית. עקשנותו של ישראלי והתנהגותה הרופסת של „אמונה" עוררו כעס בקרב חבדות הקיבוץ הדתי, הדורשות שיווין במיפלגה. אלה הצליחו לגייס לציון את הגברים בקיבוץ הדתי ויצאו למאבק.

השבוע פרץ הוויכוח החוצה, כששתי נשים, אשר שימשו בצירות בוועידה, פירסמו מאמרים חריפים בביטאון הקיבוץ הדתי, „עמודים". טובה אילן, מקיבוץ עין־צורים, קובעת כי מקור הבעיה הוא ב„ניצחון הקו הימני הקנאי, הברית בין המימסד הרבני־ישיבתי עם אנשי ארץ־ישראל־השלמה", וחוזה חורין, מקיבוץ טירת־צבי, שואלת אם יצליח הרב ישראלי להנהיג במיפלגה מדיניות של „יודן־ריין" („נקיה מיהודים") נגד נשים.

החולה שאל: „מתי יטפלו בי?" והרופאים ענו לו בגסות: „שתוק וחכה!" אחר־כך באה המישטרה

בגידת הרופאים

ב שבוע שעבר נדון פינחס ד' באשקלון, על־ידי השופט צבי נדיב באשקלון, לשמונה חודשי־מאסר, מהם חודשיים בפועל, ולקנס של 2000 שקלים או 40 ימי־מאסר תמורתם.

שימשי נמצא אשם בהתפרצות בחדר־מיון של בית החולים ברזילי באשקלון, בהעלבת רופאים ובת־קיפתם.

אני מכיר היטב את בית־החולים ברזילי ואת המטופלים בו, כי עבדתי שם בתור מנהל המחלקה הכירורגית א', ואני מכיר היטב את התופעה של תקיפת רופאים, שהתפשטה באחרונה. לכן החלטתי לבדוק ולנתח את המיקרה בצורה מעמיקה יותר.

נפגשתי עם מישפחתו של הנשפט: שימחה, אשתו, אם לשלושה ילדים ובחודש השישי להריונה. נפגשתי עם אמו ועם אחותו, ועם פינחס עצמו במקום מאסרו.

המישפחה מתגוררת בבית קטן בשכונת־עוני באשקלון. שימחה הינה ילידת־הארץ, פינחס יליד איראן, רצף במיקצועו, עובר קשה כל חייו.

חמש שנים הם גרו ועבדו באילת, כשהיו להם שני ילדים. אחרי־לידת הילד השלישי חזרו לאשקלון, כדי שהסבתא תוכל לעזור בגידול הילדים. פינחס עושה רושם של אדם פשוט, שקט, ממושמע.

קראתי גם את התיק הפלילי מס' 2180/86 שנפתח בבית־המישפט — תיק דק מאוד, הכולל עמוד אחד של כתב־אישום סטנדארטי של המישטרה, החתום על־ידי לוי גרעון, התובע המישטרתי, ועמוד וחצי של פסק־הדין של השופט, צבי נדיב.

אין בתיק עדויות, אין חקירות. יש רק מישפט אחד מפיו של שימשי: „אני מודה שהתפרצתי וצעקתי."

בהחלטת השופט הוזכר שפינחס טוען כי לא טיפלו בו בבית־החולים, ולכן התפרץ וצעק.

כתב השופט: „גם אם סבור היה הנאשם שהוא איננו זוכה לטיפול רפואי נאות — ובית־המישפט בשום פנים איננו מסכים לכך! — גם אז היה עליו לשמור על קור־רוחו ולא להתפרץ."

עוד נאמר בפסק־הדין, כי מכיוון שהנאשם הודה, הוקל בעונשו.

בתיק המישטרתי 2393/86, המשמש כבסיס לתביעה, יש עדויות קצרות מאוד של הרופאים אמנון אורנשטיין, שימעון בורכוביץ, עבד־אל־עזיז דראושה, גיל לוי, אדולף מיכאל ואבי בז'ינסקי. ארבעת האחרונים הוזמנו להעיד בבית־המישפט יחד עם הד"ר אפרים נורקין — הרופא המישטרתי — אך בסופו של דבר איש מהם לא העיד. כל העדים נתנו במישטרה עדות כמעט זהה: „הוא התפרץ, צעק, איים, העליב רופאים, הרים טלפון כדי לזורקו."

מה, אני כלב?!

ס יפורו של פינחס לא נמסר בבית־המישפט. כאן הוא מתפרסם לראשונה:

ביום הראשון אחרי העבודה הלכתי לשתות בירה עם חברי, ישראל משה. אחרי ששתינו שתי פחיות, כל אחד מאיתנו, חציתי כביש. לפתע עבר לידי רכב ופגע בי בצד ימין.

נפלתי. הרגשתי כאבים ביד וברגל ימין. חברי עזר לי לקום, ובינתיים ברח הרכב.

הגעתי בכוחות עצמי לחדר־המיון, כאשר מרפקי שותת־דם. הייתי בהלם מהמכה, מפחד ומכעס על נהג הרכב שפגע בי וברח.

ישבתי בשקט בהמתנה בחדר־המיון החדש, וחיכיתי שעה וחצי בערך, ואף אחד לא ניגש אליי.

מייד עם בואנו לבית־החולים רשם אותי חברי בקבלת־המיון והודיע לפקיד שזו תאונת פגע־וברח.

כאשר אף אחד לא שם לב אליי, ניגשתי לדלת חדר־הטיפולים, פתחתי אותה ושאלתי: מתי יטפלו בי?

ענו לי בגסות: „שתוק וחכה!"

ראיתי שיש הרבה רופאים ואחיות המשוחחים ביניהם, שותים קפה ואינם עסוקים בטיפולים. כעבור זמן נוסף ביקשתי שוב שיטפלו בי, ושוב לא נעניתי. אז התפרצתי וצעקתי: „מה, אני כלב? אתם לא בני אדם! שילחו אותי לבית־חולים אחר אם אתם לא רוצים לטפל בי פה!"

כאשר לא התייחסו גם לדבריי אלה, התרגזתי ודפקתי ביד שמאל על השולחן.

התחילו צעקות, הזמינו מישטרה, נעצרתי. נחקרתי עד הבוקר, והועברתי ללא בדיקת רופא או בדיקת אחות לבית־הכלא באשקלון. רק למחרת העבירו אותי לבית־החולים ועשו לי צילום של הרגל. הרופא אמר שיכול להיות שיש סדק ברגל ימין. חבשו לי את היד בלא לצלמה, והעבירו אותי לבית־המישפט.

עדיין הייתי מבולבל מהתאונה, מהמעצר, מכך שלא ישנתי כל הלילה. הייתי עייף מאוד, כבר לא היה לי איכפת משום דבר, ואמרתי שאני מודה בהתפרצות.

קיבלתי ארבעה ימי־מעצר עד ה־ מישפט, אך כבר כעבור יומיים הובאתי שוב לבית־המישפט, ולהפתעתי ול־תדהמתי שמעתי את גזר־הדין. קיבלתי אותו כמכה קשה בהתחשב במיוחד במצבי המישפחתי: שלושה ילדים, ביניהם תינוק בן 11 חודשים, אשה בהריון, ואין מי שיעזור לה לקחת את הילדים לבית־הספר ולגן.

ביקשתי שיתנו לי עבודות־שוק, אך לא נעניתי.

לא עירערתי על פסק־הדין, כי פחדתי להרגיז את השופט ולהחמיר בזה את גזר־דיני.

בעבר, לפני שש שנים, הייתה לי תקרית דומה באותו בית־חולים, כאשר בתי הקטנה היתה מאושפזת במחלקת־הילדים. ראיתי אז שמצבה הולך ומחמיר, והחלטתי להעביר אותה לבית־חולים אחר. ביקשתי מהד"ר פי־טר ורדי, אז מנהל־המחלקה, להרשות לקחת את ילדתי לבית־חולים אחר. כאשר נעניתי בשלילה, לקחתי את ילדתי בעצמי, ואז הד"ר ורדי הזמין מישטרה. המישטרה לא מצאה כל סיבה לטפל בי, ואישפזתי את בתי בבית־החולים הדסה בירושלים. מצ־בה השתפר שם מהר מאוד ואני חושב שבכך היצלתי את בתי.

עד כאן סיפורו של שימשי.

סיפור זה אושר גם על־ידי חברו, ישראל משה, שלא נחקר במישטרה ולא נלקחה עדות ממנו.

משפט שדה

מ ניתוח אובייקטיבי קצר של עיקרי הפרטים של המיקרה משתמע:

● אדם נפגע על־ידי רכב שאינו מזוהה והגיע בכוחות עצמו לבית־החולים. כאשר מתרחשת תאונה, היא מהווה לא רק מכה פיסית לנפגע אלא גם מכה פסיכולוגית־רגשית. יש אנשים המקבלים זאת בקור־רוח, אך יש גם המתרגשים מאוד.

קביעת השופט ש„הפצוע חייב היה לשמור על קור־רוח" לא נדרק את הפצוע, לא ריבר איתו, לא ניסה להרגיעו ותמך בסירוב הרופאים לטפל בו ובחולים אחרים. „עד שלא ייעצר שימשי." לבקשתו של השוטר לטפל בפצוע, לפני הילקחו למעצר, ענה המנהל: „תעצרו אותו! במעצר יטפל בו הד"ר נורקין." השוטרים ש־תכנעו מדיבורי המנהל ולקחוהו למ־עצר.

(ד) חדר־המיון לא דיווח מייד למישטרה על בואו של פצוע תאונת־פגע־וברח, אף־על־פי שהחוק מחייבם לעשות כך.

● כאשר הובא שימשי למחרת לבית־החולים, גם אז לא טופל כראוי: לא נמדדו אצלו לחץ־הדם והדופק, לא נעשה צילום־המרפק, הפצוע לא נבדק על־ידי רופא עצבים או אורתופד, ולא מעט מיקרים של תקיפת רופאים או צוות רפואי שלם על־ידי הציבור הנזקק לשרותיהם. אומנם, בימי־הביניים לא פעם האשימו את הרופאים בכישלון הטיפול ותקפו אותם.

בהיסטוריה היהודית היחס לרופאים תמיד היה דומה ליחס שקיבלו הרבנים. השופטים והמלכים. מאז קום המדינה ידועים מיקרים מועטים של תקיפת רופאים: בשנות ה־60' פצע חולה בעכו את הד"ר מזרחי, מנהל מחוז הצפון של קופת־החולים. בשנות ה־70', נרצח בבית־החולים בנהריה הד"ר גידעון מגלים. בתחילת שנות ה־80' נתקף ונחבל האונקולוג אברהם קוטן בבית־החולים רמב"ם.

אך כל המקרים הללו היו יוצא־דופן. האוכלוסיה בכללותה התייחסה

● מהתיק המישטרתי עולה בור־דאות:

(א) הרופאים לא טיפלו בפצוע בערב פציעתו.

(ב) **הרופאים סירבו לטפל לא רק בו, אלא גם בחולים אחרים שהיו בחדר־המיון, לחיזוק דברי־שתם שהמישטרה תעצור את שימשי.**

(ג) גם מנהל בית־החולים, הד"ר שימעון שרף, שהוזעק לבית־החולים, מישפט־שדה, קיבל הפצוע, שפנה לעזרת בית־החולים, שמונה חודשי־מאסר!

אילו היית ג'וק!

מ יקרהו של פינחס שימשי הוא הזדמנות לבדיקה יסודית של תופעת האלימות נגד רופאים. בהיסטוריה של הרפואה ידועים אך

הפגנת מושתלי־הכליות: הרופאים נסעו לטייל בכינרת

אינה במקומה מבחינה רפואית!

● הרופאים לומדים בבית־הספר על תופעה של איבוד שליטה עצמית במיקרים של תאונות, והיה עליהם לדעת ששימשי, שנפצע בתאונה, עלול להתפרץ, לצעוק, להתעצבן. חובתם הרפואית היתה להרגיעו, אולי אפילו להזמין פסיכולוג, פסיכיאטר או ניאורולוג.

● הרופאים טענו שהפצוע היה שיכור, אך לא נבדקה מידת השיכרות — שהיא חובה אלמנטארית של הרופאים והמישטרה גם יחד. לכן אי־אפשר לקבוע אם היה שיכור ואם לאו.

● **אילו אכן היה שיכור — הרי שזה מצב שבו הרופאים היו חייבים לטפל בו באמצעים יזועים, רפואיים ולא מישטרתיים.**

אילו היו מטפלים בפצוע מייד, מ־דברים איתו, מרגיעים אותו, מתייחסים אליו כאל אדם הנתון במצוקה — אני משוכנע שפינחס היה נרגע, לא היה מתפרץ והיה מקבל בשקט את הטיפול ואת הוראות הצוות.

● אם אפילו הגזים שימשי כשאמר שהוא חיכה שעה וחצי, ונקטין את זמן ההמתנה לחצי שעה — גם זאת תופעה שלילית, העלולה לגרום לפצוע עצבנות־יתר, כעס, דאגה והתפרצות.

קיבל זריקת אנטי־טטנוס.

יום לאחר מכן קיבלה מישפחתו חשבון מבית החולים, לשלם מייד 34 שקלים עבור ה„טיפול".

לסיכום כללי של מיקרה זה:

הרופאים בבית־החולים ברזילי באשקלון לא טיפלו בפצוע כנדרש, הם סירבו לטפל בו בניגוד לאתיקה הר־פואית, וגם למחרת הוא לא קיבל טיפול המתחייב בנסיבות אלה. יתרה מכך, הרופאים נהגו בשאר החולים שהיו בחדר־המיון כבני־ערובה, כדי להשפיע על המישטרה לפעול לפי דרישתם.

מעשה זה חמור פי כמה מהתאשמות שהוגשו נגד הפצוע.

לדעתי, טעה השופט נדיב כאשר נתן תעודת־הכשר לבית־החולים, כש־כתב ש„בית־המישפט בשום פנים איננו מסכים לכך... שהנאשם לא זכה לטיפול רפואי נאות." אנו סבור שאילו היו לנגד עיני כבוד בית־המישפט כל נסיבות התקרית, היה גזר־הדין שונה.

אני מכיר הרבה מישפטים במדינה הטוטליטארית ברית־המועצות, שבהם הואשמו אזרחים במעשי חוליגניזם או בהפרעה ציבורית. בדרך־כלל הם לא קיבלו יותר משבועיים מאסר.

פה, בהליך שהיה כמעט בכבוד לצוותים הרפואיים.

בשנים האחרונות השתנה המצב. כמעט בכל יום מוזמנת המישטרה לבתי־חולים, כדי „להשליט סדר. לא פעם קורה שאדם הנזקק לטיפול רפואי נלקח לחקירה מישטרתית והוסף לעבריין.

בתופעה זאת אשמים גם ציבור־החולים, המקבל טיפול רפואי, וגם הצוות הרפואי, המטפל בחולה.

הציבור המקבל טיפול מושפע מאווירת האלימות הגוברת בארץ. ברור שאינו יכול להתנתק מהמתרחש בחברה הישראלית — אלימות, שינאת אחים, גסות־רוח, שחיתות וחוסר־כבוד איש לרעהו.

אולם יש גם סיבה מיוחדת:

בשנים האחרונות הציבור היה עד לבגידת הרופאים וה־אחיות בשליחותם המיקצו־עית. כך שלדעתי, הגורם העי־קרי להתגברות תופעת האלי־מות נגד הרופאים והאחיות הם הרופאים והאחיות עצמם. זה אפקט הבומראנג.

● ב־1983 פגעו הרופאים בצורה קשה בתדמיתם, על־ידי שביתת־הרופאים המפורסמת. הרופאים עזבו אז את החולים ונסעו לטייל בכינרת.

(המשך בעמוד 20)

ראש־העיריה הדתי סיפר בדיחות מחדר־המיטות, ומחדר־השינה של העיתונאי — נגנבו מיכנסיו

מיהו הבולט מכולם

● איש־הטלוויזיה **שימ־עון טסלר** מסקר את התהליך הבלתי־שיגרתי של הרוטציה בראשות־הממשלה, האמור להתבצע בעוד שלו־שה שבועות. טסלר וצוותו מסיירים עם הכוכבים הרא־שיים של תהליך זה: **שימ־עון פרס ויצחק שמיר**. מקיימים משאל־רחוב ומש־תדלים לסקר את התהליך מכמה זוויותיו.

בין היתר ערך טסלר מישאל־רחוב: איזה שר בלט ביותר בממשלתו של שימ־עון פרס? התשובות שקיבל היו מפתיעות ביותר: רוב הנשאלים לא הצביעו על שר־הביטחון, **יצחק רבין**, הקוצר הצלחה מרובה ב־ניישאל־הפופולאריות השר־נים. לא על **דויד לוי** או **אריאל שרון**, המתחרים על הנהגת הליכוד, כי אם על אחד היושב בהוץ — **יצחק מודעי**.

מסתבר כי עם־ישראל יודע להעריך את היציבות במחירים והורדת האינ־פלציה, וזוכר למודעי חסד־נעורים.

טסלר אץ לכשר למודעי את התוצאות המחמיאות לו. השר־לשעבר וחבר־הכנסת בהווה שאב מכך עידוד. וישתף את כתב־הטלוויזיה בכמה מתחזיותיו. מודעי נראה בימים אלה כשהוא שופע אופטימיות. חדור ביטחון־עצמי ומוראל גבוה.

■ הכתבים והצלמים שהגיעו לפני שבוע להקביל את פני ראש־הממשלה בשובו ממצריים, חיכו למראה המחזה הבא: ליד שולחן־הכבוד הוכנו שני כיסאות עבור **שימעון פרס** ו**עזר וייצמן**, שליווהו לפיסגה במצ־ריים. מעל השולחן גהר **אורי סביר**, יועצו של ראש־הממש־לה לתיקשורת, וסימן נואשות שיביאו לו כיסא נוסף. רק מש־מולא מבוקשו נרגע והצטרף אל שולחן־הכבוד.

■ בעקבות הפירסום בהעו־לם־הזה, ואחרי־כן בעיתונים האחרים, על כך שהשר **גד יע־קובי** טרם החליט אם יכהן בממשלה אחרי הרוטציה אם לא, הוא הבהיר השבוע כי אין זה תלוי באישיותו של **יצחק ש־מיר**, כפי שהעמיד זאת עמיתו, השר **מרדכי גור**, כי אם בכך שאולי לא יהיה מוכן, תחת שילטון הליכוד, לוויתורים ש־עשה תחת שילטון המערך. יעקובי ישוחח על כך בארבע עיניים עם ראש־הממשלה שימ־עון פרס, אחרי שזה ינחת בארץ, בין חו"ל לחו"ל.

■ מדוע לא נשמע באחרונה קולה של סיעת־הליכוד? הסיעה, מסתבר, נותרה מיותמת מאם ואב: יושבת־ראש הסיעה **שרה דורון** שוהה בשטרסבורג הצרפ־תית בכינוס כלשהו, ואילו היו־שב־ראש הקודם, המכהן כיום כיושב־ראש הקואליציה, **חיים קופמן**, שוהה הרחק־הרחק מ־מוקד ההתרחשויות, ביפאן.

■ עוד לא שככו הדי הטבח בתורכיה, וחבר־הכנסת **גידעון גדות**, איש מחנהו של **אריאל שרון** בחרות, סיפר כי הוא נוסע לתורכיה לפרק־זמן של שבוע ימים. „לא לחופשה!" מיהר להב־היר, לנוכח הגבות המורמות סביבו. „לענייני־עבודה בלבד!"

■ עיריית טבריה העניקה בשבוע שעבר למלא־מקום ראש־הממשלה **יצחק שמיר** אזרחות־כבוד. ראש־העיר המא־רח, **יגאל ביבי**, הראה לשמיר את נפלאות עירו, אך תחת לנסות להשהות את האורח ככל האפשר בכל אתר ואתר, היה זה דווקא ביבי שזירז את הפמליה הכבודה. הסיבה — לביבי זומנה פגישה דחופה בתל־אביב באותו היום, לשעות אחר־הצהריים, ולכן הוא מיהר לסיים את סדר־היום הדחוס.

אחרי לילי־שימורים, שבו המה ביתה עד הבוקר בקצינים, מקור־בים, עיתונאים וסתם סקרנים.

■ שלושה אמריקאים נכנסו השבוע לחדרו של **אבישי אמיר**, דובר השר **משה שחל**. מזכירתו, דבי, שאלה אר־תם לאן פניהם מועדות ונענתה: „לשרי." „תגידו," פנה אליהם קוסי, „היסטוריון שיעלעל באל־בומי התקופה (תקופת שילטונו של שימעון פרס) יהיה בטוח ש־מי שניהל את המדינה בעת הזאת הוא אותו צעיר ממושקף וחייכני, הנדחף למרכז כל התצ־לומים של האירועים שהיו."

■ פסטיבל **בועז אפלבּ־אום** נמשך: אחרי החגיגה העלי־

מנחם הורביץ העיתונאי חובש הכיפה. המסקר את איזור הצפון מטעם גלי־צה"ל וכמה בחתונה היו ממלא־מקום ראש־הממשלה, יצחק שמיר. שקפץ לדקה בדיוק לאירוע. במהלך סיור באיזור. והרים כוסית עם הזוג המאושר ואשתו של סגן ראש־הממשלה דויד לוי (למטה: יושבת ומניפה ידה).

■ על אף הכיפה שחובש לראשו ביבי, איש המפד"ל, לא נמנע באותה הזדמנות מלשעשע את אורחיו גם בבדיחות שנגעו ליחסים שבינו לבינה.

■ מה עשתה **אלים סויסה**, אשתו של נציב שרות בתי־הסוהר, למחרת הערב שבו הודיע **רפי** בעלה על התפטרותו? אליס הנמרצת התמוטטה על מיטתה

יצחק בן־נר הסופר ואיש הרדיו שוחח ארוכות במסיבה תל־אביבית עם דוגמנית הצמרת קארין דונסקי, שמשכה את עיני כולם לא רק בזכות יופיה המיוחד. אלא גם בזכות זוג המישקפיים שאותם הרכיבה. רבים חשבו כי המישקפיים עוצבו על־ידי כריסטיאן דיור או מעצב־צמרת אחר. והופתעו לגלות כי זהו סתם זוג עתיק־יומין. קארין. שגילתה אופטיקאי המייבא לישראל מישקפיים עתיקים ובמיספר עותקים מצומצם ביותר. קנתה מייד שמונה זוגות. ומשתמשת בהם.

אמיר, „החדר שלי נראה לכם דומה ללישכת־שר?" „לא," ענה אחד האמריקאים והביט ברבי, „אבל המזכירה נראית נהדר."

■ העיתונאי **יואל מרקוס** (הארץ). ישן בחדר־המיטות ש־לו, ואשתו היתה במיטבח, כאשר פרצו שני גנבים לדירתם, מבלי שבני־הזוג הבחינו בהם. הגנבים לקחו את מיכנסיו של מרקוס ואת ארנקו והסתלקו. השעה היתה 5 בבוקר, ושכן ראה את השניים. תחילה חשד בהם, אך הוא נרגע כאשר ראה שהשניים מתרחקים בהליכה איטית, מבלי לגלות סימני־בהלה. מרקוס מצא את מיכנסיו במרחק של כמה בתים, ואת כרטיסי־האשראי ש־לו מפוזרים בשטח.

■ **פסוק־השבוע** של מר־זה שהתקיימה בתל אביב, לכבוד תקליטה החדש של להקת ה־גיבעתרון. הכולל שיר פרי־עטו של מנהל לישכת ראש־הממש־לה, חגגו אפלבאום והלהקה ב־ירושלים. הסיבה למסיבה לא השתנתה.

■ **יעקב לורברבוים**, מנ־הל הטלוויזיה החינוכית, אומנם החלים ממחלתו הממושכת, אך עדיין אינו נראה במיסדרונות ה־טלוויזיה ברמת־אביב. הסיבה — בדיוק כשנפל למישכב, היה אמור לורברבוים לנסוע לחו"ל בענייני עבודה, ולשלב בכך חופשה. כעת, משהחלים, יצאה תוכניתו לפועל.

■ בתיאטרון הלאומי אין זוכרים היסטריה כמו זו המתרח־שת סביב ההצגה מסע ארוך

לתוך הלילה. אין זאת אומרת כי עם־ישראל נעשה חובב־תי־אטרון מושבע, אלא שהוא חובב־כוכבים מושבע. האטרקציה בה־צגה זאת היא כוכב־הקולנוע ג'ק למון, המופיע בתפקיד הראשי.

■ הכתב המדיני **יוסי מל־מן** (דבר), ששהה כמה שבועות בארצות־הברית, במסע־פירסום לסיפרו החדש על אבו־נידאל, הופתע ממידת העניין שעורר שם: עשרות ראיונות בעיתונות, כמה הופעות בתוכניות טלוויזיה יוקרתיות ויותר מ־70 שיחות בתחנות־רדיו בכל רחבי היבשה. הוא נענה כמעט לכל הפונים אליו, מבלי לברוק מיהו מבקש הראיון. רק פעם אחת התעקש, לגמרי במיקרה, לברר מה אופיו של המגאזין שביקש לראיינו — והיתה זו פגיעה־בול. התברר שהמדובר בעיתון של פורנו קשה, שרצה להתקשט בנושא מכובד. מלמן, כמובן, סירב.

■ הפתעה אחרת שציפתה למלמן: כמעט בכל מקום שבו הופיע, אפילו בערי־השדה, שא־לו אותו מארחיו מה עושה היום **עזריה רפסורט**, וביקשוהו למסור לו ד"ש חמה. רפפורט, מסתבר, רכש לעצמו הרבה ידי־דים באמריקה, בעת ששימש כקונסול־הסברה בניו־יורק. כו־לם היו משוכנעים שאחרי שובו לארץ הוא משמש בתפקיד מרי־

שוש אביגל הד"ר לתיאטרון ומנהלת התיאטרון לילדים ולנוער (**בתצלום משמאל**), פגשה **במסיבה קיצית את אחותה, אלה לזר־שריף, ובעלה, המוסיקאי נועם שריף.**

באי־המסיבה הירבו לערוך השוואות בין שתי הנשים הנאות אך לא מצאו דמיון ביניהן. איש מהם גם לא הצליח לנחש מי מבין השתיים צעירה מאחותה. משפחת שריף שבה אחרי שהות ממושכת בגרמניה.

ני בכיר, והתאכזבו לשמוע ש„אין נביא בעירו".

■ התמלילן **אילן גולד־הירש** הוזמן בהולות לישיבת־עבודה. משהגיע מתנשף ופתח את דלת החדר שבו התקיימה הישיבה, הופתע לגלות שמדובר במסיבת־הפתעה שאורגנה לכ־בודו, לרגל קבלתו את ספר־הכסף. זהו הפרס המקביל לתק־

ליט־זהב, והוא הוענק לגולד־הירש על כך שמכר 5000 עות־קים מיספרו אצלי או אצלך. שם מישני שירים מרוב אהבה.

■ מיבצע אחר הקשור בספ־רים אורגן על־ידי המו"ל **יורם רז**. המדובר בערבים מיוחדים, המתקיימים בחנויות־ספרים, ל־פי הכלל שיש למכור ספר כשם שמוכרים שוקולד או כל מוצר

הכל כתוב בפתק!

● **במהלך ישיבתה הסוערת של ועדת־הפנים של הכנסת, העביר כוכב הישיבה, חבר־הכנסת בני שליטא, שתבע את התפטרותו של שר־המישטרה חיים בר־לב, פתק לבר־לב. בפתק היה כתוב: „למר בר־לב. האם בדעת השר לבקש מרפי סויסה לחזור בו מהתפטרותו! אני, מכל מקום, לא אתנגד!" בר־לב רשם בפסקנות על הפתק: „קיבלתי את ההתפטרות." שליטא, הטוען כי בר־לב יכול היה לעצור את סויסה מליפול לתהום בעוד מועד, אץ להראות לסויסה את הפתק בתום הישיבה, ואמר לו: „ראה, הוא (בר־לב) רק חיכה להזדמנות הראשונה להיפטר ממך. עובדה – הכל כתוב בפתק!"**

■ לפני שעזב ונסק לאוויר פסגות בוושינגטון קיים פרס גם ישיבה בנושא הצמיחה. ממלא־מקומו יצחק שמיר איחר לישי־בה. בינתיים התיישב שר הכלכ־לה והתכנון גד יעקובי לצידו של פרס. משנכנס שמיר, הציע לו מייד יעקובי את מקומו ואמר: דויד בן־גוריון הירצה גד יעקובי ביום־עיון בבאר־שבע. מלבדו השתתפו: השר לשעבר **אהרון ידלין**, ח"כ לשעבר **מאיר פעיל** ואחרים. ידלין האיץ בנציגי המערך למהר להקים ישוב חדש בנגב, לפני מועד הרוטציה ההולכת וקרבה, מכיוון

פסח גרופר הח"כ העתליתי הידוע הגיע עם רותי רעייתו (מימין) לחתונה שנערכה בשבוע שעבר בקיסריה. כשפגש בשעת הטקס בנתן צבי, המכונה „פיצלה", (משמאל), נציג של חברה גדולה לייבוא משקאות חריפים, התלהב מהאיש והזמין בו־במקום שלושה ארגזי ויסקי.

קרולין לנגפורד שחקנית דוגמנית, אשתו לשעבר של אסי דיין ואם בנו, נשלחה לייצג את מישפחת לנגפורד באירוע חברתי. אחיה, אשר תיכנן את הזכוכית הדקורטיבית במקום, לא השתתף באירוע, בגלל התחייבויות קודמות: הוא פשוט חזר בתשובה. **בתצלום: קרולין לנגפורד, בשמלה קיצית מעניינת, בחברת המוסיקאי קובי אושרת.**

„שלא תחשוב שאני רוצה לעכב את הרוטציה ולקחת ממך את מקומך." ענה שמיר במבוכה: „לא, לא, לא צריך. שב במקומך. לא זה מה שיקבע ההתפתחויות הפוליטיות!"

■ לרגל 100 שנים להולדת אחר, פחות־רוחני.

■ ראש־הממשלה שמעון פ־רס אירח, טרם יציאתו לארצות־הברית, את ראשי כוח־המשימה — **צ'רלס ברונפמן, מקס פישר ומורטו מנדייל** — ואת השרים גד יעקובי ו**משה ארנס** ועוד אישים בכירים הקשורים לכוח־המשימה. פרס, שזה אך נחת בארץ מביקורו באלכסנדריה, היה עמוס חוויות ושיתף בהן את אורחיו הכבודים. בין היתר, דיווח להם על רעיון ועידת־השלום השנוי במחלוקת.

■ האירוח בביתו של ראש־הממשלה באותו יום כלל גם ארוחת־ערב. במהלך הארוחה סי־פר פרס חוויות יותר אישיות מה־פיסגה עם מובארכ. פרס התפעל, למשל, מהאמבטיה שהועמדה ל־רשותו בחדרו בארמון, „אמבטיה יפהפיה, מאוד עתיקה — מלפני 150 שנים. אבל," עצר ועיווה את פניו, „נדמה לי, כי גם המים שזרמו מברזיה הם מלפני 150 שנים."

גם ניו־יורק היא ארץ־ישראל

● **מכת־הירידה יכולה להוליד אפיזודות משעשעות. כמו זו, שדיווח עליה עיתון הישראלים בארצות־הברית, ישראל שלנו:**

בבית־המישפט הפדראלי בברוקלין נערך מישפטו של הישראלי מאיר אברג'יל, שנאשם בקשירת קשר להפצת סמים שהובחרו מקנדה לארצות־הברית. אברג'יל היה צפוי לעונש־מאסר של 20 שנה. אולם פרקליטו, עורך־הדין ישראל בן־ציון, העלה לפני השופט נתן קורמן נימוקים מדוע יש להקל בעונשו של אברג'יל, למרות העובדה שכבר עשה עיסקת טיעון עם התביעה.

לפתע התערב התובע אפריים שבט, סגן־התובע הפד־ראלי של ברוקלין, והטיח כלפי בן־ציון בעברית: „מדוע אתה מתאמץ כל־כך להגן עליו?!"

השיב לו בן־ציון, בעברית, כמובן: „זאת חובתי כסניגורו!"

רשם בית־המישפט, חובש־הכיפה, שהבין גם הוא עברית, סימן לפרקליטים שלא להחליף דברים, כדי לא להפריע לשופט לגזור את דינו של אברג'יל.

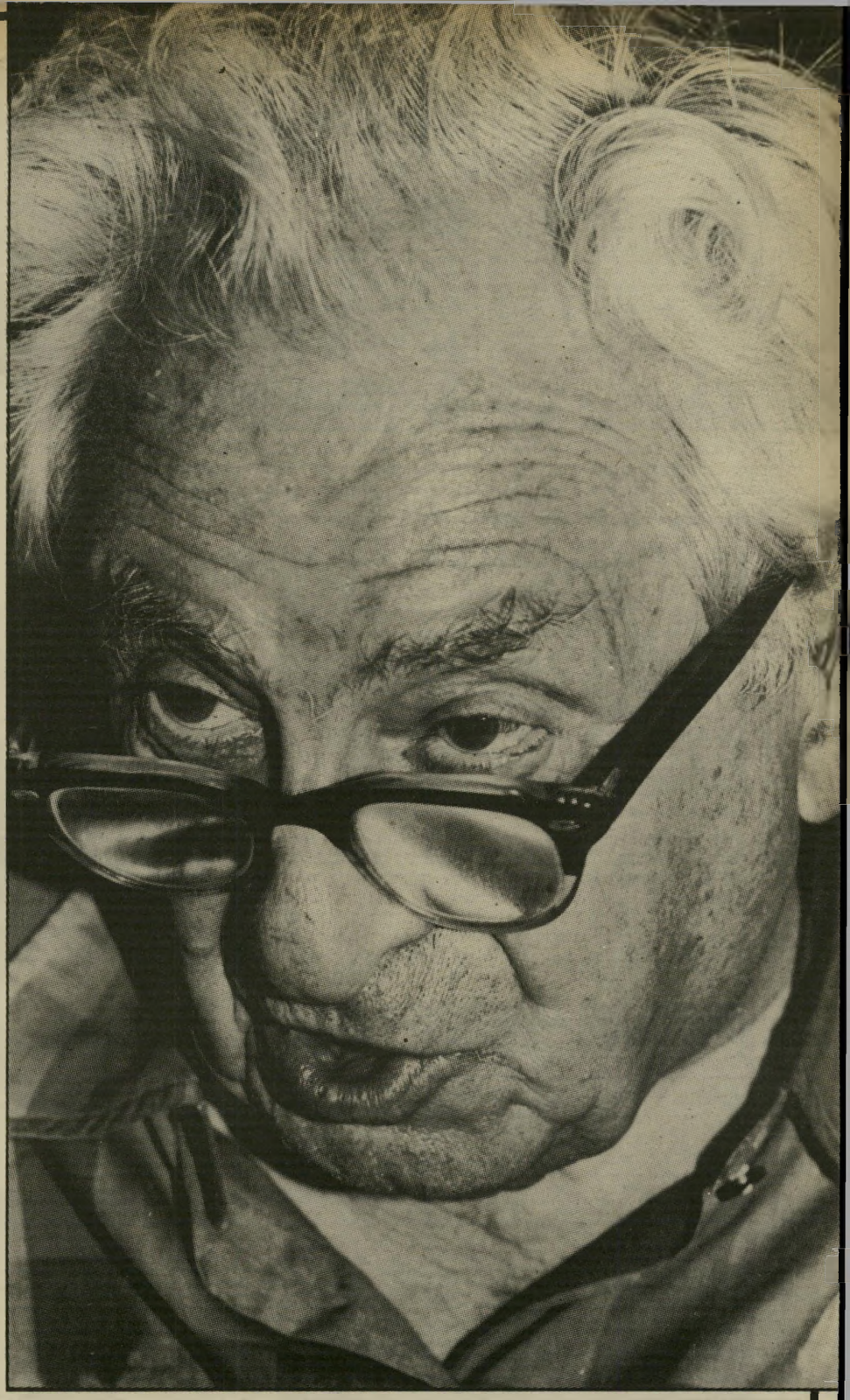
השופט קורמן סיים את הקראת גזר־הדין. הוא הטיל על אברג'יל ארבע שנות־מאסר. ואז פנה אל בן־ציון ואמר לו בעברית: „תודה רבה לך. הטיעון שלך היה יפה מאוד."

בן־ציון כמעט והתעלף כששמע שגם השופט הוא דובר־עברית. „עוד מעט היינו יכולים להרכיב מניין בבית־המישפט," אמר.

דפנה ברק

לד"ר יוחנן בדר מלאו 85. הוא סיפר לרונית אנטלר על הזיקנה, החרשות, הדת וז'בוטינסקי

לא שומע, אך רואה את הכל!

ד"ר יוחנן בדר הוא בן 85. תנועת־החרות, שהוא נמנה עם מקימיה, החליטה לציין את המאורע בארוחת־ערב מפוארת במצודת זאב. במוצאי־שבת יתאספו חברי־התנועה לכבד את זקן חברי־חרות.

בביתו ברמת־גן, בשיכון־הוותיקים, מישכנם של יוצאי האצ"ל והתנועה הרוויזיוניסטית, חיים בני־הזוג יוחנן ולאורה בדר כבר יותר מ־40 שנה.

בלוריתו הלבנה, מוחו הצלול, חוש־ההומור שלו וזריזותו אינם מעידים כי האיש הוא כבר בן 85. הוא מסכים שאדם חייב לשלם במשהו על גילו. „אצלי זה השמיעה. אני כותב, הולך, רץ, קורא, אך כושר־השמיעה שלי פגום. צריך להשלים גם עם זה. בגלל זה החלטתי בזמנו לעזוב את הכנסת. בגלל זה אני לא אוהב אסיפות. בגלל זה כל קילומטר הופך לשניים."

בדר, שהיה בעבר רגיש לכל רמז, תנועה וצליל, למד לחיות עם הליקוי בשמיעתו. תחת להקשיב לרדיו, הוא מביט בטלוויזיה.

ברצמבר 1943 עלו בני־הזוג לארץ. הם יצאו מפולין, והגיעו דרך רוסיה ואיראן לתל־אביב. „מן הטייגה הרוסית לחולות תל־אביב, וישר לאצ"ל!"

כבן למישפחת עורכי־דין מפורסמים בפולין, הלך בדר בדרכיה של המישפחה וסיים את אוניברסיטת קראקוב. ב־1925 הצטרף לבית"ר, והיה בין עוריו הפעילים של זאב ז'בוטינסקי. בקראקוב הגן כעורך־דין צעיר על אנשי מחתרת קומוניסטים. „אנחנו הסניגורים הפוליטיים, עבדי החופש. לפי אופיי, אין בזה שום דבר מיוחד. גם לא לפי גישתי לאנשים. זה היה חלק ממילחמתי, בפרט בפולין, למען שאיפת הדמוקרטיה!"

בארץ הצטרף בדר לאירגון הצבאי הלאומי. „ביליתי זמנים שונים בקיש־לה (בית־הסוהר) בירושלים, בלטרון א', בלטרון ב', בעתלית. היה לי מזל בדרך־כלל. ישבתי בסך הכל שנה אחת."

כשיצאו אנשי אצ"ל מן המחתרת, והחליטו להקים מיפלגה ולהתמודד בבחירות לכנסת הראשונה, קמה תנועת־החרות. ותיקי התנועה הרוויזיוניסטית, חברי הצוה"ר („הסתדרות הציונים הרוויזיוניסטים") לא הצטרפו. בשנות המחתרת התקלקלו היחסים שבין אצ"ל לבין המיפלגה הרוויזיוניסטית. יש האומרים כי בגין דחה את ותיקי המיפלגה.

בדר מסביר שהקילקולים נבעו מכך שהמיפלגה לא רצתה לסכן את מעמדה החוקי, ואנשיה ביקשו לסלק את חברי־המחתרת. בגין ובדר, משוותיהם. „זה היה נסיון מגוחך. לא היה להם דבר חוץ מאשר החותמת של המיפלגה. לאצ"ל היה מפקד פוליטי, שפיתח עצמאות פוליטית.יוהכוונה היתה להמשיך בדרך הפוליטית ולשרת את אותם המטרות, היעדים והאידיאולוגיה שהיו לאצ"ל בעת המילחמה בבריטים." בדר אומר שבשטח הפוליטי מותרות לכל אחד השטויות שהוא רוצה לעשות. הוא מספר שהמרכז הזמני של תנועת־החרות הסכים לתת לוותיקי־המיפלגה מקומות ברשימה, בתנאי שלא יצביעו במועצה הזמנית בעד הפקודה למני־עת טרור. חוק זה נחקק אחרי רצח הרוזן פולקה ברנדוט כדי לפרק את לח"י. „את התנאי הזה הדוקטור אריה אלטמן לא קיבל."

אלטמן היה אז מנהיג המיפלגה הרוויזיוניסטית. כיום משמש אותו החוק עצמו כמשאת־נפשו של הליכוד, ולפי דרישתו הוחמר השנה כדי למנוע פגישות עם אש"ף.

דו־קרב ✶ על האשה

ממפה לאוזן מספרים על בדר הצעיר, כי בהתאם למושגי האצולה הפולנית יצא לדו־קרב על אשתו וזכה בה — אחרי שירייבו נהרג.

„אני לא מדבר על זה. יכולתי לכתוב על כך ספר. מעולם, במשך 60 השנים האחרונות, לא דיברתי עם אף אחד על העניין הזה. מי שסקרן, יכול לנסוע לפולין, לחפש מיסמכים עתיקים. אני בסדר!"

לפני שיבעה חודשים, בגני התערוכה בתל־אביב, עמד בדר על הבימה וביקש להגן על תנועת־החרות. הוועידה, שנפתחה כאירוע נוצץ, ססגוני ורב־משתתפים בבנייני־האומה בירושלים, הסתיימה בתיגרות ובביזיון גדול אחרי יומיים בלבד.

בלהט הוויכוחים בין המחנות ביקש בדר את רשות־הדיבור. כשעלה לבימה, נשמעו מכל עבר קריאות: „זקן, רד למטה!" „מי אתה בכלל?"

בדר לא שעה לקולות. הוא המשיך לדבר. כעבור כמה שעות נראה מזיל דמעה. לאן הידרדרה התנועה שהוא היה בין מקימיה?

בדר מבקש להבדיל בין פעילותה של תנועת־החרות לבין הוועידה. „ה־וועידה היתה מחזה מביש. אבל לא

על מנהיגי חרות:

בדר אינו מוכן לחזות מה יהיה אחרי הרוטציה, ומי יהיה המנהיג הבא של חרות.

● **על אריאל שרון:** אני אוהב את אריק. הוא הציל אותנו ב־1973. לכל אחד יש חשבון שלילי וחיובי, ולאריק יש די זכויות. שום דבר לא מצליח יותר מאשר ההצלחה עצמה.

● **על מנחם בגין:** היו לו שתי ממשלות. הראשונה יותר איתנה, השניה על קוצו של יוד. תמיד התפלאתי, בפרט לגבי השניה, איך הוא מצליח להחזיק אותם ביחד.

אני מכיר אותו מאז 1933. הוא היה כבר אז בוחר עולה וחשוב.

לא תמיד הלכנו יחד. בדרך כלל הייתי תומך בו.

היה בינינו הבדל גיל והבדל של מעמד בתנועה. היו לנו חילוקי־דיעות בעניינים מסויימים. אנחנו שונים בהתייחסותנו לדת, כי הוא גדל בסביבה שונה מסביבתי. אני לא מבקר אצלו, וכבר כמה שנים לא ראיתי אותו. אינני רוצה ללכת אליו בלי הזמנה.

כשהוא מרוצה ממאמר שכתבתי, הוא מטלפן לאשתי. הוא קורא כל מאמר שלי שלוש פעמים, כך הוא מספר לאשתי. איננו משוחחים בטלפון, יש בעיות פיסיות.

איננו מתכתבים. ההכנה ההדדית בינינו קיימת גם בלי מגע.

● **על דויד לוי:** הוא נחמד. הוא פופולארי בחוגים רחבים. אין לי שום ספק שמנהיגי המערך מקנאים בחרות שיש לה דויד לוי. להם אין איש רומה.

הוא מזכיר לי את הסיפור של המנהיג הקומוניסטי ביוגוסלוויה מילוואן ג'ילאס, שסיפר על בחורה צעירה שנישאה לאדם קשיש. שהיה פעיל ותיק במיפלגה. אמרו עליה: „היא לא היתה איתנו בהרים. היא לא שייכת."

הייתי משתדל בהצלחה מסויימת לא לחשוב כך על דויד לוי. לפעמים הוא עושה רברים המקשים על ההשתדלות שלי. מנהיג־מיפלגה צריך תמיד לזכור שהוא מייצג את כולם, ולא להיות יוצא־דופן. זה טוב לעיתונות ולפופולאריות במיפלגות הירידות. מוטב שלא יעשו כך.

● **על יצחק שמיר:** הוא היה בהרים. ועוד איך! הוא אחד מאלה שיש לי בהם אמון מיוחד, כי לא הצביעו בעד אישור קמפ־דייוויד.

** הכוונה לאשתו של יוסיף ברוז טיטו.*

58 שנים ביחד. לאורה לא הפכה למאריה, ויוחנן לא להאנס־כריסטוף

מתים מזה. זה היה מחזה נפוליטאני.

„פעם סיפר לי ז'בוטינסקי, בשיחה פרטית, מה ההבדל בין ריב בנאפולי לבין ריב בסיציליה. כששניים רבים בנאפולי הם צועקים, קופצים, מאיימים באגרופים. הקהל, המסתכל בהם, הוא שקט. הוא יודע שזה לא רציני. בסיציליה השניים שקטים וחיוורים. הקהל הוא שגע ווע. הכל יודעים שבעוד רגע ישלפו סכינים ויישפך דם!"

את הוועידה הוא מגדיר כאנארכיה. הוא היה רוצה ועידה לתיפארת. צמרת מלוכדת, הקשורה לא רק בהשקפות, אלא גם בחברות טובה ובידידות. אבל בתנועת־החרות המצב כיום שונה.

המצב גם שונה מכפי שהיה בתקופת בגין. „כשבגין עמד בראש התנועה והיה פעיל, הוא נהנה מאמון מלא, גדול ורחב, שאיפשר לקיים דמוקרטיה מפר־תחת מבפנים. כלי שתהפוך לאנארכיה. עכשיו החוקה והשיטות הדמוקרטיות התבוטלו נשארו בתוקף, ובגין איננו. בגין בבית. היום, אחרי הוועידה, כל הצדדים מתייחסים לשלמות התנועה, כמו לביצה שעלולה להישבר. אולי הם דואגים לאוטובוס שהם נוסעים בו. אבל הם כולם מעוניינים באחדות."

הוא מגדיר את המצב בסיפור על חולה העובר ממנתח למנתח, וכל אחד מבקש לנתח אותו. עד שאחרי זמן גילה שהוא בעצם כבר בריא.

לפני שנים אמר לו זלמן ארן: „יש לי במפא"י כל־כך הרבה ידידים, למה לא תצטרף אלינו?" וברר ענה: „זו הסיבה. אם אצטרף, יהיו לי חברים, אבל לא ידידים באמת."

בדר מספר, שבגין כעס על התשובה ואמר לו: „אתה חושב שאנשים לא מבינים למי אתה מתכוון?"

בתנועה יש לו המון ידידים, כדבריו. ולא רק מי שהיו איתו באצ"ל. לפעמים הם מפתיעים אותו בלבביות שלהם. ידידיו הם רבים ובעלי־ערך, „הם לא אלה שיש להם שמות, והם לאו דווקא מהמפורסמים."

הוא כבר אינו פעיל, אינו מבקר במצודת זאב, ובשל שמיעתו הלקויה אינו משתתף באסיפות ובפגישות. „כשאדם מזדקן, פוחתת במקביל גם השפעתו. אנשים מעדיפים לקשור את גורלם במיפלגה עם מנהיגים שיש להם עתיד." ומי הם מנהיגי־העתיד בת־נועת־החרות? „אני תמיד מקווה שה־מתאימים ביותר יצליחו!"

סדר יומו של האיש בן ה־85 עמוס לעייפה. „כל החיים שלי הייתי עצלן ועבדתי יותר מכל אדם אחר. היום הייתי רוצה שוב להיות עצלן, אבל אני לא מצליח."

הוא קורא הרבה. יש ספרים שהוא חוזר לקוראם שוב ושוב. הסיפריה בביתו עמוסה לעייפה, מכל הבא ליד.

הוא העושה את הקניות לביתו. לעיתים הוא נוסע באוטובוס לתל־אביב, לחנויות־ספרים. תמיד באוטו־בוס. „אני אולי היחיד בארץ, שבגולה היתה לו מכונית ובארץ אין לו."

הוא כותב מאמרים. פעם בשבוע במעריב, נפגש עם סטודנטים הבאים לשאול אותו על הכנסת, או על תנועת־החרות.

יש תפקיד אחד שהוא עדיין ממלא באופן רישמי, כי אינו יודע איך להשתחרר ממנו: יושב ראש הדירק־טוריון של החברה הממשלתית למ־דליות ולמטבעות.

„אני ישן הרבה. אשתי טוענת שכך היה גם כשהייתי צעיר. אך בגלל השינה, יומי קצר יותר."

מזה שנים תחביבו הוא הצילום. היום כבר אינו מצלם. „אין לי מה!" בעבר צילם פרחים ובני־אדם, ידידים וירי־בים. היה לו חדר־חושך בבית, והיה גאה על־כך שבאותם ימים היתה לו מצלמה שנחשבה משוכללת.

הוא מגדיר את עצמו כיונה, ולא כנץ. „כי המושגים כאן מבולבלים."

הוא מציע לכל הצעירים שלא יחפשו קריירה פוליטית. אין הוא רואה את עצמו כמדינאי או כפוליטיקאי, אלא כעורך־דין מיקצועי, שהיו לו הצלחות גדולות, וככלכלן די מעמיק, האוהב לשמור על השכלה רב־צדדית. „הייתי מתנדב בשורות ז'בוטינסקי. לא חיפשתי פוליטיקה. כשהייתי באצ"ל, זו לא היתה פוליטיקה. משם התגל־גלתי לכנסת. השתדלתי לעשות את עבודתי, כמו שהיתה אומרת אשתי, כעורך־דין של העם.

„לא היתה לי מעולם הערכה למע־מדות של בני־אדם. תמיד אמרתי ש־כאשר אני עומד על הריצפה, אינני יותר קטן מאשר כשאני עומד על השולחן.

„מעולם לא ביקשתי מישרה או תפקיד. הם היו באים אליי מאליהם, ואם לא באו — לא היה איכפת לי. קו נוסף ששמרתי עליו היה שלא לעשות בפוליטיקה שום דבר שלא הייתי מוכן לעשות בחיים הפרטיים. שילמתי על כך.

„אני זוכר שאבא תמיד אמר לי: היזהר, בני, שלא יהיו לך אף פעם זיכרונות בלתי־נעימים: יש לי, אבל הם מועטים. גם אני רק בשר ודם."

בדר מדבר, ויש לו מה לומר כמעט על כל דבר. בימי חייו הוא ראה הרבה, והיום הוא משקיף על הדברים ממרומי נסיונו:

● **על ז'בוטינסקי:** זה נס ש־46 שנים אחרי מותו הוא כל־כך חי. הוא חי בלב תומכי תורתו. הוא חי בלב ידידיו הוותיקים. הוא גם חי מבחינה מסויימת בלב מתנגדיו. ז'בוטינסקי היה אדם

(המשך בעמוד 42)

לאורה: אף פעם לא היה משעמם

בתנועת החרות אומרים שכדי להגיע אל בדר, צריכים לעבור קודם כל את לאורה. היא שקובעת עם מי ידבר, היא המחליטה עם מי ייפגש. תמיד באדיבות ובנימוס פולני: „אשאל את בעלי, אם הוא יכול."

לאורה, אשתו הנמרצת של זקן חברי־חרות, העזר שכנגד. עיניה גדולות, בצבע הזית, עירניות. משתתפת באופן פעיל בשיחותיו. מדי פעם מתרגמת את השאלות לפולנית.

היא נולדה לפני 80 שנה, בכפר קטן ליד קראקוב. למישפחה דתית אדוקה. בהיותה תלמידת־הגימנסיה הכירה את בדר, שכבר היה אז עורך־דין ידוע ובן למישפחת עורכי־דין מפורסמים בקראקוב. „התביישתי להגיד לו בת כמה אני. אז, באותם הימים, הבדל של חמש שנים היה גדול מאוד."

היא סיימה את לימודי־המישפטים. בדר היה המרצה. אחר־כך עבדה בבית־המישפט בקראקוב. מאז לא עבדה עוד. כל מיני עיסוקים של נשים ופילנטרופיה לא עניינו אותה. למעשה, היא מספרת, אהבתה הגדולה היתה נתונה לרפואה. „בשלמדתי מישפטים, הייתי הולכת במשך שנתיים לשמוע הרצאות ברפואה. עד היום בדר קונה לי אנציקלופדיות וספרים העוסקים ברפואה. אני גם מקשיבה לכל התוכניות ועוקבת אחרי כל החידושים בשטח זה."

זאב ז'בוטינסקי וותיקי חרות קראו לה לאורה־מריה. מדוע מריה? כאשר החליטו להינשא, בא בדר לבית הוריה הדתיים וסיפר בבדיחות כי הוא מתכוון להתנצר. הוא יקרא לעצמו הנס־כריסטוף, ולרעייתו מריה. הוריה היו מזועזעים. חברי ביתר בפולין, ששמעו על מעשה־הקונדס, הוסיפו מאז לשמה את השם מריה.

כשפגשה את אורי־צבי גרינברג, הוא אמר לה שאסור לה לשנות את שמה. „זה שם עברי", אמר. „לה־אורה."

לאורה מספרת שפעם שאל אותה ז'בוטינסקי איפה למדה את הציונות היפה שלה. „עניתי לו, בגרמנית: אדוני הנשיא, אולי תצחק, אבל את זה למדתי בהשומר הצעיר!" ז'בוטינסקי לא צחק ואמר לה שתנועת־הנוער של השומר הצעיר היתה תנועה יפה כמו ביתר.

כמוה גם בדר היה חניך תנועת השומר הצעיר. הוא מספר שפעם שאל אותו מאיר יערי מה קיבל מתנועת השומר הצעיר. „את לאורה," השיב בדר ללא היסוס (גם בגין היה בנעוריו חבר השומר הצעיר).

לאורה היא לצידו זה 57 שנים. ותיקי־הכנסת מספרים כי מיום שנבחר יוחנן בדר לכנסת, היתה מופיעה עימו במישכן גם לאורה. היא היתה מגיעה ביום השני בבוקר, ויוצאת משם בתום שלושת ימי־העבודה בכנסת. „בכל יום הייתי יושבת ביציע ושומעת את הדיונים שעסקו בחוקים. פעם היתה הכנסת אחרת. חברי־הכנסת כתבו את נאומיהם בעצמם, קריאות־הביניים היו מעניינות. היה מה ללמוד, והיה ממי ללמוד. היום לרוב חברי־הכנסת יש מי שכותבים להם את הנאומים. אפשר לקרוא בספר דיברי הכנסת את הנאומים המועתקים."

היא נועצת בו עיניים סקרניות. מקשיבה לכל מוצא פיו, מתקנת אותו לפעמים. חוזרת על המישפט: „נשמע מה הוא אומר, נלמד משהו חדש." מעריצתו הגדולה, אך, כדבריה, גם המבקרת הכי קשה שלו. „אני יותר קיצונית ממנו. הוא לפעמים מצדיק כל מיני דברים. אני חושבת שעשינו כל מה שז'בוטינסקי כתב."

בדר אומר שלאורה התחילה באחרונה „להשתגע בכשרות." והיא מספרת שכאשר התחתנו, הדליקה נרות ביום השישי הראשון. כשבדר נכנס הביתה הוא שאל: „אצלי בבית נרות?"

לאורה מספרת בהתרגשות כי החיים הארוכים במחיצתו של בדר היו תמיד מעניינים. „איתו אף פעם לא היה משעמם. אפילו בתנאים הקשים ביותר. תמיד הבנו האחד את השני. יש ביניהם ידידות אמיתית!"

תבלה בקיץ
ותגמור לשלם בחורף

מבצע ברשת מלונות שיף
3 תשלומים חודשיים
באמצעות ויזה

VISA

- חדרים מרווחים
- מועדוני בריאות
- מסעדות מפוארות
- שרות מכל הלב

בכל אחד ממלונות הרשת

מרכז ההזמנות דיפלומט תל אביב
רח' הירקון 145 טל. 03-294422
או דרך בתי המלון ישירות
מלון דיפלומט ירושלים טל. 02-777666
מלון מרינה בת ים טל. 03-552611
מלון מרינה ת"א טל. 03-282244
מלון אריאל 02-719222
מלון הנשיא טל. 02-631273

המבצע גם בחגים

זאב בן יצחק

רשת מלונות שיף
ארוח נוסח השטיח האדום

הפרייאריות של המדינה

רחל אשתי חלתה. היא לקתה במחלה מיסתורית, שהרופאים לא ידעו מהי.

„אהה," אמרו הכל בהבעה של ידענות עמוקה, „זה הווירוס שמסתובב בעיר."

(תמהני, מה עשינו לפני שהמציאו את הווירוס, המסתובב בעיר?)

אחת התוצאות היתה דה־הידראציה חמורה, והיה צורך להביא אותה לחדר־המיון של בית־החולים הישן ברחוב בלפור לצורך עירוי נוזלים.

בית־החולים לא היה בתורנות באותו יום. היה יום שקט בחדר־המיון, ויכולתי לדבר מעט עם האחיות. האחות הראשית במחלקה, אשה נאה ונמרצת בשם נורית, סיפרה לי שאחרי 22 שנות־תק ותואר אקדמי היא מביאה הביתה כ־750 שקל לחודש, כולל תורנויות ומישמרות ושבוע של 40 שעות־עבודה. זוהי המשכורת של פקידה קטנה בבנק.

כבר נאמר כל מה שיש לומר על תפקיד האחיות. פעם קראו להן בשמן המלא — אחיות רחמניות — בגלל מידת הרחמים, הגישה האנושית, הנכונות להתמסר למוכי־גורל במשך שעות ארוכות.

אם החייל הקרבי הוא הפרייאר של המדינה, ממין זכר, הרי האחות הרחמנית היא הפרייארית.

בסולם־הקדימויות של החברה, המתבטא בשכר, היא עומדת על שלב נמוך. נדמה לי שאף המורות מקבלות כיום יותר.

מגיע לאחיות כל מה שהן דורשות. ולא רק תודת החברה — תודה גלויה לעין ולאוזן. אומנם, אין שכר היכול לפצות את האחיות על מאמציהן. השכר העיקרי הוא ההרגשה הפנימית של כל אחת מהן שהיא ממלאה תפקיד אנושי יפה ונאצל, הרגשתה בריגעי־אמת כשהיא שותפה למאבק על חייו של חולה, והרגשת האושר כשהיא מנצחת. אך כל זה אינו יכול לבוא במקום שכר ריאלי. גם האחות זכאית לכך שתוכל להעניק למישפחתה ולילדיה מה שיש לכל מישפחה אחרת. השליחות של המיקצוע אינה צריכה לשמש אמתלה לתשלום שכר־רעב. גם כשברור ששום שכר אינו יכול להיות תמורה הוגנת.

יש בדיחה שאני נזכר בה שוב ושוב: מיליונר אמריקאי יורד בחוף אפריקה ורואה נזירה קתולית המטפלת במצורעים. „לא הייתי עושה זאת בעד כל הון שבעולם!" הוא קורא. הנזירה מסתכלת בו, ואומרת בשקט: „גם אני לא!"

הביצה של קולומבוס

כריסטובל קולון, המכונה קולומבוס, היה אחד מגדולי הימאים של כל הדורות, ואולי הגדול שבכולם.

בעזרת „חישוב מת" — קביעת נתיב ההפלגה על פי הרוחות והזרמים בלבד — ובאינטואיציה ימאית שאין דומה לה, הפליג על פני אלפי קילומטרים אל העולם החדש, ומשם בחזרה לאירופה. בסוף הדרך הגיע למרחק של כמה קילומטרים מן הנקודה שאליה התכוון. רק המצפן היה לו לעזר.

הוא היה גם בעל אישיות מורכבת מאוד. היה גאון, קנאי בלתי־מתפשר, משמיצן מיקצועי, אדם שהיטיב לרכוש לעצמו שונאים יותר מאשר ידידים. העליות והירידות בחייו נעו בין דראמה לטרגדיה.

חבל שכל זה מועלה בטלוויזיה הישראלית באמצעות סידרת־קיטש איטלקית, שבה מופיע „האדמיראל של ים־האוקיינוס" כאיש רדוד ושדוף, חסר כל עומק, בעל האופי של שחקן הוליוודי מסוג ב'. מי שהעניק תפקיד זה לנער זוהר תכול־עיניים התכוון, מן הסתם, לעשות סידרה לילדים.

קולומבוס

לא פחות מרגיזה דמותה של איזבלה, מלכת קאסטיליה. ה־מיפלצת הנתעבת הזאת, מגרשת היהודים והערבים. מלכת האינ־קוויזיציה, מופיעה בסידרה ב־דמות נערת־זוהר חסודה, טובת־לב ונוחה־לבריות. אני משער שפנינה רוזנבלום היתה מיטיבה לגלם דמות זו מפי דאנווי.

כל העובדות בסידרה נכונות. אבל הכל עלוב, חסר־עניין, שטוח — עוד מערבון־ספאגטי בלבוש היסטורי.

חבל. דמויות אלה היו צריכות להעשיר את הדמיון של הנוער, לפתוח לפניו עולמות חדשים של רגש, לאפשר לו לצלול אל מעמקי הפסיכולוגיה האנושית, שבה חבוי סוד הגבורה, הגאוניות והגדולה האנושית.

אני מרחם על דור שבניו יחשבו על השחקן הרדוד, בכל פעם שישמעו את שמו של קולומבוס.

סר האמפרי יודע

ומן הקריקטורה של קולומבוס אל הקריקטורה — להבדיל — של ראש־הממשלה.

אם תקום אי־פעם מדינת־כדור־הארץ, ובראשה ממשלה עולמית, יתכן כי יחלקו את העבודה בין העמים. כל אחד על פי כישוריו המיוחדים.

היפאנים ייצרו מכונות, האיטלקים מוצרי אופנה, הישראלים יספקו את שרות־האבטחה, והבריטים יהיו ממונים על התיאטרון והטלוויזיה.

כל זה בא לשבח ולקלס שוב את סידרת־הטלוויזיה הנהדרת, יס פריים־מיניסטר.

מי שרוצה, יכול לראות בה סידרה מבדחת ושנונה. אך היא הרבה יותר מזה. זהו ספר־לימוד מוקרן על החיים הפוליטיים. לא רק בבריטניה, אלא בכל מדינה דמוקרטית מערבית.

קשה לומר כי פרק מסויים בסידרה עולה על כל האחרים, מפני שכולם מצויינים. אך כחומר־לימוד, הגיעה הסידרה לשיא בשבוע שעבר, בפרק שדן בקביעת המשכורות של השרים והמנכ"לים.

אילו הוחלפו מיסטר האקר, סר האמפרי וכל האחרים במושיה ושימעון ובני ויצחק, היה זה תיאור נאמן ומדוייק של הצורה שבה מתנהלים הדברים במדינת־ישראל. הדמיון מדהים, והוא מוכיח כי הפוליטיקאים רומים זה לזה בכל העולם, למרות הסיגנון החיצוני, וכי גם השיטה פועלת בצורה דומה בכל הדמוקרטיות.

אורי אבנרי

יגן איש

איך עולה שכר המנכ"לים בשעה שהאחיות נוטשות את עבודתן בגלל שכר מעליב? איך מוכיחה הסטטיסטיקה כי שכרם הריאלי של ראשי המדינה יורד בהתמדה, בשעה שכל אחד מאיתנו יודע כי קורה ההיפך?

לכו אל סר האמפרי. הוא יסביר לכם.

הפרוטוקולים של זיקני אל־קודס

כאשר הגיעו הנאצים לשילטון, העביר יוזף גבלס, הגאו־לייטר (ראש סניף המיפלגה הנאצית) בברלין, הוראה לאנשיו: יש לקבל את כל הקומוניסטים, המבקשים להצטרף לפלוגת־הסער. לעומת זאת, אין לקבל בשום פנים סוציאל־דמוקרטים המבקשים להצטרף.

התוצאה היתה שתוך כמה שבועות התחילו להופיע בשורותיהן של פלוגות־הסער החומות תזמורות של חלילים ותופים, שהיו עד אז אופייניות לקומוניסטים, לצד תיזמורות החצוצרות והתופים שהיו אופייניות לנאצים. ברחוב נפוצה בדיחה: פלוגות־הסער דומות לרוסטר־ביף: בחוץ הן חומות, ובפנים אדומות.

גבלס פעל על פי הגיון פשוט: הקומוניסטים דומים לנאצים, מפני שהם דוגלים בדיקטטורה של מיפלגה אחת. ואילו הסוציאל־דמוקרטים מאמינים בערכים הומאניסטיים, ועל כן לא יצלחו לעולם כנאצים אמיתיים.

בין התכונות שהיו משותפות לנאצים ולקומוניסטים בימי־סטאלין היה היחס לאמת. אלה גם אלה בזו לה. הדבקות באמת נראתה להם כחולשה של הדמוקרטים הרקובים. למען האידיאל הגדול מותר לשקר — יותר מזה, חובה היא לשקר. וכפי שכתב היטלר: ככל שהשקר גדול יותר, כן גדל הסיכוי שלו להתקבל. שהרי אדם נורמאלי לא יעלה על דעתו שמישהו יעז להפיץ ידיעה גדולה שכל־כולה שקר.

כל זה עבר השבוע בראשי, כאשר קראתי בעמוד הראשון של עיתון רק"ח, אל־איתיחאד, ידיעה המוקדשת לי.

תשומת־לב מחמיאה זו מצד אל־איתיחאד אינה חסרת־תקדים. לפני כמה חודשים הקדיש לי העיתון ידיעה גדולה בראש עמודו הראשון, ובה תיאור שיקרי לחלוטין של נאומי הפומבי בוועידת־האו"ם לעניין פלסטין בווינה. ביום שבו פורסמה בארץ ידיעה מאוסה זו, לחץ תופיק טובי בווינה את ידי בחיוך לבבי, כשהוא שופע ידידות ותום־לב.

ככה זה. למען האידיאל.

והנה הידיעה של השבוע, תחת הכותרת: „אסיפה בשכונת בית־חנינה (ירושלים) — אבנרי, נציג ממשלת־ישראל, פקיד ממשלתי ירדני ואחראי בקונסוליה האמריקאית חותרים תחת אש"ף."

והידיעה עצמה:

„ירושלים (מישרד אל־איתיחאד) — הוגנבו לאוזנינו, ליל אמש, ידיעות מהימנות, שבאחד הבתים בבית־חנינה באל־קודס הכבושה נערכה ביום שישי שעבר פגישה ובה השתתפו אורי אבנרי, מר דייוויד גור, אחד האחראים בקונסוליה האמריקאית בירושלים, מהדי עבד־אל־הארי, יועץ לענייני האדמה הכבושה במיניסטריון האדמה הכבושה בירדן, הארי עבד־אל־הארי ואחד ממזכירי ממשלת־ישראל.

„עדי־ראייה סיפרו שמר גור הגיע למקום הפגישה במכונית הקונסוליה האמריקאית, ומזכיר ממשלת־ישראל הגיע למקום ברכב צבאי.

„נודע לנו ממקורות מוסמכים שהריון התרכז סביב תוכניות־הפיתוח הירדניות (אמריקאיות־ישראליות) בשטחים הכבושים. כמו כן נודע שאורי אבנרי הפציר ודחף בכולם להפיץ ברעש גדול תוכניות אלה, ואמר דברים שמשתמע מהם שכוח אש"ף והשפעתו בשטחים הכבושים מתקרבים לאפס. הוא הוסיף שעל שילטון המלך חוסיין לנצל הזדמנות זו ולהציף שטחים אלה בדינרים."

נדמה שיש כאן דוגמה מאלפת ביותר של הטכניקה הנאצית־סטאליניסטית. הנה העובדות:

כשהייתי בעמאן היכרתי את הארי עבד־אל־הארי, איש־עסקים פלסטיני, שביקש ממני לעזור לו לחזור ארצה, אל אמו החולה הגרה בירושלים. השתדלתי למלא את בקשתו.

עבד־אל־הארי הוא בן אחת המישפחות החשובות בארץ בימי המנדאט וכיום. דודו, עוני עבד־אל־הארי, היה אחד מראשי הציבור הפלסטיני לפני קום המדינה, ובן־שיחו של דויד בן־גוריון. אולי השפיעה עובדה זו על ממשלת־ישראל. על כל פנים, האיש קיבל היתר לחזור לארץ. מכיוון שהא־מין כי תרמתי תרומה לכך, הזמין אותי לארוחת־ערב בחוג המישפחה.

גבלס

הארוחה נערכה בבית גיסו בבית־חנינה. נכחו בה ארבעה זוגות, כולם קרובי־המישפחה, וביניהם מהדי עבד־אל הארי, שהתפטר לפני חודש ממישרתו במישרד־השטחים־הכבושים בירדן, והמכהן עתה כמרצה באחת האוניברסיטות בגדה. אני מניח שיש קשר בין התפטרותו ובין המדיניות הנוכחית של ממשלת־ירדן.

דיברנו במשך הערב על הא ועל דא, וכמובן גם על החיים בישראל, בגדה ובירדן. זאת היתה שיחת־חולין, כפי שמקובל במסיבות מישפחתיות כאלה. אכלנו ארוחה ערבית מצויינת.

מה לא היה?

לא היה במקום שום ישראלי, מלבד אשתי ומלבדי.

לא היה במקום שום אמריקאי.

על עצם קיומו של אדם בשם דייוויד גור למדתי בפעם הראשונה מן העיתון הקומוניסטי. אין לי מושג מי זה.

איש לא בא ברכב צבאי. איש לא בא ברכב הקונסוליה האמריקאית.

הארוחה היתה ביום החמישי, ולא ביום השישי.

איש לא דיבר על ירידת השפעתו של אש"ף (דבר שאיני מאמין בו. כפי שנאמר בגליון האחרון של העולם הזה. בניתוח של הסקר שנערך בגדה, אני סבור כי נכון ההיפך.) איש לא דיבר על הדינרים של הוד מלכותו.

בקיצור: הסיפור כולו הוא שקר, מתחילתו ועד סופו, ברוח הפרוטוקולים של זיקני ציון. אני מניח שאחד הקומוניסטים ראה את אשתי ואותי נכנסים לבית בבית־חנינה, וכל השקר נבנה על ידיעה זו.

ראשי אל־איתיחאד — אמיל חביבי, תופיק טובי, מאיר וילנר וחבריהם — הם אותם האנשים (הם, לא אבות־הם) שהצדיקו את עלילות־ההוועה של סטאלין נגד רופאיו היהודיים, את הסיפורים על הסוכן האימפריאליסטי־הציוני ליאון טרוצקי, ואת המישפטים שבעיקבותיהם הוצאו־להורג ברחבי אירופה המיזרחית מנהיגים קומוניסטיים, מהם רבים יהודים, כמרגלים אמריקאיים וציוניים. הם שקרנים בעלי תעודות.

אני מקווה שמאז השתנו הרבה דברים במוסקווה. אך נראה כי שום דבר לא בשתנה בהנהגת רק"ח ובאל־איתיחאד. סטאלין עדיין חי שם.

עוד בקבוק קטן

סיפרתי כאן על המובאות ששלח לי שלום רוזנפלד, ובהן שתי גירסות שונות לגבי מקור המושג „פיאסקו", שפירושו בישלון גדול.

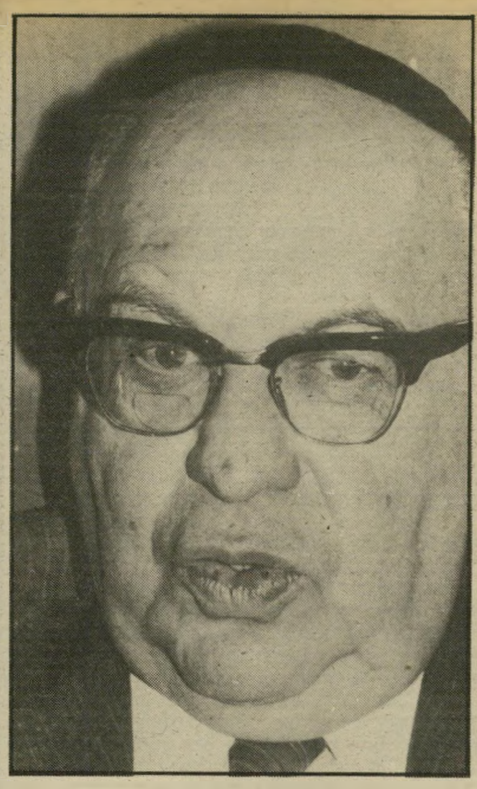
עכשיו הצטרף לוויכוח יואל מרקוס. הוא טוען שהוא זוכר מלפני שנים גירסה אחרת, וזוהי:

פיאסקו אינו סתם בקבוק קטן, אלא גם שטוח.

לדבריו, פיתגם לטיני עתיק אומר: „רצה לעשות בקבוק, והוציא תחת ידיו פיאסקו." כלומר: רצה לייצר בקבוק אמיתי, עגול, אך הצליח רק לייצר בקבוק קטן ושטוח.

עוד הצעות?

איזבלה, מלכת קסטיליה ואראגון

יוסף בורג:

„השיירה ממשיכה גם אם... שימי שלוש נקודות!"

תמונת השבוע היא, ללא ספק, תמונתו של השר הוותיק יוסף בורג. המפלס דרכו בין עם רב של עיתונאים ועסקנים. הדוחקים בו מכל עבר: „מתי? מתי כבר תלך הביתה?"

התפטרותו המתמשכת־והולכת של בורג הפכה כבר מזמן נושא להלצות ולכתבות מבודחות אינספור. אחד הצהרונים אף עשה טבלת־יאוש על כך בשנה שעברה. ההבטחה האחרונה מפי בורג: „אשוחח עם ראש־הממשלה כשיחזור ארצה!"

שאלתי את בורג על הרגשתו נוכח הלחצים הבלתי־פוסקים לפרוש.

הנשיא הארי טרומן אמר בשעתו: „מי שאינו יכול לסבול חום — שלא יעבוד במיטבח..." אני יודע מה המוטיווציה העומדת מאחורי מה שקורה מסביבי, יודע היטב. לכן זה לא מרגש אותי.

● כך תיארת לעצמך את רגע פרישתך?

הקריירה שלי, ברוך־השם, היא גלויה. כל אחד במדינה יודע את חלקי ותרומתי. לגבי מה שמתרחש סביבי, אני אומר:

מיפלגות

„השיירה ממשיכה גם אם..." שימי שלוש נקודות. את יודעת מה פירושן? כשאפרוש — אגיד לך בדיוק.

● דמיינת לעצמך טקסים, או פרידה יותר מכובדת מקריירה כליכך ארוכה?

לא. לא דמיינתי משהו מיוחד. אני פורש מבחינתי בדרך המכובדת ביותר. לא כמו שרים — אני זוכר היטב מעמדים כאלה — שפרשו בדרכים פחות מכובדות. הודעתי ביוני שאני מתכוון לפרוש. אני, ברוך־השם, בן 77 וחצי. אני לא יכול לרוץ פעם נוספת לכנסת. אם כי קחי לדוגמה את אבא אבן!

● אני מבינה מהטון שלך, שאתה מרגיש שמציקים לך.

זאת שאלה שאת צריכה להפנות לקולגים שלך.

● הקולגים שלי מסקרים את מה שאומרים הקולגים שלך!

אני רק יכול לצטט על כך את המנהיג הוותיק, הדוקטור יוחנן בדר, שאמר: „ידידים יש לי במיפלגות אחרות. במיפלגה שלי יש לי רק חברים..." מסתבר שהוא צדק.

(דפנה ברק)

אבי פזנר:

„שמיר עוד לא דיבר איתנו על עתידנו!"

שלושה שבועות עד מועד הרוטציה. העיתונות מלאה טיפטופים על המתיחות בקרב נעריו של שימעון פרס לקראת המעבר למישרד־החוץ. בקרב אנשיו של יצחק שמיר ניכרים אולי פחות חיכוכים, אך מתיחות לקראת הבאות ודאי שקיימת.

שוחחתי על כך עם אבי פזנר, דובר מישרד־החוץ.

● מה קורה אצלך בימים אלה?

לא קורה שום־דבר מיוחד. איש עוד לא יודע מה הוא יעשה בדיוק בעוד כמה שבועות. שמיר לא דיבר על כך עם אף אחד. מה שאנחנו עושים זה להכין תיקי רוטציה. כל אגף וכל מחלקה מכינים תיקים. כדי למסור אותם לשר־החוץ החדש ולצוותו.

במיסגרת הזאת אני מכין תיקים על כל הקשור בכתבים הזרים, שעימם אני עובר. סוכנויות זרות וכדומה.

אני לא עושה שום הכנות מיוחדות לקראת מישרד ראש־

רוטציה

הממשלה. אם אעבור לשם — הרי כבר שימשתי כדובר־המישרד. אני מכיר את העבודה שם.

● איך אתה מסביר את העובדה שזמן קצר כל כך לפני מועד הרוטציה — לא עידכן אתכם שמיר על גורלכם?

אין לי מושג. יכול להיות שהיא רואה זאת כעניין טיבעי, שנעבור כולנו איתו למישרד ראש־הממשלה. גם בפעם שעברה, כשעברנו עימו ממישרד למישרד. הוא לא דיבר עם איש מאיתנו על עתידנו. ביום האחרון הוא ניגש אלינו ושאל: „נו, אתם כבר ארוזים?"

● זה לא יוצר אווירה מתוחה בקרב מקורביו?

לא. את מוזמנת לבוא ולראות. הרוחות במישרד רגועות לגמרי. הרי בסך־הכל יכול כל אחד מאיתנו לשער מה הוא יעשה אם יעבור לליכשת ראש־הממשלה. איך? בדרך־השלילה: מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה כבר יש — יוסי בן־אהרון. מזכיר־ממשלה גם יש — אליקים רובינשטיין. מה נותר? אם אני אעבור — אכהן כדובר, וכך השאר — בדרך ההיגיון.

(דפנה ברק)

יהושע דוידוביץ:

„זה סיכסוך מיפלגתי, שנפל במיקרה במיגרש!"

יהושע דוידוביץ – שם שאינו מוכר לציבור הרחב, מעבר לעסקונה הפוליטית – חולל בשבוע שעבר היס־טוריה. זו הפעם הראשונה שוועדה מטעם שרות נציבות־המדינה לא המליצה לפני הממשלה על מועמדו של שר לתפקיד מנכ"ל מישרד ממשלתי.

במפתיע לא עבר מינויו של דוידוביץ כמנכ"ל מישרד־העבודה־והרווחה בסיבוב הראשון. השר הממונה, משה קצב, רתח מכעס. שוחחתי על כך עם דוידוביץ, איש־חרות, כמה שעות לפני שעניינו היה צריך לעלות על סדר־יומה של הממשלה, בישיבתה השבועית, בסיבוב שני.

● אז מה, אתה האיש של השבוע שעבר?

אני לא האיש של השבוע שעבר. זהו סיכסוך בתוך המיפלגה שלי, שנפל במיקרה במיגרש שלי. מכיוון שהמיגרש שלי הוא חלק מהמיגרש הכללי — ואני איש־מיפלגה — שתקתי.

● הופתעת ממהלך ההתפתחויות?

כן, זה בא לי בהפתעה גמורה. אבל אני משתדל לקבל את זה. אני אומר שמי שלא יודע להריח אבק־שריפה — שלא יתעסק בחומרים מסויימים!

האמת היא שיכולתי, אולי, להריח את זה, מכיוון שנציב שרות־המדינה, אברהם נתן, ניסה לעשות זאת באחרונה לכמה מנכ"לים. למשל? למנכ"ל מישרד־השיכון־והבינוי. רק שאז היה זמן לטפל בכך.

מנגנון

● נתן הוא איש־מיפלגתך. האם זה נכון שהוא לטש את עיניו לתפקיד המוצע לך?

ודאי! מה זאת אומרת? הוא ביקש את התפקיד באופן רישמי! לולא היה כאן מניע אישי — הוא לא בחור כזה טוב שימלא את מבוקשם של אחרים במיפלגה, ככה סתם...

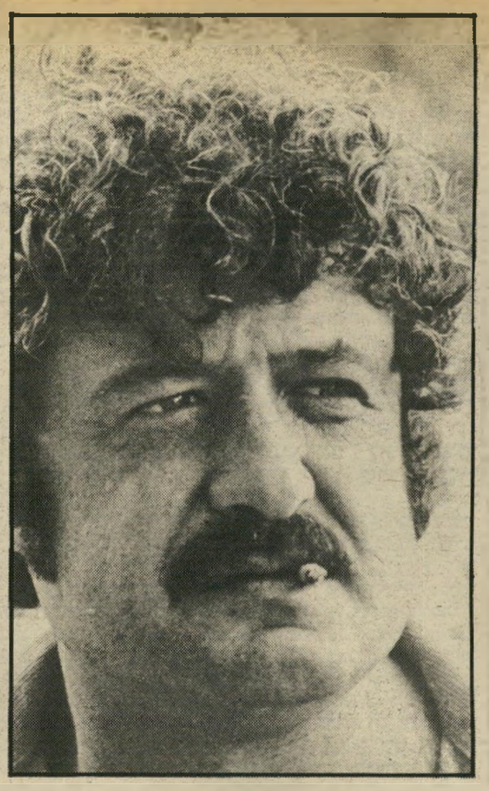
● מה שקרה, כתוצאה של בחישות ותככים, לא העביר לך את החשק לקבל על עצמך את התפקיד?

לא. כשאתה הולך עם חברים — אתה לא עוזב אותם באמצע הדרך, אם חלה תקלה קטנה. איך אני יכול לעזוב את משה (קצב) שהמליץ עליי ותומך בי?

● אנחנו מדברים כמה שעות לפני ישיבת־הממשלה שתדון, בין היתר, בעניינך. אתה במתח?

אני לא במתח. גם לא אופטימי — הייתי מעדיף להיות ריאלי. יש עוד 12 שעות עד ישיבת־הממשלה. בפוליטיקה הישראלית 12 שעות זה המון זמן. ניתן להפוך את הקערה על פיה בפרק־זמן כזה. אם הכל יילך כשורה, מייד אחרי ישיבת־הממשלה כבר אתייצב במישרדי החדש. עד אז — נראה.

(דפנה ברק)

יבי:
„הזעם שיצא מישראל עזר לשיחרור תיאודורקיס!"

בשנות ה־70, כשמישטר הקולונלים ביוון כלא את המלחין היווני הנודע, מיקיס תאודורקיס, פנה הזמר אל האנושות כולה ואמר: „לכל בני־האדם המאמינים בחיים, בצדק, בדמוקרטיה ובחופש – לכל אלה אשר אומץ־בליבם להילחם להגנת אידיאלים אלה – אלחין את שיריי..."

בעיקבות פנייתו זו יזם המשורר יבי – הוא יונה בן־יהודה – עצומה לשיחרורו מהכלא בזאטונה, ונגד הכת הצבאית ששלטה ביוון.

אחרי 16 שנה, מאז העצומה שעליה חתמו עשרות אמנים ידועי־שם, הגיע השבוע מיקיס תאודורקיס לסיד־רת־הופעות בישראל.

שאלתי את יבי למה הרגיש צורך לארגן את העצומה.

מחאות

מאז שאני עומד על דעתי, היתה לי ויש לי חולשה לאנשים נרדפים, שהצדק והיחס לחרות האדם הולכים לפניהם. כך ראיתי את תאודורקיס, ולכן נרתמתי להגנתו.

● **אתה חושב שעזרת בזמנו על־ידי החתמת העצומה?**

אני חושב שהזעם שיצא מישראל, יחד עם המחאה הבינל־אומית והדרישה לשיחרורו של הזמר, ולהחזרת הדמוקרטיה ביוון — עם כל הצניעות, זה בכל זאת הוסיף משהו.

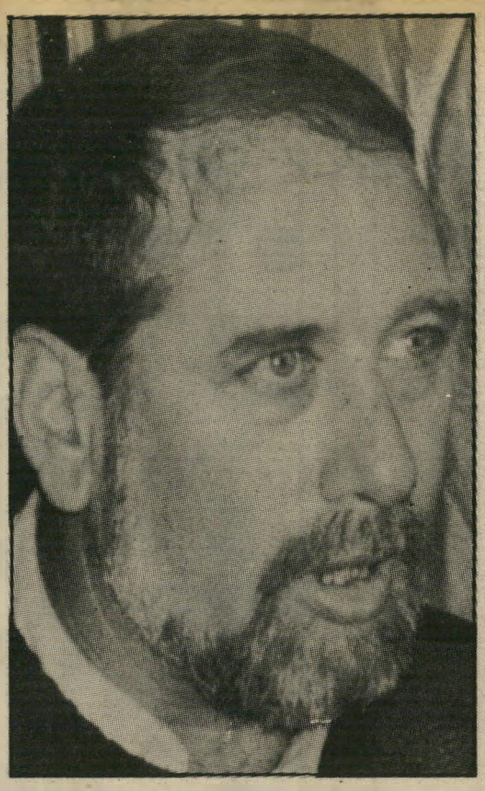
● **אתה מתכוון ללכת להופעתו?**

בוודאי. ואני גם מתכוון להביא לו את העצומה מלפני 16 שנה. להראות לו שגם כאן חשבו עליו.

● **מה דעתך על הפגנת צעירי־חרות נגד תאודו־רקיס?**

אני לא חושב שצריך לתת בכלל קרדיט לחמומי־מוח. תאו־דורקיס שר למען האדם, החיים, הצדק והשלום, ובתור שכזה אני מכבדו.

(רונית אנטלר)

עידו דיסנצ'יק:
„צריך לשחק אותה כמו בכל ארצות העולם!"

מעריב הוריד מעמודו הראשון את המילים היוקרתיות – „העיתון הנפוץ ביותר במדינה".

מאותו היום, שבו פרשה כל המערכת, בראשות עזריאל קרליבך, מהצהרון ידיעות אחרונות וייסדה עיתון חדש, ועד היום, חלו שינויים־דולים בהרגלי הקריאה של הציבור הישראלי.

בשנים האחרונות דיברו הכל על כך שמעריב כבר אינו הנפוץ ביותר במדינה – אלא דווקא יריבו המקורי ידיעות אחרונות. בשבועות האחרונים הסכימו, ככל הנראה, גם עורכי מעריב לפסיקה זו.

שאלתי את העורך הצעיר של מעריב, עידו דיסנצ'יק, בנו של אחד המייסדים, למה הוריד את הכותרת, שהפכה כמעט לשם הנרדף של מעריב

עיתונות

תמיד [illegible] ברגע שנצטרף לביקורת־תפוצה, נראה מה יהיו תוצאות קורת, ולפי התוצאות נפעל.

● **מ[illegible] קרה המהפך הדרמאתי?**

לפני שלושה שבועות. מאז שנכנסתי לתפקיד עורך מעריב לפני יותר משנה, אמרתי שצריך לשחק אותה כמו בכל ארצות העולם. היינו: להצטרף למה שנקרא „ביקורת תפוצה", ולבדוק את תפוצת העיתון. וכך באמת עשינו.

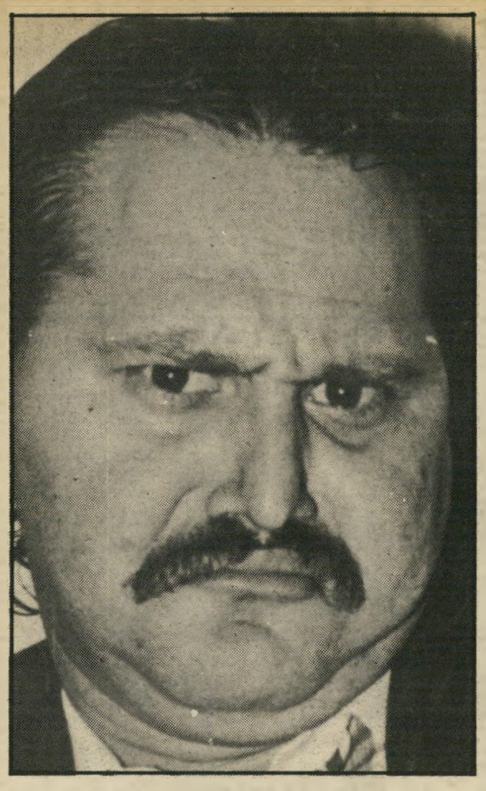
● **ומה תוצאות הביקורת?**

עדיין הביקורת לא נערכה. אני מניח שבקרוב מאוד היא תיערך ואז נדע את התוצאות ונפעל על־פיהן.

● **אתה עוד זוכר את הימים כש„מעריב" היה הנפוץ ביותר במדינה?**

אני עובד בעיתון יותר מ־20 שנה. איני מסכים לטענתך שמעריב „היה". כל עוד אין תוצאות של הביקורת, אין אפשרות לדעת את גודל התפוצה. בינתיים הורדנו את המילים „העיתון הנפוץ ביותר במדינה", עד שהביקורת תאמר את דברה.

(רונית אנטלר)

יאיר ניצני:
„זה עוזר לי לגמור את החודש, וזה נהדר!"

השבוע הצטרף הזמר יאיר ניצני לחבורה – תבורת השחקנים והזמרים, שהחליטו להחליף את הדוגמניות והדוגמנים.

הם מופיעים במודעות־פירסומת, בג'ינגלים ברדיו, ב־סירטי־וידאו ובסירטי־פירסומת. פרצופיהם מופיעים בת־חנות האוטובוסים ובמודעות בעיתונים. שותים משקה, אוכלים אוכל מסויים, נוסעים במכונית יוקרתית או סתם מעשנים סיגריה.

הם הופכים אובייקטיבית לפירסומאים. שחקני הכדו־רגל והכדורסל, שחקני התיאטרון והקולנוע, הזמרים.

● **מברת את נישמתך לפירסומאים?**

כן, בשביל טובות הנאה וכדי לפרסם רשת שיווק. כולנו צריכים להתקיים. כשמציעים טובות־הנאה, וכשאתה יודע את מצב החשבון שלך בבנק, אתה אומר ,כן' לכל מפרסם שמשלם טוב.

פירסומת

● **אתה לא רואה בזה טעם לפגם?**

הטעם לפגם היחידי שאני רואה הוא בכך שהאמנים בארץ הם עניים, ואין להם די כסף. אם חברה מסויימת מוכנה לתת כסף לאמן עבור השימוש בפרצופו, זה טוב לאמן.

● **הפכת לדוגמן?**

אני לא דוגמן, אבל אם מגיעים לפופולאריות ומישהו רוצה אותי, וזה עוזר לי לגמור את החודש ולשמור על מצב־רוח טוב, אז זה לא מפריע לי!

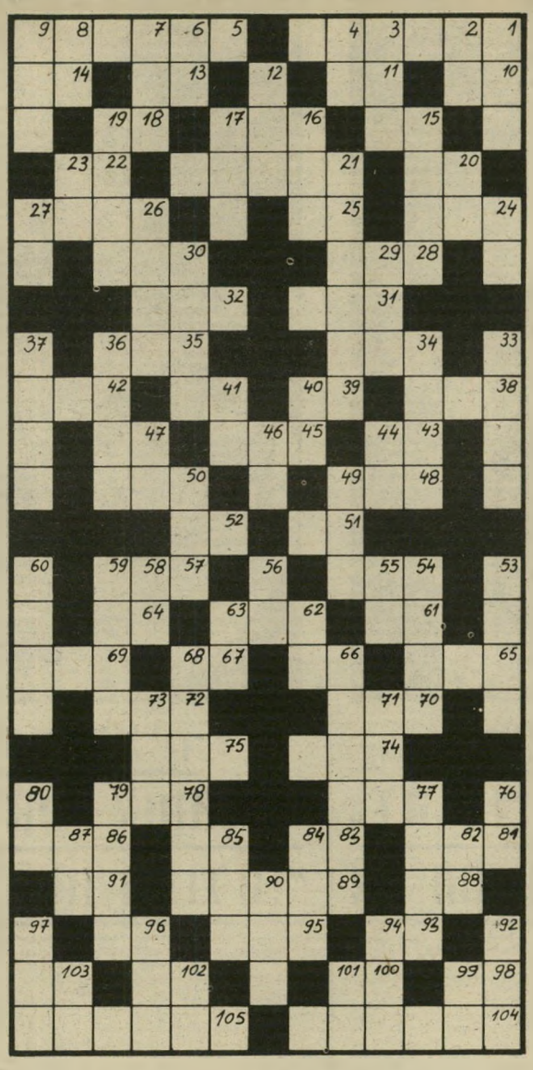
● **הכל עניין של כסף?**

בוודאי. כשבארץ שלנו אמן מוכר 20 אלף תקליטים והוא כאילו לא עשה דבר, והתמורה שקיבל אינה שווה הרבה, אז תודות לגופים כלכליים אנחנו יכולים להתפרנס, ואני חושב שזה נהדר. בעבר היו הבנקים התומכים העיקריים שלנו, האמנים. עכשיו הם הורידו במקצת את התמיכה והתחילו אחרים.

אני לא פרייאר של אף אחד, וכשמקבלים תמורה טובה, אני מוכן לפרסם את פרצופי.

(רונית אנטלר)

תשבץ השלם הזה 2560

מאוזן:

1) חיה המתכוננת לשנת־החורף שלה; 5) מעשי; 10) כינוי לאלוהים; 11) בניין ברדקדוק; 13) מתעורר; 14) פחד; 15) טיפה; 16) באור פסוקים שלא על־פי הכוונה המקורית; 18) ישן; 20) פעוט; 21) קואופרציה; 22) בר־מינן; 24) כלי־מיתרים; 25) מספר יורדי הסירה ארי־הים; 26) קרן האיל לתקוע בה; 28) שמש; 30) יצא מגבולו; 31) קוץ; 32) ענף, בד; 34) מלכה הראשון של מצרים; 35) אשת נשיא המדינה הראשון (ש"פ); 38) ביקר קשות (קישונית); נמלט; 41) ממשפחת הצאן; 42) מצולות, קרקעית הים; 43) עיר בארץ (ר"ת); 45) שבר לרסיסים; 47) אשר; 48) קצץ בדי עץ; 50) אסף; 51) לוח אלקטרוני; 52) אם הפנינה; 54) מקום מנוחה אחרון; 57) בקע ועבר; 61) יורד כטיפות דקות; 62) דבר התלוי בשני; 64) הוראה כפקודה; 65) חיץ; 66) זרוע; 67) אחד ממיני השדים; 69) לא כל־כך חכם; 70) רחף; 72) מקום מגוריו של לבן אחי רבקה; 78) היתה מלכתו של אידרים אל־סינוסי; 81) חשב; 83) סופו של כשלון הוא גם סופו של נצחון; 85) מילת־בירה; 86) יצא מארצו; 88) יולדת; 89) אדון, שומר ומגן; 91) כינוי לאלוה; 93) זין; 95) קל־דעת; 96) כינוי לקבלה; 98) בירה אירופית; 100) מזל; 102) שביב; 103) מיניסטר; 104) טיפות מטר, קיבוץ בנגב; 105) אשת יחסי־צבור.

מאונך:

1) מפקד אזור (ר"ת); 2) כינוי לאבא אריכא; 3) כבוד; 4) אלוף (מיל.) בצה"ל; 6) מילה הבאה להמעיט; 7) הפסיק יניקתו; 8) בהשאלה — דיבר דברים בטלים; 9) נשקה של יעל; 12) בירה במזרח אירופה; 15) אימוני יריה וקליעה; 16) חשש; 17) רקורד; 19) נעלם; 20) לא קשה; 21) בעל תחבולות; 23) כלי־הקשה; 24) מתחרה, מקנא; 26) קיים; 27) עדיין; 29) עצור ובלום; 30) מהיר; 33) כרוכיה; 34) מכשיר רפואי; 36) ספרה הראשי של הקבלה; 37) בהשאלה — שם דבר במקומו המועד; 40) המספר הכללי; 41) מועד; 44) כתב־כריתות; 46) לשכה; 47) נוזל, טפטף; 48) רצועת ים בין שתי יבשות; 50) חיבר, הוסיף; 53) משעבד, רודה; 54) שקע במדבר המערבי; 55) מילת־שלילה; 56) נטה הצדה; 58) שליח מהיר; 59) מסתכל; 60) פרוזיט; 62) מכשיר עינויים; 63) מודד; 66) אחד משמותיה של ירושלים (3,3); 68) ילקוט על שכם; 71) צוללת שאבדה; 73) הביעו אי־הסכמה; 76) הטוב בקלפים; 77) מגל לקצור התבואה; 79) בשל, בגלל; 80) "כ... לטבח יובל"; 82) הגיע; 84) ישוב במבואות ירושלים; 85) עוף שיט; 87) צליל מוסיקלי; 90) זחל, התנועע; 92) ככר גולה; 94) דרום; 96) הבדיל, הפריד; 97) נהר בגבול המקראי; 99) מאורת חיות (ח); 101) לא עוד; 102) יוצא ממאורתו; 103) תשורה.

אביגיל ינאי

„קטל ברפואה — עדות אישית"

מאת ד"ר יולי נודלמן

הספר הראשון מסוגו בארץ שנכתב על־ידי רופא, המתאר את המצב העגום במערכת הבריאות בישראל. כתב אישום נגד המימסד הרפואי והפוליטי.

את הספר ניתן להשיג בחנויות, או לפי הזמנה טלפונית 057/32245, או בכתב לת.ד. 5349, הוצאת הנגב, באר־שבע.

איתן עמיחי בע"מ

הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת־גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 · טל. 6-5-790114

בשמירה על בריאותך ורכושך

1986

בגידת הרופאים

(המשך מעמוד 11)

באותו יום האזרח הפסיק להאמין שהרופא אינו יכול לפגוע בו.

● מדי יום נפגעת התדמית של הרופא על־ידי פרשיות השוחד בתוך כותלי־בית־החולים, ניהול רפואה שחורה, מושחתת ובלתי הגונה.

● התרבו מקרי הרשלנות הרפואית, מיקרים של מעשים מגונים ב־חולים, התייחסות גסה ומשפילה כלפי החולה וכלפי מישפחתו.

כך, למשל, לפי עדותו של איציק יושע, אמר לו רופא בבית־החולים „איכילוב": „אם היית ג'וק, הייתי מטפל בך!"

בבית־החולים הכרמל בחיפה סטר מנהל־המחלקה הפנימית לחולה בזמן הביקור.

בית־החולים ברזילי, שבו התרחשה התקרית עם פינחס שימשי, מוביל, לפי מיטב ידיעתי, בתקריות עם חולים ובהזמנות שוטרים לבית־החולים.

לפחות אחת בשבוע מוזמנת המישטרה לחדר־המיון ולי־מחלקות!

זה לא פלא. אווירת גסות־הרוח והמריבות בתוך הצוות להן הייתי עד הן תופעה בולטת בבית־חולים זה. הדבר הפך כמעט למסורת בשנים האחרונות. לפני שנים אחדות הגישו עשרות רופאים של בית־החולים עצומה בדרישה לפטר את מנהל בית החולים דאז, הפרופסור פיטר ורדי, והאמרכל של בית־החולים, עמי גרייצר, בגלל התיחסותם הבלתי־מכובדת כלפי הרופאים. העצומה היתה נגד אותו ורדי, שמצא לנכון „לדבר" עם שימשי באמצעות המישטרה.

העצומה לא הועילה וכעבור זמן התמנה הפרופסור ורדי לתפקיד בכיר במישרד־הבריאות.

לפני שנתיים פנו הרופאים פולגין, מילריצקי, כץ ואבו־סיאם לשר־הבריאות, בתלונה נגד היחס המשפיל של הד"ר שימעון שרף, שכיהן אז כסגנו של הפרופסור ורדי.

בין היתר הם טענו בתלונתם, שבנוכחות חולים צעק עליהם שרף: „פרצופים כאלה, אפסים כאלה, מנוולים כאלה!"

ד"ר שרף התמנה לאחר מכן לתפקיד מנהל בית־החולים, והזמין שוטרים ל„טפל" בשימשי.

האם לא מאותם מנהלים מכובדים העתיק סינחס שימשי את סיגנונו?

רופאים זוטרים לומדים מהבוסים. לפני שלוש שנים, באותו בית־חולים ברזילי הרופא הפנימי הצעיר הד"ר גרוס שלח הביתה חולה שעבר התקפלב — משה יודקביץ שמו — ונתן בידו פתק שאת תוכנו אפשר להגדיר כזילזול בחולה. יודקביץ לא קיבל טיפול בבית־החולים, נסע באוטובוס הביתה, ונפטר שעות אחדות לאחר מכן. נגד הרופא לא ננקטו כל אמצעים.

כעבור חודשים אחדים הות־קף גרוס בחדר־המיון על־ידי חולה אחר, שאולי זכה מהרופא ליחס דומה.

מתאגרפים ליד החולה

רוב בתי־החולים נשמעות טענות רבות של מטופלים על התייחסות כלפיהם כאל רכוש, ללא יחס אנושי כלשהו.

טילפן אליי חולה אחד מתל־אביב וסיפר שהוא היה מאושפז בבית־החולים הדסה במחלקת־עיניים. „לפני הניתוח," אמר, „לא אמרו לי מה מצפה לי, כיצד אני חייב להתייחס לכאבים לאחר הניתוח, מה מותר לי ומה אסור. לא דיברו איתי כלל. כאשר חל סיבוך נורא לאחר הניתוח, הרופאים האשימו אותי שירדתי מוקדם מידי ממיטתי.

„נסעתי לארצות־הברית לתקן את הנזק, מפני שבארץ אמרו שאי־אפשר לתקנו. שם דיברו איתי שעות לפני הניתוח, נתנו לי הוראות בכתב ובעל־פה איך לנהוג לפני הניתוח ואחרי הניתוח. התייחסו אליי כאל בן אדם."

● **הטענה העיקרית של כל המתלוננים על טיפול בבתי־חולים בארץ: לא מתייחסים אלינו כאל בני־אדם.**

לפעמים מאשימים אוכלוסיה שלמה באלימות כלפי רופאים. כך נשמעות טענות גם מפיו של אותו ד"ר שרף, שהאוכלוסיה המטופלת על־ידי בית־החולים ברזילי באשקלון היא אלימה.

הרופא ההומניסט הרגול של תחילת המאה, אלברט שווייצר, הקים בית־חולים קטן בג'ונגל של אפריקה. האוכלוסיה שקיבלה טיפול בבית־החולים שלו התייחסה אליו כאל אלוהים. אני מכיר בתי־חולים בסיביר, שהאוכלוסיה המטופלת בהם מורכבת כולה מפושעים לשעבר. גם שם לא שמעתי על אלימות נגד רופאים, וראיתי את יחס הכבוד שהם נתנו לצוות הרפואי.

אילו היחס של הרופאים ב־בית החולים „ברזילי" באשקלון, ובבתי־חולים אחרים, היה הזי־מאני, לבבי ומבין, לא היו מיקרים כה רבים של אלימות כלפיהם.

באלימות בבתי־החולים אשם המימסד הרפואי. מישרד־הבריאות מעולם לא הענישׂ רופא על התייחסות גסה כלפי עמיתיו או כלפי החולים. במיקרה של שרף, למשל, הרופאים המתלוננים כלל לא קיבלו תשובה, והרופא המעליב התקדם ומונה לתפקיד מנהל בית־החולים.

לא נענשו גם רופאים שהתי־אגרפו בבית־החולים „וולפסון" בחולון, ליד מיטת חולה. לא נענשו רופאים בבית־החולים „תל־השומר", שהיו מעורבים בסיכסוכים ובהתייחסות קשה האחד כלפי השני, במיקרה הידוע של גניבת כליות.

לא ידוע לנו ולוא על מקרה אחד של הזמנת מישטרה לבית־החולים, שלאחריה נערכה חקירה של התייחסות הרופאים והצוות הרפואי כלפי החולים.

למישרד הבריאות ידוע שיש רופאים רבים בעלי הפרעות נפשיות קשות. שתיינים, מתמכרים לסמים. כך למשל, רק בשנתיים האחרונות הועמדו 75 רופאים לבירור בפני ועדה מיוחדת שליד מישרד־הבריאות. הר־שיון לעסוק ברפואה נשלל מ־35 רופאים לצמיתות. מעוד 40 רופאים נשלל רישיון באופן זמני, והרופאים נשלחו לטיפול פסיכיאטרי.

אולם בדרך־כלל, בגלל חוסר־הבי־קורת מצד מישרד־הבריאות ורצון המימסד הרפואי להגן על עצמו, מר־גישים הרופאים את עצמם מחוסנים מפני תביעות, במיוחד במקום כמו אש־קלון, שבו כולם זקוקים לשרותיו של בית־החולים היחיד בעיר — אנשי־הציבור, השוטרים וגם השופטים.

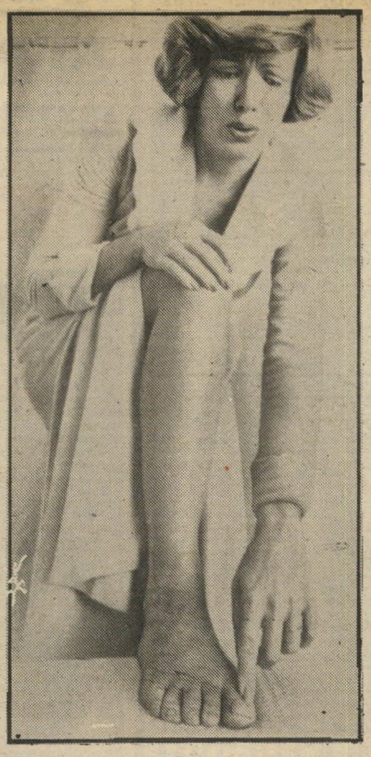
ניתן להקטין את התופעה המסוכנת של אלימות נגד רופאים, אך לא על־ידי הפעלת הזרוע המישטרתית. יש לחזור לערכים אמיתיים של הרפואה ההומניסטית, להתחיל לחנך דור צעיר של רופאים לפי העקרונות של שבועת היפוקראטס והמסורת של הרמב"ם ושל אסף הרופא. יש לחזור מרפואה טכנית, בלתי־אנושית, לרפואה אמי־תית, מסורתית ואמינה.

זוהי דרך קשה, קשה הרבה יותר מאשר הדרך שבה מטפלים כיום באלי־מות. אך זאת הדרך היחידה שלטווח הארוך תוכל להניב פירות, והדרך ה־יחידה שבה אפשר לעצור את האלימות נגד הרופאים. על מישרד־הבריאות מוטלת החובה לטפל, לברוך ולברר מייד כל מיקרה של פניית רופאים לעזרת המישטרה, ולהוציא מסקנות מתאימות ונכונות.

אינני מצדיק אלימות, ובמיוי־חד אלימות נגד רופאים המבצ־עים את שליחותם. אך יש שני צדדים למטבע, ויש לשקול הי־טב את שניהם.

וביניתיים אסור לשכוח את פינחס שימשי, פצוע תאונת הפגיעה־ברח, שנאשם ונענש בגלל התפרצות כלפי רופאים. לדעתי, יש מקום לדון מחדש — איני יודע באיזו דרך. בתוך כותלי בית־המישפט המחוזי, או בלישכת נשיא המדינה — ולאור הנסיבות להקטין את עונשו.

באה מנוחה ליגע

האוצר הכי גדול שלי הוא חברותיי. לכל אחת מהן שיגעונות ומוזרויות והמצאות אין־ספור, וכל אחת מהן מוכנה לספר לי בשימחה את ההמצאה־טירוף האחרון שלה.

התגלית המדהימה האחרונה שייכת לדינה, אותה פגשתי ברחוב ונעמדנו לשוחח כמה דקות במקום מוצל. תוך כדי השיחה שמתי לב שכפות רגליה של דינה שזופות בצורה מדהימה ולעומת זאת החלק האחר של הרגל לבן כתמיד. ביקשתי הסבר, והנה מה שקיבלתי:

„בכל פעם שאני מרגישה שהרגליים שלי עייפות מאוד מעמידה ארוכה או מהליכה ממושכת, אני מכינה בבית דלי תה ומכניסה את הרגליים לתוך הדלי לרבע שעה. זה נכון שבמשך כמה ימים את נראית כמו כושי בלתי־גמור, אבל העייפות ברגליים נעלמת לזמן ממושך, או עד להתעייפות הבאה."

מה אגיד לכם, אני מתה לנסות את הסידור עם התה, אבל אין לי כוח להתחיל להסביר לכל אחד למה כפות הרגליים שלי שזופות כל־כך.

מסעדה

אם במיקרה יש לכם איזה סידורים בירושלים, ואם במיקרה, אחרי גמר הסידורים נשארת לכם איזו שעה פנויה עד לחזרה הביתה, ואתם רוצים לאכול טוב ובזיל־הזול, תעשו ככה:

תיכנסו לעיר העתיקה דרך שער יפו. תלכו ישר בתוך השוק, תקנו חתיכת רחת־לוקום, תביטו על כלי־הקרמיקה הארמנים הכי יפים בעולם, ותוך כדי זה תפנו שמאלה בסימטה השניה. תלכו עוד קצת, והנה אתם מגיעים לרחוב אבטימוס. מולכם מיזרקה ומשמאלכם כמה חברה יושבים על הריצפה, שותים קפה ומחייכים. עוד 50 מטר ואתם רואים מיסעדה שנראית כמו שחושבים בהוליווד שמיסעדה מזרחית צריכה להיראות אבל זה ממש לא חשוב. למיסעדה קוראים מיסעדה מזרחית אבטימוס. תיכנסו.

ההמלצה הזאת היא מנסיון מאוד אישי. אנחנו אכלנו שם 6 חומוסים, 1 טחינה, 1 פול, 1 סלט ירקות ענק לכל השולחן, 1 צלחת צ'יפס גדולה, 2 קולה, 2 סודה, 3 תה עם נענע, 2 בקלאוות, 1 בקבוק מים מינראליים. הכל היה טעים מאוד והכל ב.... 20 שקל.

שיחה

תשמעי, אם אתם נוסעים לכינרת ואם הילדים לוחצים ללכת למגלצ'ות, תלכו רק לחוף צמח.

למה דווקא לשם?

כי שם נקי מאוד ומרווח, והקהל נפלא!

מה זאת אומרת קהל נפלא?

קהל תרבותי כזה, לא צועק, לא זורק אשפה, לא נדחף. וגם מאד אינטליגנטי.

תסלח לי על השאלה, איך אתה יודע שהקהל אינטליגנטי?

הייתי שם. במשך שעה ראיתי שמונה אנשים קוראים את על המשמר.

אני קורא אנגלית

לילדים שמתחילים ללמוד אנגלית ולאלה שרוצים להתחיל, הוציאה שבא הוצאה לאור, ספר בתבנית אלבומית, מעוצב למהדרין, בצבע מלא, עם תוכן עניינים, שתי הקדמות בראשו ומילון בסופו. מה עוד צריך למי שחושב שאנגלית זה חשוב?

ואז פותחים את הספר עצמו ומגלים שדבר כזה עוד לא ראית. הומור! מצחיק ממש! גם הציורים של קולין מאיר וונדי לוויס (שמזכירים קצת את הופנונג, זה שמצייר קריקטורות מוסיקליות) וגם הטקסט.

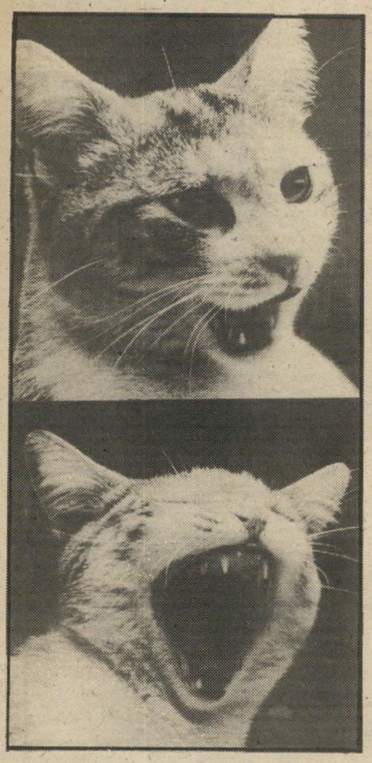
ספר כזה גורם לי לחשוב האם בגלל שבזמן היותי ילדה לא היו ספרים כאלה ללימוד אנגלית אני עד היום לא יודעת את השפה הזאת כמו שצריך? (היהודי תמיד מחפש אשם).

לספר מצורפת גם... נו, ניחשתם? קלטת, כמובן, ומחיר שניהם 33 שקל. ת'נק יו פור יור אטנשן.

אפשר לנסות

זוכרים שכבר סיפרתי לכם על אוכל כשר לחתולים שומרי־מצוות? אז עכשיו יש לי קוטל פרעושים לחתולים וכלבים צימחוניים וטיב־עוניים.

התכשיר שמו פליטוקס מתוצרת אסיא

מעבדות, והוא מיוצר מתמצית של פרח הכ־ריזנטמה, אבל דווקא זו הגדלה בקניה הרחוקה.

טוב לחתולים. יעיל לכלבים. אפשר לנסות על נודניקים.

תיזכרו רק שאני לא ממציאה את הדברים האלה. זה הם ממציאים, ואני רק מדווחת לכם. אחרת, איך הייתם יודעים?

200 סוגי חצילים

יופי של ספר־בישול הופק על־ידי המועצה לשיווק ירקות והוצאת מטר. זהו החציל האציל מאת נורמה ס' אפסון (מותאם לישראל על־ידי צ' דביר). המכיל 200 מתכונים של הירק הטעים והזול הזה, החל ממתאבנים, דרך מרקים, סלטים, תפיחות, שימורים ואפילו מנות אחרונות. כל אלה ממיטבחיהם של אשפי־מיטבח בני ארצות שונות. את הספר אפשר להשיג רק באמצעות הזמנה בדואר (מדוע?) לת"ד 16516 תל־אביב, תמורת 12 שקל.

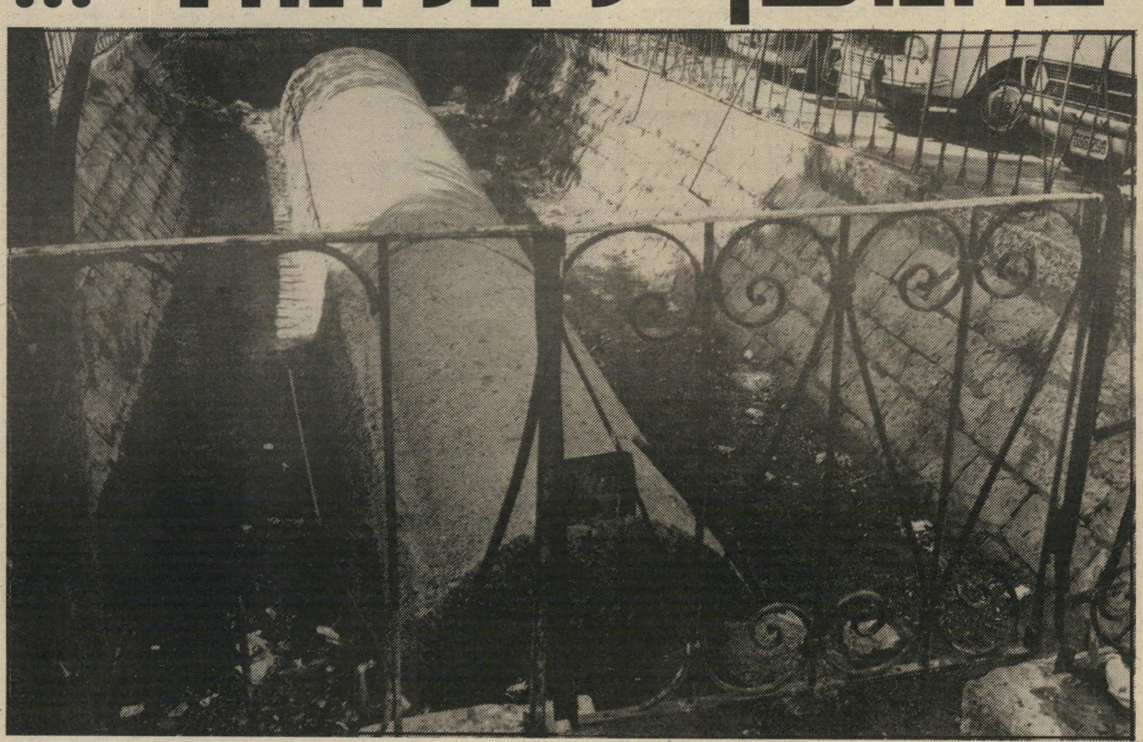
הנה מתכון של ריבת חצילים ופיסטוקים ממארוקו. המיצרכים הדרושים: 2 חצילים קטנים מאד, בערך 100 גרם האחד, 2 כפיות מלח, מים רותחים לכיסוי החצילים, קילו סוכר, חצי כוס פיסטוקים מקולפים, רבע כוס מי פרחי־הדרים (אפשר להשיג בכמה בתי־מרקחת).

אופן ההכנה:

מבשלים את החצילים במי־מלח רותחים ב־משך חמש דקות, מוציאים, שוטפים מתחת לזרם של מים קרים. מייבשים בתוך מסננת. בתוך סיר בעל תחתית עבה מבשלים את החצילים והסוכר במשך שעה אחת או עד שהתערובת הופכת לסמיכה מאוד. מוסיפים את האגוזים ואת מי פרחי־ההדרים ומבשלים עוד שלוש דקות. מכניסים לצינצנת־זכוכית ממוטאת, ואם לא מתכוונים לאכול את זה תוך זמן קצר, אפשר לחתום בפראפין.

בזמן ההגשה (מגישים על צלחת קטנה ולידה כוס מים קרים) עושים חידון נושא פרסים לטועמים. אפשר להבטיח פרסים יקרי־ערך, כי אין סיכוי שמישהו יזהה ממה עשויה הריבה.

בהמשך לתלונותיי...

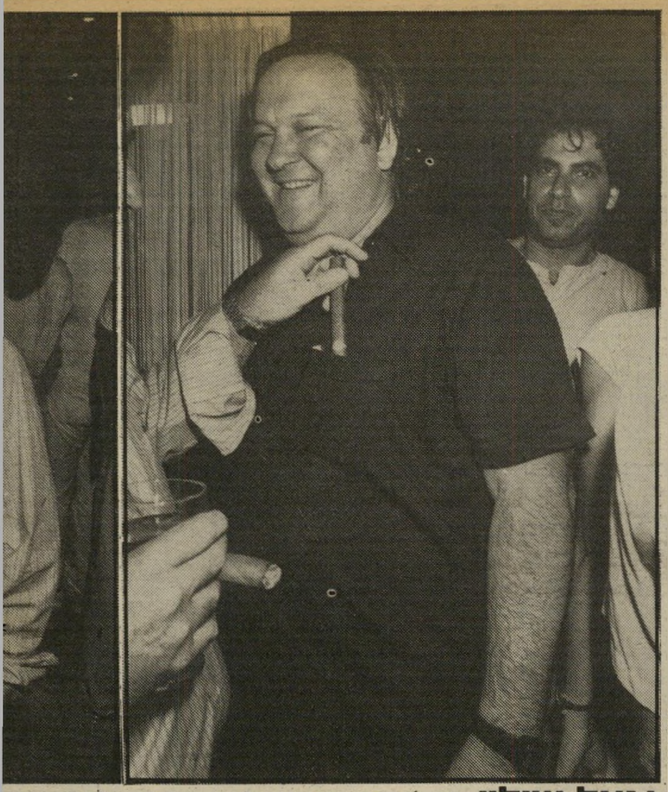
לפני כמה שבועות פירסמתי במדור זה תצלום של „איך לעשות מאתר ארכיאולוגי מיזבלה עירונית." בתצלום נראה איש־נקיון המטאטא את הרחבה ליד משטרת מיגרש־הרוסים בירושלים, ובסוף הנקיון מעיף את כל האשפה לתוך החפירה הארכיאולוגית.

בשבוע שעבר היה במקום צלם המערכת ציון צפריר, וצילם את המקום שוב. וראה איזה פלא. גמדים קטנים ניקו את המקום ועכשיו הוא נראה עתיק ולא אלטע זאכן.

תודה לגמדים הקטנים.

השוערים התנהגו בסיגנון הוליוד והשגרירות ראגה ליין לשחקנים הישראליים

בירה בסיגנון אמהות עובדות

יגאל שילון בא לפתיחה בחברת זהבה, אשתו. מנפרד כץ ניגש אליו וגילה כי שוררת ביניהם הבנה בעניין סיגאר ההבאנה: שניהם מעשנים אותו.

מנפרד כשסיגאר ה

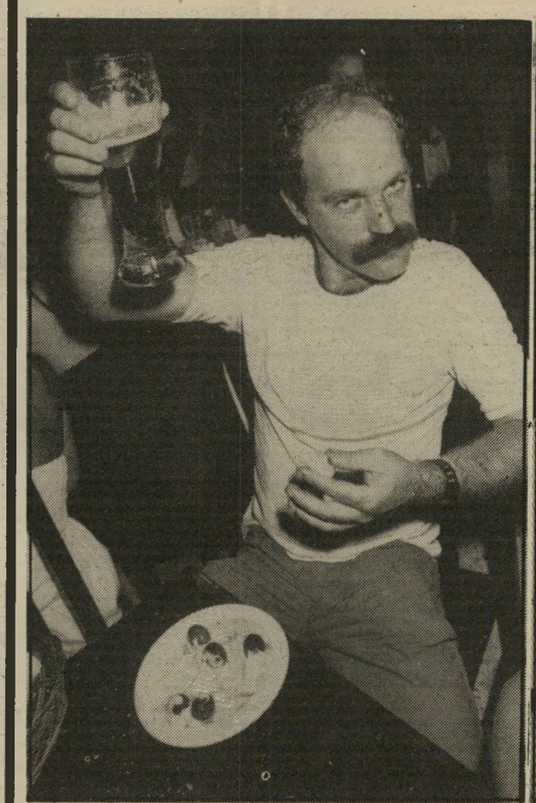

אנדה זימנד אשתו של איש־העסקים המיל־ יונר הנרי זימנד, משוחחת עם סילבי כץ, אשתו של מנפרד. אנדה עוסקת בעיצוב־בגדים,

וכל מלבושיה ה
ילדים: הגדול בן
עוד תזכה לחנוך

שייקה או
הירבה להתלוצץ ע

משה שי צלם מערכת העיתון חדשות, נח אחרי עבודה לילית. הצלמים והעיתונאים הפכו חלק מהמבלים, והם משלבים עבודה ובילויים.

דני זיתוני מי שהיה חברן של הדוגמניות תמי בן־עמי ושרונה מארש, הופיע בחברת הצעירה איריס פינק, שהיא בת 17½.

היא דוברת נעמת, נקלטו במקום ונשארו עד השעות הקטנות של ה־ לילה.

דידי מנוסי וחברים אחרים מ־ מוקירי נעמת. שפרשו ממסיבת פתיחת המיסעדה הסינית של מנפרד כץ, באו כדי ללגום משקה אחרון, לפני העליה על יצועם.

יהודה גולדברג לשעבר נהג נעמת, שהסיע בזמנו את בבה אידלסון, מארח בפאב החדש שלו את השחקן עמוס לביא ואשתו, מארי לביא, שהיו בין האורחים בפתיחה.

מיסעדה נוסח סין

מה הקשר בין בבה אידלסון לפאבים? מסתבר שיש קשר, ושמו **יהודה גולדברג**. יהודה היה נהגה של בבה, העסקנית האגדתית של מפא"י, אחר כך היה נהגן של **תמר אשל**, בת דורה של גולדה, **נאווה ארד** ו**מאשה לובלסקי**, מזכירת נעמת הנוכחית.

לאחר שנים של נהיגה בשרות נעמת החליט יהודה להחליף עיסוק ועבר לעיסקי־בירה. הוא פתח פאב חדש בתל־אביב.

לפתיחה הגיעו הבוסיות לשעבר נאווה ארד ומאשה לובלסקי, שגם טעמה מן הבירה שבמקום.

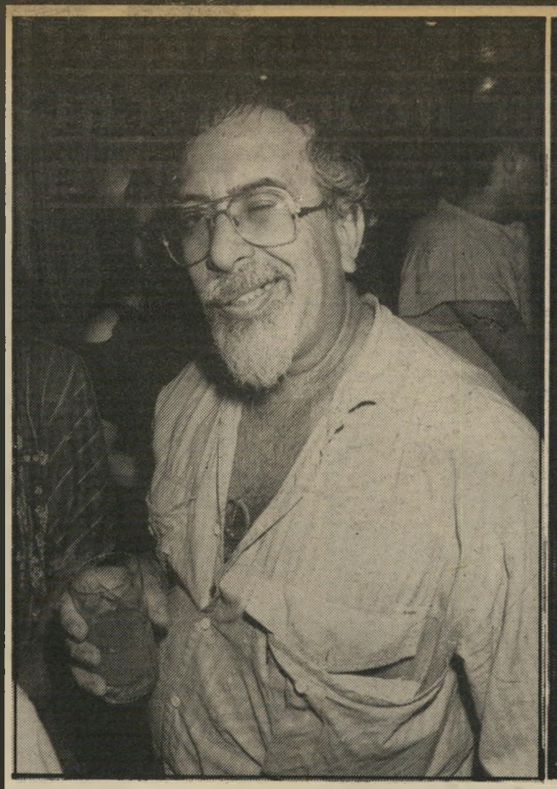
שאול ביבר ואשתו **אורנה** ש־

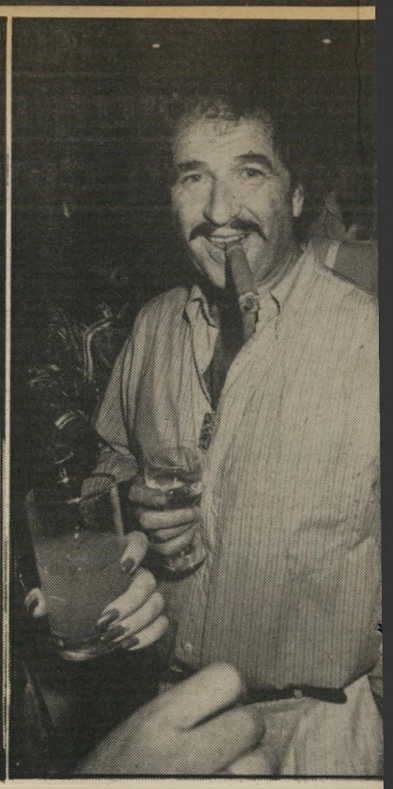
האורחים שבאו לפתיחת המיסעדה החדשה היו פטורים מחיפוש אחרי מקום־חניה, כי השוערים בסיגנון הולי־ וודי נטלו מהם בפתח את המכוניות, והסיעו אותן הלאה. זאת היתה אחת האטרקציות בפתיחת המיסעדה ה־ סינית החדשה־ישנה מקאו, שפתח מחדש המיסעדן מנפרד כץ, במקום שבו עמד קלאב A, אשר נשרף.

מוסיקה סינית, מלצרים סיניים וצפיפות נוסח סין — זה מה שהמתין לאורחים הרבים בפנים.

פרט פיקנטי הקשור להיסטוריה של המקום: לפני שנתיים פתח כץ את גלידריית הבלון בטיילת של תל־ אביב. בליל הפתיחה של הגלידרייה נשרף קלאב A. **ברמלה זילברמן**, מבעלות המועדון השרוף, היתה אורחת הבלון. בדרכם הביתה ראו האורחים את קלאב A עולה באש. עברו שנתיים, ומנפרד כץ פתח מחדש את המיסעדה הסינית מקאו ששרתה את

נתי עמיר מנהל־החניונים של חברת נתיבי־איילון ו־חברה הפרטי של מעצבת־האופנה ניצה שוחט. בחודשי־הקיץ הוא נוהג לנהל מסעות למיזרח־הרחוק.

ץ עמד בפתח המיסעדה החדשה שלו, וקיבל באופן אישי ובידידות את מאות אורחיו, בפיו. למחרת הפתיחה המריא לגרמניה.

אורחי הקלאב. הפעם, כרמלה זילברמן לא היתה.

מי כן היה? היו מכל הסוגים: מר־סיקאים ושחקנים, רופאים ומישפטנים, דוגמניות וסופרים, ועוד הרבה יפים ויפות, עשירים ומוכשרים, ידידיו של מנפרד כץ וידידיהם של ידידיו.

בין האורחים הילכו, בעדינות וב־יסודיות סינית, מלצרים מלוכסני־עי־ניים, ובידיהם מגשים עמוסים ממטעמי המיטבח. והמלאי לא אזל. מגשי כוסיות היין הלבן עברו בין החברים, שבאו לברך, וגם מזה היה בשפע, והמלאי הולך ומתחדש ללא הרף.

ר תיכנונה. סילבי היא אם לשני בנה הקטן נולד לפני חודש. בוודאי ה מיסעדות של בעלה רב־היוזמה.

תיאטרון נוסח איטליה

יין יבוא איטלקי הוא מיצרך נדיר במסיבות של התיאטרונים דלי־התקציב בישראל. לכן היתה זו הפתעה נעימה כאשר במסיבת התיאטרון לילדים ולנוער, לרגל פתיחת העונה, הביא עימו הנספח התרבותי של שגרירות איטליה, הפרופסור דימאורו, ארגזי־בקבוקים מתוצרת ארץ־הולדתו.

את יתר הכיבוד, כולל הפיצות, שנחטפו בטרם נחתו על השולחן, תר־מה חברה ישראלית.

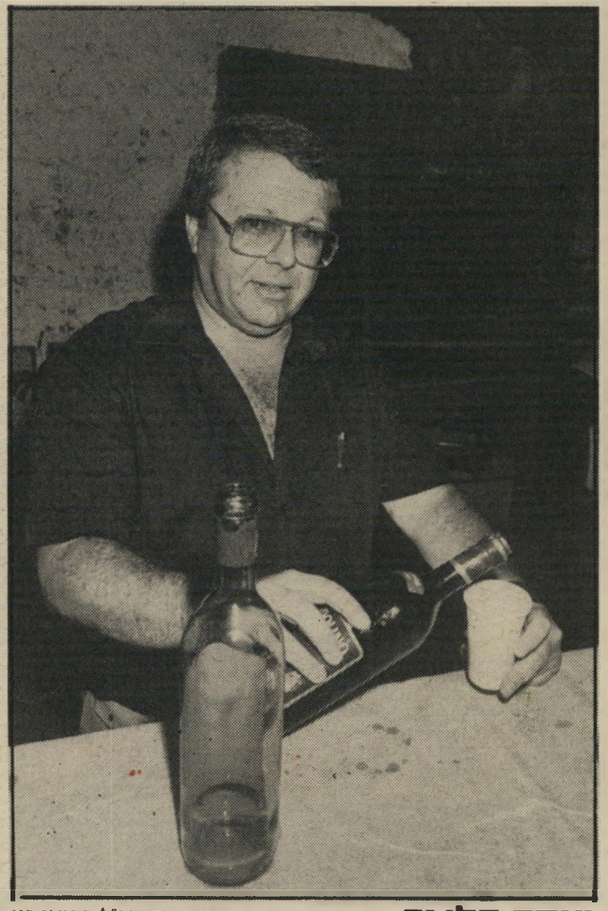
המסיבה היתה בסיגנון איטלקי, לכבוד ביקורם בארץ של שני שח־קנים־בימאים איטלקיים, שביימו כאן את המחזה שניים על גג בודד (רוביזאן וקרוזו).

רבים מיוצרי התיאטרון בישראל, שחקנים, בימאים, מוסיקאים, מחזאים, תפאורנים וגם מבקרים מילאו את חלל חצר תיאטרון נווה־צדק, שם נערכה המסיבה.

השחקנים **יואל דרורי ומוטי שימשוביץ** בלטו בהיעדרם מפני שהיו עסוקים בהכנות להצגה: רק עם סיום הערב הם עלו לבימה, והפגינו לעיני כל מה למדו מהאורחים האיטלקים.

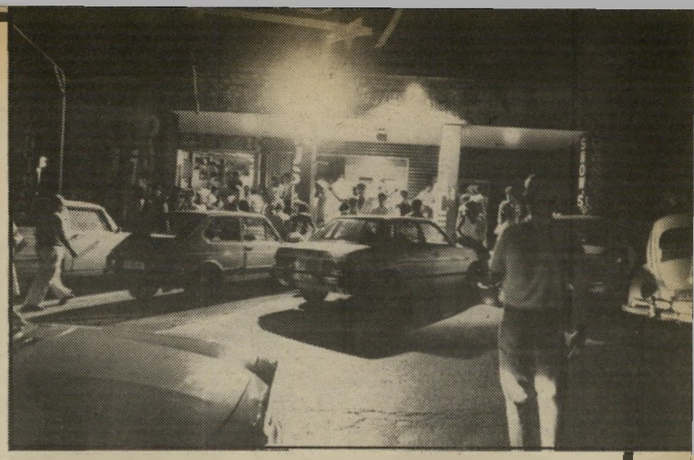
ך בחברת אשתו, לידיה, שניהם ידידים ותיקים של כץ. שייקה ידידיו. בתצלום מימין: ליאת פרייס.

זהבה מגרזי היפהפיה, שלמדה לתואר ראשון בלימודי תי־אטרון, מתכוונת להמשיך בלימודי פסיכו־דראמה. בינתיים היא מגדלת בת ובעל, עזי, "שבו אני מאוהבת!"

יצחק קלוגר שברוב ימות השנה משמש כסמנכ"ל התיאטרון לילדים ולנוער. שימש כמוזג. בתצלום מימין: אסתי הדרי־כהן, זכריה טובי וענת ברזילי, לשעבר שחקני התיאטרון.

בחזרה לחגיגה

בליל־שבת שב מועדון „דן" ונפתח אחרי הפוגה של שבועיים בגלל הרצח. אחדים דיברו על נקמה. אחרים נטו לשכוח

„אנחנו הבת־ימים רוצים לנקום בתל־אביבים," אומר נער קצוץ־שיער, לבוש בשחור־לבן. „בשבוע שעבר בילינו בבייבי־פייס, ‚מועדון־דיסקוטק' באו תל־אביביים, הסתכלו עלינו וצחקו. ‚הבת־ימים האלה פחדנים, דקרו אותם והם ברחו', ככה הם אמרו לנו. אבל אנחנו לא פרייארים של אף אחד." עיניו מעורפלות־משהו, והוא מנפנף בידיו לאות של נקמה נמרצת.

ביום השישי בערב שב ונפתח הדיסקוטק בקולנוע דן, אחרי שבועיים של הפוגה בעיקבות רצח גיל אלעזרוב (העולם הזה 3.9.86). מבקריו הקבועים של המועדון לבשו את בגדיהם היפים ביותר, והתייצבו שם בשעה 22.30.

לבוש־חובה לבנים: מיכנסיים בציבעי שחור־לבן, אפשר גם אפור, אם כי לא רצוי. המהדרין מקפידים על נעלי־שפיץ שחורות וחולצות לבנות, עטופות במיקטורן שחור. המרושלים מתפשרים על חולצות משובצות או מרושתות.

לבוש־חובה לבנות: משהו בולט, מנקר־עיניים: חצאיות מיני, חולצות מבריקות, חגורות עבות, איפור כבד. הצבעים החשובים הם שחור ולבן. לובשות הכתום עלולות להיחשב מיושנות — או, חס וחלילה — מרובעות. שכן הצבע הכתום היה אופנתי במשך שבועות ספורים בלבד, ממש בתחילת הקיץ.

ענת פלץ מבת־ים לבושה על־פי כל הכללים, ואף יותר מזה: שימלה שחורה בעלת צורה מוזרה, חולצה שחורה, איפור חזק, שיער בלונדי. „את השימלה קיבלתי מפאריס," היא אומרת בגאווה. „תשע פעמים כבר הייתי בחוץ־לארץ, ותמיד אני קונה שם בגדים שמזכירים את מדונה. אני אוהבת אותה וקצת דומה לה."

„אני דומה למדונה!" ענת פלץ מעריצה את מדונה. היא מתלבשת כמוה ומאמינה שהיא דומה לה. „החבר שלי אף פעם לא הסתבך בגללי בקטטה," אמרה.

בבוקר ענת לומדת הנהלת־חשבונות בבית־ספר אופק. בערב היא אינה מחמיצה את קולנוע דן. „אפשר לעשות כאן הכל. לרקוד, להכיר בנים, ליהנות. את חבר שלי הכרתי כאן. היום אני בריב איתו. אבל לא ארקוד עם אחרים."

ענת, בת 16½, על הרצח של גיל אלעזרוב: „זה קרה מתוך זה שילדים קטנים, בני 15, מתחממים מכל מילה. הם רוצים להראות שהם גברים, מביאים סכינים ומתחילים לריב, כאילו שכל מי שמחזיק סכין הוא גבר.

„הנה, החבר שלי, למשל. הרבה פעמים זורקים לי מילה. אומרים: ‚כמה את יפה'. הוא לא מתחמם מזה. כשמתחילים איתי, זה רק מוסיף לגאווה שלו."

שלוש סחיות בערב. רבע שעה אחרי הפתיחה, מועדון דן גועש ורועש, כמו לא נסגר מעולם. מאה נערים ונערות מקפצים במרץ במרכזה של הרחבה.

אחד הקירות מצופה במראות. הנערות אוהבות את זה. הן רוקדות ומתייחדות עם הדמות שבמראה. איך אני הערב? שואלת הנערה את השתקפותה. מראה, מראה — היש יפה ממני?

לוסי אינה נמצאת כאן הערב. אבי וישניה, החבר שלה, בא לבד. „היא קיבלה עונש מאבא שלה," הוא אומר. „אתמול חזרנו ב־2 בלילה. אבא שלה חשב שזה מאוחר מדי, ואסר עליה לבוא לכאן הלילה."

כבר לא ילדים. עדיין לא מבוגרים. רוצים להחליט לבד, לעשות כל דבר, לשתות ולבלוע הכל. פיתאום מישהו נזכר שעדיין אסור, והם מקבלים את הדין, כאילו בשתיקה, ומייד מתמרדים.

כך בעניין השתיה. הבר סגור. אפשר, לעומת זאת, לקנות קוקה־קולה בכוסות של פלסטיק.

אבי וישניה צוחק: „מה, אני לא יכול לקנות בירה בחוץ? אני שותה שלוש פחיות של בירה בערב אחד. לפעמים גם קצת וודקה!

„אנחנו, החבר'ה של שדרת לה־פונטין בבת־ים, באים לכאן כל שבוע. אוהבים את המוסיקה, את הריקודים. כשדן היה סגור, הסתובבנו ברחובות." וישניה שוב צוחק וקורץ בעין ימין.

הבת־ימים לא פוחדים לפני שבועיים נרצח בקולנוע דן וגיל אלעזרוב. השבוע חזרו מרבית נערי החבורות הבת־ימית למועדון.

כל שבוע! רוויטל בנימין מבת־ים וחבריה תיה מקפידות לבוא כל ליל שבת למועדון דן. הן אוהבות את המוסיקה הרועשת, את התקליטן, את הצפיפות ואת הריקודים הסוערים. הרצח לא מרתיע אותן. הן ממשיכות לבוא. „מעשי־אלימות קורים בכל מקום – ולא רק כאן!"

לשתות אבי דהאן (משמאל) אוהב לשתות. כל ערב הוא לוגם שלוש פחיות בירה, ולפעמים גם כמה כוסיות וודקה. „ככה אני תופס ראש טוב," הוא אומר, תוך כדי ריקוד אקסטזי סוער.

שום דבר לא השתנה בקולנוע „דן": כל הקבועים באן, לבושים בביגדיהם היפים ביותר

„אקסטזי" צורח פיתאום התקליטן, עופר. עשרות חיילים מאומנים של קולנוע דן יודעים מה נדרש מהם לעשות. כהרף־עין הם מסתדרים בשורות אחידות. מניפים ידיים ורג־ליים, צועקים במקומות המתאימים.

כמו פרות. הילדים הצייתניים של הגל החדש שונים זה מזה, וכל־כך דומים. בעוד שנה־שנתיים ילבשו מדים, יצערו בשורות ישרות בבסיסים צבאיים, לנעימת־קולו של מפקד כלשהו. עכשיו הם רוקדים בשורות ישרות, בבגדים כמעט אחידים, לצלילי אקסטזי, השיר של עופר.

אבי דהאן: „מי זה מיקיס תיאר־דורקיס? אף פעם לא שמעתי עליו. מיקיס? לא, לא יודע. אני מכיר רק את הגל החדש, אקסטזי" והוא פוצח אלימים, וברור שמועדון אלים יותר מבית־הספר.

„ראיתי איך התחיל הריב שהביא לרצח. פחית קולה הועפה, האווירה התחממה, אחר־כך רצו החוצה ועשו מה שעשו.

„ברדר־כלל רבים על בחורות. למשל, בחור אומר לי: ‚איזה יפה את!' אני לא עונה. הוא מתרגז, מה פיתאום אני לא מתייחסת אליו, ומקלל אותי: ‚את מכוערת, טיפשה, מי בכלל שם עליידך?' החבר שלי שומע את זה, מכניס לו מכות.

„לפעמים סתם נדחפים, ומזה מתפתחת קטטה. יש גם כאלה שמצ־ליחים להיכנס בחינם. החברים שלהם, שנאלצו לשלם כסף, מקנאים בהם ומכניסים להם מכות.

„לא פחדתי לבוא לכאן היום. הרי לא רק כאן רוצחים. אלימות יש בכל מקום."

אלית, אחותה התאומה של סיגל, מעשנת סיגריה אחרי סיגריה. „גם לשתות אני אוהבת," היא אומרת בקול משופשף. „בעיקר וודקה עם מיץ־תפוזים. זה עושה לי טוב."

מלכת החבורה סיגל ליבוביץ (מש־מאל) ואחותה הת־אומה, אלית (מאחור) מוקפות בחבורת גברברים מעריצים. הן אוהבות את קולנוע דן, ואלית גם אוהבת לשתות וודקה ולעשן. אך שתיהן שונאות אלימות, גם אם היא על רקע של מריבות־מחזרים.

הגל החדש מבלי קולנוע דן אינם מכירים את מיקיס תיאודורקיס: „שמענו רק על הגל החדש, שזה מוסיקת כסאח!" גם לבושם חדיש וחושפני (בתצלומים למעלה ומימין).

בריקוד גולמני.

הרעש מחריש אוזניים, מרעיד את אברי־הגוף הפנימיים. ביחד עם הידיים והרגליים קופצים גם הקיבה והמעיים, הכבד, הטחול והלבלב.

כל נסיון ליצור קשר מילולי נדון לכישלון. אפשר לגעת בגוף המזיע, לצחוק זה לזו, לרמוז, לשלוף סכין, לדחוף. אי־אפשר לדבר, ללטף ברכות.

מדרגות־עץ חשוכות מוליכות לקומה השניה, המאולתרת. כמה כור־סאות למנוחה. כאן התחיל הריב בין גיל לבין רוצחיו. עכשיו המקום ריק. כולם הלומי התרגשות של פתיחה, עדיין אינם רוצים לנוח.

בפתח עומר קיקו, שומר־הסף המפורסם ביותר במדינה. גובה עשרה שקלים בכניסה, מחייך חיוך אלכסוני, מטביע את היוצאים בחותמת, כמו פרות המובלות לשחיטה.

סיגל ליבוביץ, בת 17, מחולון, לומדת במישלב האקסטרני: „שלוש שנים אני באה לכאן, כי אין לי מקום אחר ללכת אליו. אין כאן אלימות יוצאת־דופן. בכל מועדון יש רגעים

כתבה: שרה ליבוביץ. צילם: צבי טל

פגישות

אישית על זפירלי

למי יש סבלנות לשמוע שיר־ערש של דסדמונה, כמה שניות לפני מותה?

פראנקו זפירלי, הבימאי שמעצב את סרטיו כאילו היה כריסטיאן דיור של הקולנוע, לא היה מוכן להשלות את עצמו אף לרגע, שייצא בפסטיבל קאן עם הפרס הגדול. בסתר־ליבו השתוקק להעניק את הפרס הזה לפלאסידו דומינגו. הוא היה משוכנע לחלוטין שכך בדיוק יקרה. עד שישן שינה עמוקה בשעה מאוחרת בבוקר שבו נקבעה לו פגישה עם עדנה פיינרו. אף על פי שרק התעורר משינה שאחרי טיסה ארוכה, הוא היה במצב־רוח מרומם, והתבדח עם במבינה, חברתו לחיים, כלבה קטנה, מפזזת ומרקדת, ממש כפי שהוא מתנהג כשהוא מדבר על הקולנוע, שהוא כל־כך אוהב.

מדוחת עדנה פיינרו:

„לעולם אינני משאיר את במבינה בבית," פתח זפירלי ואמר. „היא הולכת איתי לכל הסרטות, נוסעת אתי לכל הפסטיבלים. הפעם, כשהסכמתי שאותלו יוצג בתחרות — וזאת רק כדי שדומינגו יזכה בפרס גם כזמר, ועוד יותר כדי לקבוע עובדה בתודעת הקהל, שלא מדובר כאן באופרה מוסרטת אלא בסרט קולנוע דרמאתי לכל דבר — ידעתי שאצטרך לעבוד קשה, ולכן החלטתי להשאיר את במבינה בבית.

„אבל הנוכלת הזאת, שראתה ביצד אני מתכונן ואורז את מיזוודתי, גנבה מאחורי גבי את ארנק התעודות שלי, שהכיל בתוכו גם את כרטיס הנסיעה וגם את הדרכון, והחביאה אותו מתחת למיטה. לא היה חסר הרבה שלא הייתי מגיע לכאן.

„כשמצאתי את הגברת מסתתרת יחד עם הארנק, לא היתה לי ברירה אלא לקחת אותה איתי."

פלאסידו דומינגו וקאטיה ריצ'ארלי ב„אותלו"
ציורים של האלוהים

זפירלי היה משועשע מאוד כאשר שמע על מסיבת־העיתונאים ההמונית שערכו שני המפיקים השובבים שלו, יום קודם לכן.

„בדרך כלל," הוא אמר, „מפיקים הם דבר מעצבן. אבל שני אלה, מנחם גולן ויורם גלובוס, הזימו את כל ההשמצות ואת כל הפחדים שנטע בי כל מי ששמע שאני הולך לסרט עם קאנון.

„אמרו לי שהם הגרועים ביותר, שהם ספחת. אמרו לי שכל מה שהם עושים זה רק זבל, אבל כל זה כבר קרה לי בעבר.

„כבר נאמר לי על שחקן מסויים שהוא יסבך אותי, על צלם מסויים הסבירו לי הוא אימפוטנט וכמו בכל המיקרים הקודמים, שבהם התברר לי שהאנשים שעברתי איתם היו נפלאים, גם שני הרוזנים הללו הפתיעו אותי לטובה.

„אמרתי להם מראש שהמחיר שלי גבוה, הזהרתי אותם שההפקה תעלה בהרבה על החמישה־שישה מיליון דולר שהם התכוננו להשקיע. ובאמת, עברתי כהוגן על התקציב, והגעתי ליותר מתישעה מיליון דולר.

„והנה, כשהייתי בטוח שאקבל מטר של גידופים על הראש, הגיעו השניים לאולפן, התבוננו בצילומים ויצאו עם דמעות בעיניים. הם שלחו לי מברק שאמר: ‚פראנקו היקר, אנחנו נרגשים עד דמעות. בכינו כשראינו את התמונות שלך. נדמה כאילו כל אחת מהן צויירה בידי האלוהים בעצמו.' לא יכולתי להאמין למראה עיניי. עוד לא קרה לי שקיבלתי תמיכה כזאת ממישהו שנתן בי את אמונו והשקיע בי את ממונו."

עזר לכולם. זפירלי מספר ששיתוף־הפעולה בינו לבין קאנון התחיל במיכתבי אהבה שהשניים שלחו לו במשך שנים רבות. הם רצו לעשות איתו אופרה, ולמעשה חשבו על משהו פופולרי יותר, כמו איל טרובאטורה.

אבל זפירלי רצה לעשות את אותלו דווקא, משום שהוא קשור לאופרה קשה ובלתי־שגרתית זו בעבותות של נוסטאלגיה. הוא עשה את אותלו בעבר עם דומינגו, גם בלה־סקאלה במילאנו וגם במטרופוליטן, בניו־יורק. אותלו הייתה האופרה הראשונה בבימויו שהועברה אי־פעם בשידור חי בטלוויזיה.

בתיאטרון של סטראטפורד־און־אייבון. על־שם שקספיר, העלה זפירלי את אותלו בכיכובו של ג'ון גילגוד. ואילו בקולנוע עשה זפירלי את לה טראוויאטה, שזכתה להצלחה כבירה, לא מעט בגלל הופעתו של דומינגו.

דומינגו, לדעת זפירלי, עזר תמיד לאחרים, בסרטים: לתרזה סטראטאס בלה טראוויאטה, שהיתה מפוחדת וחסרת־ביטחון לפני המצלמה, בכרמן של רוזי (שהוא לא מעריך במיוחד) עזר דומינגו לג'וליה מיגנס־ג'נסון.

„בשם אלהים," אמר לו דומינגו, תן לי פעם אחת סרט בשבילי. והסרט שלי זה אותלו."

זפירלי לא הטיל ספק לרגע בכך שהביקורות על אותלו יהיו מקוטבות וחלוקות. ואומנם, כל הדברים שאמר באותה הפגישה שלנו בבית־המלון מארטינז, שלחוף הטיילת בקאן, שעות ספורות לפני הצגת הבכורה, התבררו כמעט כנבואה כבר למחרת בבוקר. באותו יום יצאו בעיתונות ריברי הגינוי מצד אחד, והשבח מצד שני. האיטלקים נחרדו: „חילול הקודש". „הוא רצח את ורדי!" „איך הוא מעז לערוך את האופרה ולחתוך אותה בסכין של קצבים!" הגרמנים היו מזועזעים: „איך אפשר לעשות אותלו בלי שיר־הערש המפורסם של דסדמונה, שיר השיטה!"

163 ציצורים. זפירלי היה מוכן לקלוט את כל הכדורים האלה, והיו לו תיאורים משלו בנידון: „אני יצרתי את האופרה מחדש, ככך ש־חזרתי לרוחו של שקספיר. הייתי אנוכי. השמטתי את כל הדברים שאינני אוהב באופרה.

(המשך בעמוד 32)

הטיפשון והיחפנית

יפה בוורוד (לב 1, תל־אביב, אר־צות־הברית) – **עוד סרט נעורים המתייחס ללקוחותיו כאל רפי־שכל מגמגמים. ההוגה הוא שוב ג'ון יוז. נביא הקישקושים המצועצעים. שמרוב עומס אינו מביים עוד את כל הסרטים שהוא כותב. הוא מסתפק בהפקתם וגריפת חלק מן הממון שהם מכניסים. במיקרה זה, הסרט אכן שבר שיאים באמריקה. מה שרומז כי יוז אולי מכיר את לקוחותיו טוב יותר מכפי שנוח להאמין.**

הנושא מצוץ מן הדפוסים השחוקים והמשומשים ביותר של המיתולוגיה ההוליוודית. אנדי האדמונית באה ממישפחה מעוטת־אמצעים (היא נוהגת לבית־הספר בפולקסוואגן ספורט מודל ישן, צבועה בוורוד). בליין הביישן בא ממישפחה עשירה ונוהג ב־מ־וו. לדאקי הליצן בלבוש הזרוק יש רק זוג אופניים. אבל הוא אוהב את אנדי. המאוהבת בבליין, המאוהב בה, אלא שחבריו העשירים לועגים לו על בגידתו במעמדו הרם.

הדראמה הפסיכולוגית המסובכת הזאת עטופה, כפי שרומז השם, בהרבה מאוד ורוד, ומוגשת בכל מיני מימרחים של פיזמונים, דמות פאנקית של אני פוסט כאשה מבוגרת, הממ־פשת עדיין אהבת־אמת שתהפוך אותה למרובעת, ועוד מס־רים נאצלים שכאלה. אין צורך לומר שבסוף הכל מסתדר על הצד הטוב ביותר, ופולקסוואגן ישכון לעד בחיקו של ב־מ־וו.

רינגוואלד ומקארתי: הג'ינג'ית רוצה אהבה

מולי רינגוואלד, הנושכת את שפתיה ללא הרף מתוך ציפיה לדברים גדולים שיבואו – אולי תפקידים טובים יותר – זכתה כבר להופיע על שער השבועון טיים, קצת מוקדם לכישרון שהוא עדיין בתחום המבטיח, ולא המקיים. אנדריו מקארתי הוא שוב מאהב מופנם, כמו בחברים, וג'ון קרייאר צריך לספק את ההרפיה הקומית מן המתח הריגשי – הרפיה ומתח שהם בערך באותה הרמה, וזו אינה ניתנת לתרגום במיספרים.

כפפות דקות מדי

כפפות (אורלי, תל־אביב, ישראל) – **דווקא משום שראוי להתייחס בכבוד לסרט ישראלי שאינו מבזה את צופיו, מעורר הסרט הזה צער רב כל־כך. אין שום ספק שהושקע בו עמל רב. אבל בסופו של דבר הוא מחטיא את מטרתו. מה עוד שלא ברור כל־כך מה היתה המטרה הזאת.**

כאשר התכונה הבולטת ביותר של סרט היא צורתו החיצונית, זה כבר מדאיג. לא מפני שאסור לסרט להיות נעים לעין, אלא מפני שאסור שזו תהיה מעלתו הראשונה. צילום נקי ומבריק, בחירה קפדנית של התפאורה, מאמץ ליצירת אווירה חזותית – כל אלה צריכים לשרת את הסיפור. כאשר אין מבחינים אלא בהם, סימן הוא שהעלילה עצמה חיוורת, ואולי אינה ראויה לכל מה שהושקע בה.

טולק הוא אלוף בעל כורחו, מתאגרף שאינו אוהב להכות או להיות מוכה, אבל בשל דחפים נסתרים ולחץ חברתי הוא בכל זאת משתכנע להיכנס לזירה, ואפילו להתמודד עם מיקצוען אמריקאי. כל זה על רקע פלשתינה המנדאטורית של שנת 1937, וקיבוץ־הגלויות הטרי המצטופף בה. לטולק יש רומאן סוער עם מורתו לעברית (אם כי לא ברור לגמרי מדוע הוא זקוק לשיעורים הללו), וגם לרומאן הזה יש השפעה על התנהגותו התמוהה של האיש.

עיבוד סיפרו של דן צלקה לבד לוקה גם בתסריט וגם בבימוי. הדמות הראשית, עליה צריך להישען הסרט כולו,

זוהר והכהן: מכות חלשות

נשארת סתומה, ואם אפשר להלביש עליה כל מיני פרשנויות. בהסתמך על המקור הסיפרותי, קשה למצוא את הסימוכין לפרשנויות אלה (לדוגמה: איש הנאבק להתגבר על הפחד שבתוכו) בתוך הסרט עצמו. יש משהו רפוי וחסר מתח באווירת ארץ־ישראל דאז, החיה על מי־מנוחות, ונדמה כאילו הבימאי רפי אדר מתקשה בעצמו להחליט לאן הוא רוצה להוביל את הסרט, בין כל שביבי המחוות לסרטים אחרים שהוא עורך במהלכו.

הבימאי הארגנטיני פרננדו סולאנאס, הגולה בפאריס, מתוודה בראיון מיוחד לערנה פיינרו

טנגו זה מחלה

קשה להאשים את מפיצי־הס־רטים בישראל בזוריזות־יתר: הסר־טים הגדולים של פסטיבל־יונציה, ל־משל, מגיעים אלינו באיחור של שנה בדיוק, ואלה של קאן, בדרך־כלל, לא הרבה יותר מהר.

הנה, עוברת אורח של אנייס וארדה, שזכה בפרס אריה הזהב של ונציה ב־1985, החל את הצגתו על בדי־ישראל בדיוק עם פתיחת פסטיבל־ונציה 86. טאנגוס – הגלות של גארדל (העולם הזה 17.9.86). שזכה לפני שנה באותו פסטיבל בפרס מיוחד של חבר־השופטים, החל הצ־גותיו כאן עם סיום פסטיבל ונציה 86, ובדיוק אחרי שהבימאי, פרנאנדו סולאנאס, זכה, בשל הצלחתו בשנה שעברה, ושימש כשופט בחבר־השופטים של הפסטיבל (שהיה משובץ בשמות יוקרתיים כמו אלן רוב־גריה, אלברטו לאטאודה, פיטר יוסטינוב ועוד).

בימאי סולאנאס
פרס מיוחד

לפני שנה בדיוק, בבית־המלון אכסלסיור שלחוף הלידו של עיר־התעלות, הוא לא היה כל־כך רגוע כמו השנה. לא פלא. יש הבדל מהותי אם באת לפסטיבל כשופט או משקיף מן הצד, או שאתה חושף את עצמך בחררה עם סרט חדש בתחרות; ובמיקרה סולאנאס — הוא בעצמו ראה את סירטו שלו במלואו בפעם הראשונה יחד עם העיתונאים בפסטיבל, כשהוא עדיין בעיצומה של ההתלבטות: האם לחתוך באורכו של הסרט, כפי שיעצו לו מפיקיו? (ואומנם, בגירסה המוקרנת בישראל יחסרו כ־20 דקות מגירסת ונציה — פרי הקיצור של הבימאי עצמו).

השיחה שאותה הקלטתי נערכה בבר הסואן מהשקת גביעי בליני, משקה מיץ האפרסקים והשאמפניה שאוהבים בוונציה. אבל המתח מהחרדה שאחזו בסולאנאס עד לקצות אצב־עותיו לא נמסו במשקה, וגם לא בזיכ־רוני מאז.

● שמו של הסרט „טאנגוס — הגלות של גארדל" מרמז כאילו גם גארדל עצמו היה סליט סוליטי ככל הגיבורים של סירטו. אבל הרי הוא לא היה בזה?

זוה שם סימלי. גארדל, ממציא הטאנגו המזומר, זמר ומלחין שהפך את הטאנגו לתופעה בינלאומית בשנות העשרים והשלושים, לא היה גולה פוליטי. אבל מכיוון שגלה מארגנטינה, נחרט בזיכרון כמין אליל: מיתוס הארגנטיני הגדול ביותר שנוצר מעו־לם.

הוא היה לא רק מלחין גדול. הוא היה גם איש חם מאוד, מופת לידידות בין בני־אדם. הוא נהרג בתאונת־מטוס ב־1935, כשכבר היה בדרגה של אגדה, ונערץ על הארגנטינאים כביטוי הנאמן בעיניהם לנשמה הארגנטינית.

זה עתה נחלצנו מתקופה חשוכה וכואבת בתולדות ארצנו, הדיקטטורה הצבאית. ארגנטינים רבים, יזראו בה עד עתה ארץ כבושה, עיבו אותה ונשארו בגלות. משמעו של דבר, שהנשמה של הלאום הארגנטיני גלתה ממולדתה, בדיוק כמו גארדל, אשר חי את אחרית־ימיו הרחק ממולדתו.

מארי לאפורה בתפקיד מאריאנה ב„טאנגוס — הגלות של גארדל"
נישמתה של גלות

בנותיו של סולאנאס רוקדות על שפת הסינה בפאריס
בין שתי תרבויות

באופן טיבעי, זוה גם שמה של ההצגה שאותה מכינים המשתתפים בסרט שלי, הצגה שהיא מטאפורה לפליטים המחפשים פיתרון למצוקתם, החולמים על חזרה למולדת והשוכחים כי המולדת שעזבו אינה נמצאת שם עוד — כי היא השתנתה לבלי הכר בתקופת היעדרותם. בה בשעה הם מגלים את הזיקה החזקה שלהם למולדת החדשה, שבה מצאו לעצמם מיקלט בעשור האחרון — בית חדש, עם מערכות־יחסים חדשות וחברים חדשים.

● אתה כבר חזרת פעם לארגנטינה?

כן, אבל אני עדיין חי בצרפת. על הסרט הזה עבדתי כבר לפני שש שנים.

היום ארגנטינה חזרה להיות ארץ דמוקרטית, ובעזרתה ותמיכתה הכס־פית של ממשלת צרפת יכולתי לממש גם את הפרוייקט שלי. זוהי הקו־פרודוקציה הצרפתית־ארגנטינית ה־ראשונה, תוצאת ביכורים של הסכם־התרבות בין שתי המדינות. ואף על פי כן, לדעתי הנושא של הסרט אינו הג־לות בלבד. כשם שהנעלמים בארג־נטינה אינם מהווים את הנושא של הסרט, אם כי מזכירים זאת.

הנושא הוא המיפגש בין שתי תרבויות, שלפעמים מגיע לידי קונ־פליקט, אך לפעמים מביא גם לסולי־דריות: ארגנטינה היתה בעצמה, מאז ומעולם, ארץ קולטת פליטים. היו בה תמיד זרים רבים — איטלקים, יהודים, ערבים, גרמנים ואנגלים. התערובת של הגזעים היא שעושה אותה לארץ כה מרתקת.

כשאתה נזכר שגארדל נולד בטולוז, ובא לארגנטינה כשהיה בן שנתיים, עם אמו חסרת־הפרוטה, כמו כל אותם מהגרים שבאו מארצות ים־תיכוניות — אתה זוכר גם שצרפת היתה המדינה שחצי ממשחררי אמריקה הלטינית מצאו בה את מיקלטם. הגנרל סן מרטין, הגיבור הלאומי של ארגנטינה, בילה בה 25 משנות חייו, ומת בבדידות בבולון.

תמיד היו בין שתי הארצות האלה קשרים תרבותיים הדוקים. הרבה סופרים ואינטלקטואלים שגלו מארגנטינה אימצו להם, על כן, דווקא את צרפת.

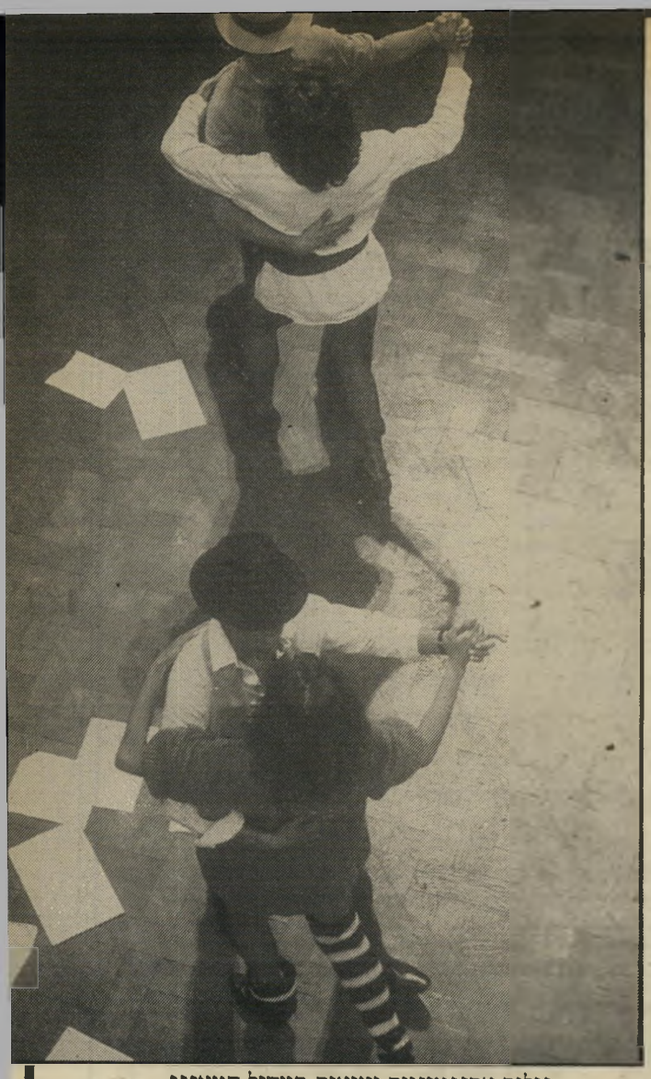
● היה לך קשה לארגן את ה־הפקה?

מאז שראול אלפונסין נבחר באופן דמוקרטי כנשיא, נעשו הדברים פשר־טים יותר לביצוע. מייד לאחר שהוכרז על חידוש הקשרים התרבותיים עם צרפת, נרתם לכך שר־התרבות הצרפתי דאז, ז'אק לאנג, ותמיכתו היתה חשובה ביותר. כידוע, לעולם אין זה קל לגייס מימון לסרט. ואני מאמין שגם בעתיד תהיה זאת הפרשה הקאובה ביותר בדרך למימוש פרוייקט קולנועי.

● זה היה סרט יקר מאוד?

היה עלינו לצלם שישה שבועות בארגנטינה, ושישה שבועות נוספים

(המשך בעמוד 34)

גולים ארגנטיניים יוצאים במחול הטאנגו
טאנגו זו תשוקה

טאנגואיסט לואים גארדל
המיתוס של ארגנטינה

זיוה תלם

דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

אביב – קיץ 1986

הנך מוזמנת

לראות ולקנות

את אופנת העור של זיוה תלם

„זיוה תלם"

בפיפת' אבניו... ובהרצליה פיתוח

✦

מחירים סבירים כל השנה

ניתן להזמין, לפי מידה ובכל גוון

זיוה תלם מארחת את:

האופנאי **ג'די מליץ** – בגדים ליום ולערב

רזיאלה – בגדי־ערב

M/N – בגדי בד אופנתיים

חגורות ★ תיקים ★ אביזרים שונים מותאמים לכל הדגמים בחדר־התצוגה.

המכירה תתקיים ביום שישי 26.9.86 וביום שבת 27.9.86

דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

ICDN

המסעדה הכי סינית בעיר

MACCAO

פתוח גם בצהריים

בשרה רק לפי הזמנות בטלפון:

5464273, 5464311, ירמיהו 7 ת"א

שולה

הדבקת ציפורניים –20 ש"ח

באיכות מעולה על ידי מומחים

היחידי בארץ

מכירת ציפורניים בסיטונות

תל־אביב, רחוב המלך ג'ורג' 89

טל. 295318, 03־284919

ללא

דמי תיווך!! **יוזמה**

אנחנו נמכור – נשכיר –

כל נכס או רכוש שבידך

ללא דמי־תיווך מצידך

★ **אבן־גבירול 142, תל־אביב,**

טל' 455624, 456372, 448853

תן טרמפ לחייל

חברת „רון־לי בע"מ" מודה למעצב האופנה חנן בן־דוד עבור הדגמים שעיצב עבורנו בקולקציה 1985 ובקולקציה 1986

אורחים
מיקי ברקוביץ היווני
הוא לא בודק נשים, אבל מאמין בתנועות־גוף

ניק גאליס (28) היה מלך־הסלים באליפות־העולם בספרד. וכך גם בשתי אליפויות אירופה. בארצות־הברית הוא דורג ככלע השלישי. כיצד הגיע לכך? „בשביל זה צריך הרבה ביטחון עצמי ושלווה נפשית," אמר בשבוע שעבר, עת ביקר עם קבוצתו, אריס סלוניקי, בארץ, לשני מישחקים (נגד מכבי תל־אביב ומכבי חיפה).

בן הסנדלר. גאליס משחק שבע שנים באריס. „אני מיקי ברקוביץ של יוון," הוא הודיע. „כולם מכירים אותי, נטפלים אליי ברחוב, מסתכלים עליי. לפעמים האוהדים של פאוק, הקבוצה המתחרה, מציקים לי."

גאליס נולד בעיר קטנה, סמוכה לסלוניקי. כשהיה בן שש היגרו הוריו לניו־יורק. אבא גאליס, שהיה בנעוריו מתאגרף, הפך לסנדלר ואחר־כך למיסעדן. מישפחה יוונית, לא עניה ולא עשירה, ארבעה ילדים. ארץ חדשה, שכונה מוזנחת.

„לא ידעתי אנגלית. כל היום צפיתי בטלוויזיה, כדי לקלוט מהר את השפה," נזכר גאליס. „גרנו בסביבה קשה, הרבה פושעים היו שם, אבל אנחנו תמיד ידענו להבדיל בין טוב לרע. היינו ילדים ישרים."

התוצאה: כיום גאליס הוא שחקן כדורסל, שני אחיו הם עורכי־דין, אחותו עקרת־בית.

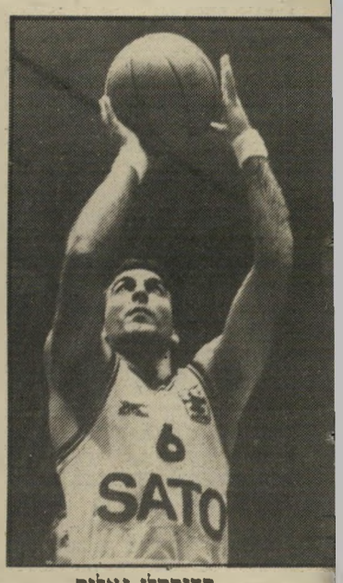
„מיקי כבר זקן!" בהיותו בן עשר עקרה המישפחה לניו־ג'רסי, שם מתגוררים ההורים עד היום. שלוש שנים אחר־כך גילה גאליס את הכדורסל, ובבית־הספר התיכון ובקולג' כבר למד בעזרת מילגה של ספורט.

הוא גם הספיק לשחק בבוסטון סלטיקס ולוכות בתואר הקלע ה־ שלישי בטיבו בארצות־הברית ואז פנתה אליו אריס סלוניקי וביקשה ממנו לחזור הביתה.

„הם הציעו לי בדיוק את אותו סכום הכסף ששילמה לי הבוסטון סלטיקס," הודה גאליס, שנחפז להוסיף: „אבל אסור לי לדבר על זה. ביוון הכדורסל חובבני, ואנחנו צריכים להיות פנים כאילו שאנחנו לא מקבלים משכורת."

אבל גאליס אינו ממעמידי־הפנים. אם יציעו לו סכום כסף גדול, ישקול העברה גם למכבי תל־אביב. „אשחק עד גיל 35, ואחר־כך אפרוש. אני לא רוצה להזדקן עם הכדור. מיקי ברקוביץ, למשל, כבר זקן מדי. פעם הוא היה השחקן הישראלי הטוב ביותר. היום דורון ג'מצ'י טוב ממנו."

גאליס, בחור הגיוני, כבר חשב על העתיד: „אולי אפתח חנות ספורט. או מיסעדה, כמו אבא." אילו לא היה כל־כך כישרוני, היה בוודאי הופך למורה לספורט. „כן, רק משהו שקשור בחינוך גופני. אני אוהב את זה. מילים יכולות לשקר, תנועות־גוף אף פעם לא. בזמן המישחק התנועות שלי מבטאות אותי, את האמת שלי. כדורסל זה אני."

כדורסלן גאליס
רגע עצוב. רגע שמח

חיים נורמליים. לניק גאליס עיניים שחורות, בייישניות, שיער שחור קצוץ. דבוק לראש. פניו חתומות. איננו מגלות דבר. הוא לא מחייך ולא מוציף פנים.

הוא נשוי ליוונית שסיימה זה עתה ללמוד מינהל־עסקים. חברים משותפים ערכו את ההיכרות ביניהם. „אני חי חיים נורמליים לגמרי," דיווח גאליס לכתבת העולם הזה. שרה ליבוביץ. „בבוקר אני שותה קפה, קורא עיתונים אמריקאיים ונוסע לאימון. בצהריים חוזר הביתה, אוכל ספגטי, ישן קצת ושוב מתאמן. בערבים אנחנו מתארחים אצל חברים או צופים בסרטים."

ירידה קטנה בעיתון סיפרה כי גאליס הגיע לארץ כדי לברוך את הנשים הישראליות. גאליס נבוך. „מה פיתאום? לא ריברתי עם אף כתב ישראלי, לא אמרתי דבר כזה. אני נשוי באושר."

וכדי להמחיש את תכונותיו המישפחתיות, הוא סיפר על שני רגעים בחייו. רגע עצוב: כשאמו לקתה בשיתוק. רגע שמח: כשהתחתן, לפני שנה והצי.

שופטים סרחו, עורכי־דין הובסו בחקירה נגדית, אסירים השתעממו מאוד בכלא ומישפטנים החליפו דברי־ליצנות

שופטים כבני־אדם

דמאמר „שופטים כבני־אדם" אין כמוהו לאמת, כך פותח השופט בדימוס חיים דבורין את סיפורו זיכרונות מבית־המישפט. הרי השופטים, על אף שיש ובתורה מתייחסים אליהם כאל „אלוהים", אינם אלא בשר־ודם. ויש בהם הניחנים ברישעות, רחמנא ליצלן, ומרעין בישין נפשיים ושיכליים אחרים.

אחר־כך מספר השופט דבורין על שופטים שהואשמו בקבלת־שוחד, עורכי־דין שהובסו בחקירה נגדית וסיפורים משעשעים אחרים מבתי־המישפט.

אין כמו השופט דבורין מומחה לסיפורים אלה. מאז 1941, כאשר קיבל רשיון עורך־דין בפלשתינה־א"י, היה חלק מהמערכת השיפוטית בארץ. תחילה כעורך־דין ואחר כך, משנת 1950, כשופט. תחילה כשופט צבאי ואחר־כך, במשך 19 השנים עד פרישתו, ב־1983, שופט מחוזי.

שוחד משני הצדדים

דבורין מזכיר בסיפורו את המגלה. ספר־חוקים מתקופת התורכים, שהיה תקף במדינת־ישראל עד לפני שנים אחדות. בספר־חוקים זה היתה הוראה שאסרה על שופט לשבת בדין כאשר הוא מדוכדך, עייף, רעב או צמא. דבורין מספר על שופט בריטי, בתקופת־המנדאט, שלקח הוראה זו ברצינות מופלגת.

השופט אהב את הטיפה המרה והיה צמא לה לעיתים קרובות. תחת להתחיל את יום הדיונים בשעה 9, כמקובל אז, היה השופט מרווח את צימאונו בלישכתו עד השעה 10 בבוקר. לעיתים לא יכול היה להתאפק עד שעת סיום הדיונים, והיה יוצא קודם, כדי לשתות משהו.

אותו שופט דן פעם אדם שהתעלל בכלב. במהלך הדיון התברר לו כי הנאשם היה בגילופין בשעת מעשה. הביט בו השופט ואמר: „אם האיש כה רע כאשר הוא מבוסם, אני יכול רק לתאר לעצמי כמה הוא רע כאשר הוא פיכחי!"

הפרק הבא בספר עוסק בשופטים ישראליים שהואשמו בקבלת־שוחד. תיקווה, מי שהיה ראש אגודת־השומרים. הוא ישב בדיני קרקעות, וביקש מאחד המתדיינים לשלם לו סכום של 2000 לירות, סכום־עתק באותם זמנים. המתדיין פנה למישטרה, וצוייד בצרור שטרות מסומנים. מייד לאחר שמסר אותם לשופט בלישכתו, פרצה לשם המישטרה ותפסה את השופט, כשהכסף עדיין בידיו. הוא נידון לשלוש שנות מאסר, ומאז נעלם ולא שמעו עליו עוד.

המיקרה השני היה בתל־אביב, כאשר שופט מחוזי נאשם בקבלת־שוחד על־ידי אשה. המישטרה צייידה את האשה ברשמקול כדי להקליט את השופט, אך בסופו של דבר יצא השופט זכאי. הוא כמובן, פרש מתפקידו לאחר המיקרה.

„שלום, סנטימטר!"

דבורין כופר בדיעה כי כל השופטים היו מגיעים לאותו פסק־הדין באותן הנסיבות, וקובע כי לו ישבו 70 אנשי הספטואגינטה. שתירגמו את התנ"ך ליוונית, כדי להכריע במישפט, לא היו מביאים כולם את אותו פסק־הדין עצמו. לכל אחד מהם היה נוסח ועירמה משלו.

דבורין כופר באפשרות של צדק אבסולוטי. אולם הוא מוסיף כי לדעתו, שופטי ישראל מגיעים קרוב לצדק זה יותר כמה שאפשר.

לשופט דבורין יש דיעה משלו על שיטת־המושבעים, שאינה קיימת בארץ. הוא טוען כי שיטה זו אינה טובה ואינה מאפשרת מישפט־צדק. הוא מביא דוגמה, שלדבריו קרתה באנגליה בעת שהיה שם עונש־מוות על רצח. גבר צעיר מהמעמד העליון נאשם ברצח. בני־מישפחתו החליטו להצילו בכל מחיר. הם פנו לאחד המושבעים ושילמו לו הון־עתק, כדי שיפסוק כי היתה זו הריגה, שדינה מאסר בלבד, ולא רצח, שדינו מוות. ואומנם, פסק־הדין היה הריגה.

כאשר באו בני־המישפחה לשלם למושבע, הוא אמר להם כי הרוויח את כספו ביושר. „זה היה קשה מאוד לשכנע את יתר המושבעים כי היתה זו הריגה," אמר, „הם רצו לזכות!"

דבורין, שראה בימי־חייו הרבה חקירות נגדיות של עדים, מביע את דעתו כי הדרך הטובה יותר היא דרך הנועם, ולא הדרך של הפחדת־העדים. השופט העליון רויר גוייטיין, שהיה לפני מינויו לבית־המישפט העליון עורך־דין מפורסם בחקירותיו הנגדיות, נהג לצעוק על העדים ולהעליב אותם. יום אחד היה לפניו עד קשה במיוחד, עקשן וקטן־קומה. גוייטיין עצמו היה גבוה מאוד. העד הצליח להוציא את גוייטיין מכלי, ועורך־הדין צעק עליו: „אם תמשיך לעשות כך, אטול אותך ואכניסך לכיסי!"

הוא מספר בסיפורו כי הדבר הקשה ביותר בכל ימי עבודתו כשופט היה מתן העונש לעבריינים. דבר זה הדיר שינה מעיניו בלילות.

עבירה אחת היתה זוכה לעונשים חמורים בפני השופט דבורין. כל מי שהרים ידו על אשה, או פגע בה בצורה זו או אחרת, ידע כי אצל השופט דבורין יזכה לעונש חמור. ואומנם, פרק שלם בסיפורו מקדיש השופט לנשים מוכות. השופט סוקר את החוקים הרבים במדינה לטובת נשים, וקובע כי למרות חוקים אלה עדיין נפוצה התופעה של נשים מוכות.

הוא מנסה להסביר תופעה זו. „דעתי, בקיצור נמרץ, היא שהסיבה לתופעה האמורה היא כי אנו חיים במדינה לבנטינית. שבה רבים מן התושבים עדיין חושבים — אם יורשה לי לנקוט לשון ציורית — במונחים פיאודליים ופטריארכליים. בעיניהם של אלה, האשה עדיין נחשבת חפץ או רהיט, וכרכושו של הבעל."

השופט מספר על מיקרים בהם התלוננה האשה במישטרה נגד בעלה שהיכה אותה ופגע בה, אבל אחר־כך, בעת המישפט, היתה היא עדת־האופי העיקרית, שהתחננה לפני השופט להקל בעונשו של בעלה, אבי ילדיה. וכאשר דן אותו השופט למאסר, היתה האשה מקימה שעוריה וצועקת כי השופט חסר־לב.

שופט דבורין
חנון. רחום ובנעלי־בית

האלמוג אינו דומם

בן סיפוריו מזכיר דבורין את היהודיה הזקנה שנשאלה בתקופת המנדט אצל איזה שופט היא מבכרת להישפט, יהודי או אנגלי, והיא שאלה איפה זול יותר. או אותו אסיר, שביקש מהשופט דבורין לשחררו מהכלא מפני שמשעמם לו שם נורא.

בעת שישב על כס השפיטה, היה השופט דבורין יודע בין העבריינים ועורכי־הדין כשופט רחום וחנון, שהקל בעונשים. עבריינים אהבו להישפט בפניו גם מכיוון שהקל בעונש וגם מכיוון שנהג עם כל אדם בנימוס וכבוד. הוא היה קורא לעבריינים „ארוני," ומעולם לא הרים עליהם את קולו או העליב אותם. חיוכו הנעים היה מקרם עורכי־דין, עדים ונאשמים ללא הפליה.

העד לא נשאר חייב, וענה לו: „אם תעשה כך, יהיה לך יותר שכל בכיס מאשר בראש!"

קומתו הגבוהה של גוייטיין היתה נושא לבדיחות רבות. סיפור שנפוץ באותם ימים היה הסיפור על עורך־הדין אלברט שוקרון, מישפטן קטן־קומה ועליז, שסיים את לימודיו בצרפת, ונהג לפנות לעורכי־דין בתואר הכבוד הצרפתי „מטרי." כאשר אמר זאת יום אחד לעורך־הדין גוייטיין גבה־הקומה, החזיר לו זה: „שלום סנטימטרי"

השופט: „אם תמשיך כך, אכניס אותך לכיס!" העד: „אז יהיה לך יותר שכל בכיס מאשר בראש!"

אילנה אלון

שירה

לזמן מוקצב

„לרוץ בסופה"
רבקה אסא
הוצאת עקד
133 עמודים

במה שהוא בלי ספק הברקה פרי השראה, התלונן פעם אהוד בן־עזר על כך ש־בישראל של שנות ה־80' מצויים יותר מדי סופרים חשובים גרועים ופחות מדי סופרים לא־חשובים טובים. בעצם, דברים אלה נכונים לא רק לגבי שנות ה־80' שלנו. עד היום לא השתחררנו, כמדומה, מן החולשה הפרובינציאלית ל„חשוב" ו„יוקרתי":

רבקה אסא

★

לִי
הַרְרֵי־זָהָב
שֶׁל וִיטוֹשָׁה·
הַבְטָחָתְךָ,
וְחוּלוֹת־הַזָּהָב
שֶׁל וַרְנָה,
וְגַלֵּי
הַיָּם־הַשָּׁחֹר
וּמֶרְחָבָיו,
וְקוֹלוֹתֵיהֶן הָעֲרֵבִים
שֶׁל נַעֲרוֹת בּוּלְגָרְיָה.

עֲרִין?

לֹא רַק יָפָה הָיִיתְ.

הָיִיתְ
כָּל מָה שֶׁהִבְטַח לִי
וְקִבַּלְתִּי
וְכָל מָה שֶׁהִבְטַח לִי
וְלֹא קִבַּלְתִּי

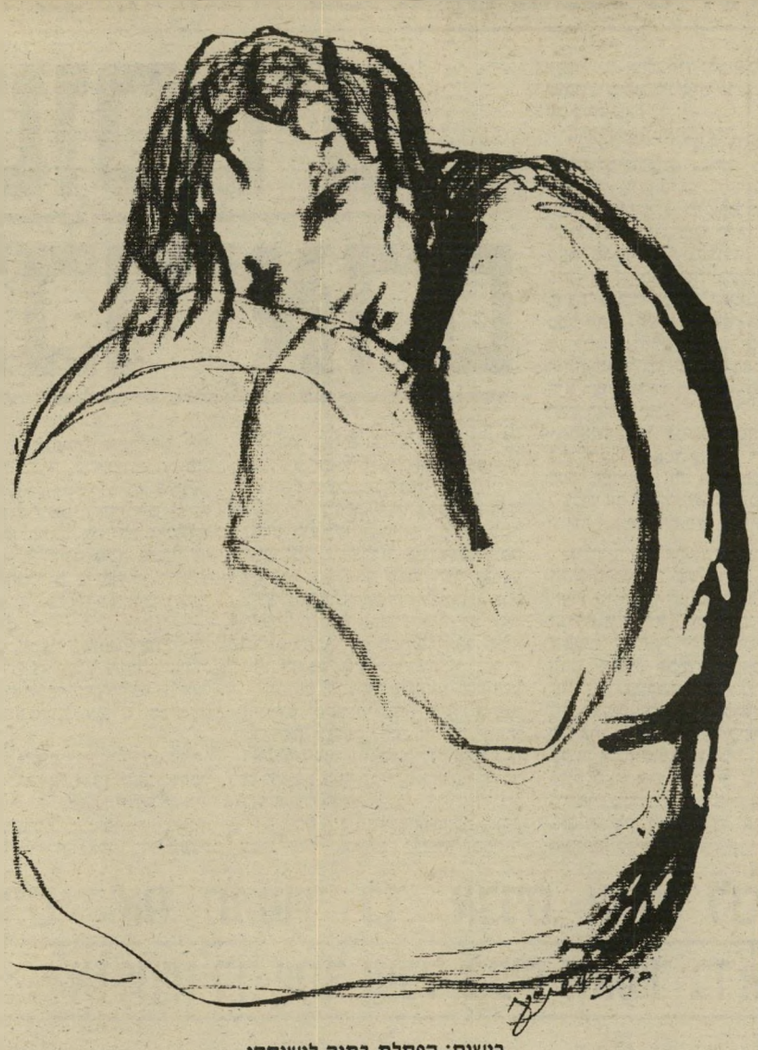
וְכָל מָה שֶׁקִּבַּלְתִּי
בְּמָקוֹם מָה שֶׁהִבְטַח לִי.

הָיִיתְ

הָיִיתְ.

• שם של הר מתוך
שרשרת הרים על־יד סופיה.

הנושא החשוב, האכספרימנט המהפכני, הפואטיקה החדשה, היומרה הגדולה. לא, לנו לא די בסתם ספר כתוב היטב. רומאן קריא, שיר ראוי לשמו ואם גם לא גדול. לנו תנו רק סיפורת שעניינה נושאים הרי־גורל והרי־עולם וסופרים שהם לפחות בחזקת מועמדים אפשריים לפרס־נובל.

רישום: הפסלת בתיה לישנסקי
מתוך „לרוץ בסופה"

אולי זוהי אחת הסיבות לכך שסיפורת ישראל לא זכתה עד היום ביותר מחצי פרס־נובל לסופר שהוא, במיקרה הטוב, חצי ישראלי. אבל לא על כך הפעם.

רבקה אסא, שסיפרה לרוץ בסופה יצא לאור לפני כמה חודשים בהוצאת עקד, וככל הידוע לי כמעט לא עורר שום הד בעיתונות. לא קורצה מן החומר שממנו צומחים חתני פרס־נובל או פרסים אחרים כלשהם. למען האמת, גם אי־אפשר לומר על שיריה וסיפוריה הלא־רבים, שהם מייצגים אותה סיפורת לא־חשובה טובה שאהוד בן־עזר וכולנו עימו מייחלים לה. מה שדבריה בסיפור ובשיר אכן מייצגים הוא סוג של כתיבה נקיה, שבלעדיה לא תהיה כאן תרבות. כלומר, את הספרים המצמיחים את האקלים שבו נוצרים הספרים הלא־חשובים הטובים המצמיחים, בתורם, את הספרים החשובים־הטובים ואת פריצות־הדרך החדשניות האמיתיות המכשירות את הקרקע, בסופו, בסופו ולא בראשיתן, ליצירות המופת.

קומץ סיפורים. יותר מאשר קובץ סיפורים. ביתר דיוק: שלושה. אולי לא הספיק הכסף. האחד מתרחש בחיפה, השני בסיביר; עלילת השלישי — באכסניה של כנסיה ירושלמית ומחוץ לאותה אכסניה. שלושתם בעלי ציבְיון המתקבל כאוטוביוגראפי במידה זו או אחרת, כלומר — נאמנים לעובדות, לזיכרונות, לחוויות. בשלושתם דמות אשה — לא עוד צעירה ועדיין לא זקנה — שהיא „כותבת סיפורים." בשניים מהם היא גם נקראת באותו השם: מוסיה.

מוסיה היא, אם כך, אשה כותבת סיפורים. היא גם אשה מתעניינת בדברים. אולי אפילו מתעניינת בדברים שבחוץ יותר מאשר במה שמתרחש בה בעצמה. אחרי הכל: „עולם מלא מול (עיניה) חולף." עולם שאין בו לא דברים מרעישים ולא עלילות מסמרות שיער. מבחינה זו יש בשם הספר כדי להטעות. היא אולי היתה רוצה „לרוץ בסופה" אבל בינתיים היא בעיקר הולכת ברחוב, יושבת פה ושם לנוח בבית־קפה, נוסעת לחופשה של כמה ימים בירושלים. על חוויות אינטימיות אינה מספרת (דור אחר, מנטאליות אחרת). גם לא על חיי הבית. יש בז, בת. הבן בצבא, יש איזה רמז לפציעה או לחשש פציעה. מה כבר יש לספר על חיי בית בישראל.

אבל את המעט הזה שהיא מחליטה להסגיר לנו היא מעלה ביושר, בלי הפרזה ובלי הצטעצעות, בלי הברקות גדולות אבל חופשיות, נינוחה. הדברים קריאים, נעימים, פה ושם יומניים, אבל יש הסתכלויות, אינטליגנציה. בהחלט לא סיפורת גדולה. סיפורת של אשה רגישה שהדחף שלה לכתוב היה גדול אך לא גדול מספיק.

ובצידם של הסיפורים גם דיברי שיר. דיברי שיר יותר מאשר שירים. אלה בצד אלה. מוכרחים להטעים טעימה מן הכל, שהרי תמיד קיימת הסכנה שהספר הזה, הראשון, יהיה גם האחרון. גם כאן הדברים אמינים, ישירים, בלי מלודראמה: „היא לא רוצה / אהבה קצרה", / ואחרת / לה איין." או, ברגע נועז יותר, הדבורה המדברת יידיש: „תדבר אלי דבורה, / שנתגלתה בי / באידיש. / זאלסט ווארטן" (את צריכה לחכות) — / חכי."

וגם אנחנו מחכים. להמשך. לאו דווקא ברוח השיר הפוליטי שבכאן („וכל הבעיות").

אבל בהחלט לשירים כמו זה על הדבורה.

שהרי דבר אחד שכחה הדבורה להוסיף והוא, שאסור גם לחכות יותר מדי.

נתן זך ■

סיפור

אביגדור קיפניס
החופשה

היה קיץ חם, קיץ לוהט. ככל שהקדמת לקום, השמש הקדימה אותך.

בדרך לעבודה, בתוך קופסת הפח הנקראת מכונית, התבשלת ונכווית בדפנות הלוהטים. העצבים נמתחו עד קצה הגבול.

היינו מגיעים לעבודה עייפים. בלילות, עירומים לגמרי במיטות, היזענו כמו במרחץ תורכי — אי־אפשר היה להירדם.

בימי המנדט נהגו לומר שמזג־האוויר בארץ נפלא: בקיץ אפשר לבלות בהרי לבנון; בחורף — לברוח מהצינה למצריים.

עדנה ואני החלטנו שמגיע לנו שבוע חופש.

מבין 380 האפשרויות בחרנו לנסוע לאיי יוון. ראשית, הנסיעה זולה. שאר הנימוקים כבר לא חשובים.

היו לנו מכרים ביוון, כיוון שביקרנו שם בשנים קודמות. כאשר אתה יוצא לחופש למקום מרוחק — אתה משלה את עצמך ששם יותר קר, למרות העובדה שהים הוא אותו הים, שהנוף כמעט זהה ושהמרחום — לרוע המזל — מראה מידות־חום קרובות מאוד לשלנו. אבל חופש הוא חופש. החלטנו להתעלם מן המרחום. החלטה נועזת ונבונה.

ביומיים הראשונים, נהגנו כמו תיירים ממושמעים וביקרנו בכל המוסיאונים. אודה ולא אבוש, לי כשלעצמי, לא איכפת אם האבן או החפץ הם בני 3000 שנה או בני 5000 שנה. מכל המוצגים הארכיאולוגים, אהבתי ביותר את סבתי עליה־השלום.

בשובנו מאתרי התרבות האמורים לפתח את אופקיו של אדם, החליטה ערנה לפרוש למנוחה. בסופר־שלדבר, גם בחופשה אדם מתעייף.

השמש שקעה ואני החלטתי לגשת לידידי, אדם שהיה בעל מיסעדה במארינה המקומית.

במיסעדתו של אדם אפשר לשתות אוזו עם סלט ים־תיכוני עשוי ירקות טריים וזיתים המתובלים בתבלינים המזמינים עוד כוסית אוזו.

האיש עצמו הוא סיפור מיוחד במינו. שמו אדם פאפאדינאס, יווני, וככל היוונים — מדבר רק יוונית. לא בריוק שפתו של סוקרטס, אבל שפה דומה. מלבד זאת, גם כמה מילים באנגלית עילגת. המאפשרת לנו להבין זה את זה.

כאשר נודע לו שאני מישראל, הביט סביבו כמו מפחד העיין הרעה. בסופר־שלדבר שלף מתחת לחולצתו הרחבה שרשרת שבקצה מגן־דויד קטן ובו יהלום.

מניין לך מגן־דויד, שאלתי, ואדם מספר לי סיפור מוזר שכמותו אפשר לשמוע בכל פינות תבל. נולדתי ביפו, לאב יהודי ואם יוניה־נוצריה. כנראה שאבי עזב אותנו או אולי להיפך. אינני בטוח, בכל פעם היתה אמי משנה את גירסתה.

שמי האמיתי אדם כהן. את ישראל אינני זוכר, הייתי צעיר מדי בשעה שאמי חזרה ליוון. לימים התחתנה עם יווני בשם פאפאדינאס. נולדו אחים ואחיות. כיום יש לי כבר נכדים שאינם חושדים כי הסבא שלהם יהודי.

ואתה אדם חושב את עצמך ליהודי? שאלתי. בוודאי, השיב. ניסיתי לנחם אותו שלפי ההלכה הוא אינו יהודי. אדם סירב לשים לב לדקויות כאלה. מה זאת אומרת? הוא יהודי וחסל.

פעם היה לי ידיד שניסה להוכיח לי שהעם היהודי, בתנאים רגילים, צריך היה למנות 250 מיליון נפש לפחות. הוא ידע בדיוק את מיספר קורבנות האינקוויזיציה, וכמה מתוך 30 מיליון תושבי ספרד הם ממוצא יהודי. הוא חישב את הרוגי הפוגרומים, השואה. הוסיף את השבטים האבודים מהודו ועד סין, ואת נפגעי ההתבוללות. יש גם גירסה שהיפאנים הם צאצאי עשרת השבטים שנעלמו, אמר בקריצת־עין. הסכמתי איתו ועכשיו הוספתי את אדם מיוון ל־250 מיליון הנעדרים.

לאן נושבת הרוח

סידרת שיחות על נושא „האמנות הישראלית – כיום" בשיתוף דף חדש עם תוכנית הרדיו בימות ובדים

ביום שבת 20.9.86 שודרה ברדיו, בתוכנית בימות ובדים בעריכתו של יובל מסקין ובהפקתה של נגה גת, השיחה הראשונה, בה נידונה השאלה: **האם קיימת (או מתפתחת) אמנות ישראלית** — והפעם מזווית ראייתם של אנשי תיאטרון.

את הדיון הנחתה שוש אביגל בהשתתפות: משה שמיר, נעם סמל ומרים קיני. בשבת הקרובה, 27.9.86, תשודר, אם לא יחולו שינויים בלתי צפויים, שיחה שניה. בהנחייתו של הד"ר נ'סים קלדרון, ובה תידון השאלה מזווית ראייתם של סופרים.

השיחות יחלו להתפרסם, ובהרחבה, בדף החדש למחרת ראש השנה, ואנו מקווים כי חשיפה אינטנסיבית זו, ברדיו ובעיתון, נוסף על היקף המשתתפים ברב־שיח זה, יש בהם כדי לגרור מוסדות, גופים ואנשי־רוח נוספים לבחינת הסוגיה הנ"ל.

ש.צ. ■

מכוסית אוזן אחת לחברתה התלהטו הרוחות. הפעם לא באשמת מזג־האוויר.

אדם ראה את סיבלי, קה. אמר, סירת מפרש קטנה וצא לים הפתוח. זה ירענן אותך ותרגיש כמו אדם חדש. שכחתי לספר לכם שבנוסף לעיסקי המיסעדה היה גם משכיר סירות לכל דורש.

אמרתי לו שלפי נטיית רוחי, אני אומנם ימאי מבטן ומלידה, אבל לעומת זאת אני מתקשה בשחיה ואין לי מושג כיצד משיטים סירת־מיפרש. אדם הרגיע אותי: יש פה זרמים, רק תפוס רוח נכונה והסירה תרוץ מעצמה בכיוון הנכון.

לאחר כחצי תריסר כוסיות אוזו. אני מתמלא בדרך־כלל אומץ מסוכן. מבלי לחשוב הרבה, הסרתי את בגדיי בחדרו של אדם, נותרתי בבגדי־ים הביקיני שלי ומייד חשתי עצמי כאותו זאב־ים ותיק, כובש אוקיינוסים ומגלה ארצות...

נכנסתי לסירה הקטנה, אנשיו של אדם נתנו לי דחיפה קלה והפלגתי אל הבלתי־נודע.

למען האמת, לא קל היה לי לצאת מהמארינה. נדמה היה לי שהגלים, מבלי לשאול לדעתי, מבקשים להחזיר אותי לחוף. לאחר מאמצים בלתי פוסקים, מצאתי את עצמי רחוק מהחוף, לבד ביקום, או, מוטב, בים הפתוח: השמיים מעל סירתי הקטנה ואני בתוכה.

המראה היה מקסים. במערב שקעה השמש באדום כהה, עם גוון סגול על רקע שמיים באולטרא־מארין. באופק עלה מלכותית הירח, חיוור ובו כתמים מיסתוריים. הוא עמד ללוותני לכל אורך מסעי הבלתי־נשכח. צבע הים עצמו היה כחול כהה עד שחור, וגליו ובראשם פסי הכסף רצים ונעלמים ומופיעים שוב בתנועה בלתי פוסקת.

עם הניווט והמיפרשים הסתדרתי פחות טוב מאשר עם הגוף. ביקשתי להפליג דרומה לאורך החוף, והינה אני מוצא את עצמי מפליג דווקא צפונה, התברר כי חילוקי הדעות ביני לבין סירתי היו מהותיים והמאבק בינינו עקשני ושקה.

אינני יודע כיצד היו הדברים נגמרים, הישועה הופיעה פיתאום כמו מיקסם־שווא במידבר, ברמות אשה צעירה בסירת־מיפרש מאותו הדגם.

היא עמדה זקופה, ביד אחת החזיקה במיפרש וביד השניה עשתה סימנים אליי שאתקרב לסירתה. התקרבתי. הצעירה היתה יפה להפליא ועירומה.

וזאת לדעת: במקומות ההם יש חופים של נודיסטים. בכל חוף משתופות להנאתן עשרות צעירות, חלקן חשופות חזה וחלקן עירומות לגמרי. בעצם, כמו אצלנו, בטאבה.

הגברים מזינים עיניהם בתשומת־לב בהיצע היופי הנשי ואחר־כך עוברים ליד הנערות. כאילו לא ראו דבר.

הנערה בסירה הסמוכה היתה שזופה כולה כמו מולאטית. מותניה צרים ומהם יורד לו אגן־ירכיים רחב עם שוקיים מלאות ורכות. רגליה היו חטובות וארוכות. השדיים — נו, משהו מוכרחים להשאיר לדימיונכם.

היא עמדה זקופה כפסל ברונזה כליל שלמות.

היש בעולם דבר יפה יותר מגוף יפה של אשה צעירה. אבל אם הזכירה לי פסל מפואר, השיער במיפשעתה הפריך את הדימיון. השיער הסבוך היה פרובוקטיבי ומגרה, והיה לו איזה קשר לא־מובן ומוזר עם עיניה הירוקות. הגדולות והחצופות.

שיערה היה אסוף לאחור בהבליטו את הצוואר הארוך, שהתמזג עם כתפיה הצרות והעגולות, שיצרו טורסו מושלם.

בשפת הפנטומימה הדריכה אותי איך לנווט את הסירה וכיצד לעלות על הגל ולשמור על שיווי־המשקל על־ידי הטיית גוף נכונה בתוך הסירה.

עיניה הגדולות צחקו ולעגו לכל כישלון שלי. למען האמת, צחוקה הגדיל את סיבלי. המאמץ היה קשה, מאמץ פיסי ורוחני כאחד.

באותו זמן נמשכתי אחריה, משיכה חזקה, כמו פיסת ברזל — למגנט גדול. כבר ראיתי את עצמי כפאוסט ההולך אחרי מפיסטו לגיהינום, או כווירגיליוס המלווה את דנטה בכל מדורי השאול.

אבל ההזיות הקודרות נמוגו כלא היו, כאשר בסופו של מאבק מר, עליתי על הגל הנכון והרוח נשבה במיפרשי; החלקתי בקו ישר במרחק קצר בן 10־15 מטר מסירתה. שמנו לאורך החופים זמן רב — או שנדמה היה לי כי הזמן מתמשך.

לפתע התקרבנו לחוף שומם. חוף של חול לבן ונקי המתמשך למרחק. הירח ליווה אותנו כמו פנס קסם, יוצר תאורה מיסתורית לנוף המקסים. סירתה עלתה על החוף והיא משכה אותה ליבשה. עשיתי כמוה.

פיתאום התחילה לרוץ בפסיעות גדולות. רצתי אחריה עד כלות הנשימה. מתנשם ומתנשף הצלחתי להשיג אותה ותפסתיה בחיבוק עדין ומלא רוך.

בבת־אחת הפילה אותי בחוזקה על החול ובן־רגע רכבה עליי בכוחות על־אנושיים. במאמצים שלא הורגלתי בהם הפכתי אותה וכך נמשך המאבק שלנו. כשנשכה אותי בחוזקה גרם לי הדבר כאב וכעס ואחיזתי בה הפכה ברוטאלית יותר. אז־אז נישקה אותי ברכות ובעדינות בכל חלקי גופי. ידה נעה לאורך חוט־השידרה שלי וזרם־חשמל עבר בכל גופי. אכן. הנימפה הזאת התקרבה אליי. הם זרקו לעברי חבל, משכו את סירתי אליהם, אחד מהם קפץ לתוכה, קשר את הסירה ליאכטה ועזר לי לעבור אליהם.

גם הם הכירו את אדם. גם היאכטה היתה שלו, התברר כי הוא היחיד המשכיר סירות במארינה.

כעבור חצי שעה כבר ישבתי בחברת עדנה, אדם, בני מישפחתו ואורחים אחרים שלא היכרתי. חגגנו את הצלתי.

עדנה כבר היתה קרובה לייאוש, ניסתה לארגן עזרה שתצא לים לחפש אותי.

על השולחן הופיעו בקבוקי האוזו ואוכל כיד אוכל לפי טעמו ותנאי הלחץ של הטבח או המלצר. בבית הכל חוזר למקומו. חוזרים מתנאים של תקופת האבן לחיי הנוחות שהורגלנו בהם.

אני אינני מן האנשים המתגעגעים כל חייהם על הדברים שאבדו להם ולא יימצאו עוד, על מה שהיה ולא יחזור. מה שהיה — היה, זהו המוטו שלי. וחוץ מזה, מה זה ישנה אם לא אשלים עם החלוף. רק לפעמים עלה זכר האלמונית ובא, הסעיר והטריד. כשבא הזיכרון, היה מציף אותי כולי, את כל הווייתי, את כל פני חיי הערים ואת חלומותיי בלילות.

עדנה לא ידעה כמובן דבר. בכל זאת הפתיעה אותי יום אחד — ההפתעה היתה גדולה עוד יותר דווקא משום שמעולם לא חשתי שהיא מנחשת דבר־מה — כאשר שאלה אותי אם לא אוכל לספר לה את האמת על מה שאירע לי באותו לילה, כשכבר קרובה היתה לחשוב כי לא אשוב עוד. וגם זאת ביקשה לדעת, מה חיפשתי ביומיים שלאחר מכן כמו אחוז דיבוק בבתי־המלון ובחופי הרחצה של מקום־המיקלט האגאי שלנו.

לאחר שגברתי על הפתעתי, השבתי לה: חיפשתי את האלה ונוס אשר לימדה אותי אותו לילה את תורת האהבה המושלמת.

עדנה צחקה. בכך ירד העניין סופית מעל לפרק.

מסקנה: בצר לכם, ספרו תמיד את האמת לאמיתה. ממילא לא יאמין לכם איש.

האמת תמיד נשמעת בלתי אמינה.

טל בדני: אשה בשחור. פחם על נייר

סיפור הורים

קסם הפרה והפוסט־היסטוריה

מה שהכי מרתק אותי בטרם־היסטוריה — של הפרט והכלל — זאת הפסיכולוגיה לאור הנסיבות:

מיהו הראשון שהדליק אש, גילגל גלגל, תפר בגד, מתח קשת, אילף בעל־חיים, מי ראשון חרש וזרע, מי גילה את הקשר בין שכיבה להריון וראשון ידע מתוך ידיעה, מי סיפר את הסיפור או שר את השיר הראשון וליווה עצמו לראשונה על כלי מיתר? מי לראשונה קישט עצמו וצייר ופיסל, מי הגה ראשון מילה ל„אמת", ל„נפש" ול„צדק"? מי ראשון התאבד או הקריב עצמו למען זולתו?

ומי מתי, בכל אלה, ידע וחש, שהוא ראשון־ראשון־חביב?

כל אלו, שבוודאי מרתקות את ההיסטוריונים — אותי הן לא מסקרנות בכלל, מה משנה לי השם והשנה:

מה שמרעיב ומצמיא אותי — זה לדעת ידיעה שלימה, לדעת מקרוב, את החוויה: איך בדיוק זה היה שם, ומה הוא חשב ומה היא הרגישה שם עם האש הראשונה והגלגל הראשון, והבגד והקשת, והחריש והזריעה, והשכיבה הראשונה למען הריון, עם הסיפור והשיר הראשונים, ההתאבדות וההקרבה, הקישוט והציור, הנפש והאמת — הראשונים, הראשונים כולם?

מה בדיוק היו נסיבות־החוץ ונסיבות־הפנים של קסם־הפעם־הראשונה?

„פרה־היסטוריה" היא — מילולית — ההיסטוריה שלפני... הטרום — של טרם... ומתכוונים... אבל אתם יודעים למה מתכוונים: להיסטוריה שהיתה לפני...

ואיך נקרא להיסטוריה שתהיה לפני... שעדיין לפני...?

גם כה, לא עלינו, המרתק ביותר היא ההשערה בפסיכולוגיה של הפרט והכלל: מי אחרון ידליק אש, יסובב גלגל, ילבש בגד, ישכב עם אשה או עם גבר, יתאבד, יקריב עצמו, יספר סיפור, יהגה באמת או בנפש, יידע (או לא יידע?) שהוא והיא אחרונים, אחרונים־אחרונים־חביבים ועצובים, ושוזת לָהֶם פעם הסיום?

מה בדיוק יהיו נסיבות־החוץ־והפנים של קסם־הפעם־האחרונה?

ראובן קריץ ■

בשל יציאתו של נתן זך לחופשה בת מספר שבועות, נערך „דף חדש" על־ידי שמעון צמרת.

„אשתי אפילו לא מרחה שוקולד על פיתה לילדים!" מכריז דויד דוק, הנאשם ברצח אשתו, כדי לסדר לילדיו „בית חם במישפחה אומנת"

רצח מימרח השוקולד

„קראתי באיזה מקום שרות רזניק, מנהלת המעון לנשים מוכות סיפרה שאשתי היתה עוזבת את המעון בכל בוקר כדי לבשל אוכל לילדים. זה שקר: אשתי היתה מבקרת את הילדים פעם בשלושה חודשים, ואז אפילו לא היתה מורחת מימרח־שוקולד על פיתה בשבילם!" אומר דויד דוק, הנאשם ברצח אשתו, גרציה, ב־10 באוגוסט השנה.

„דויד הוא בחור משכיל. הוא למד בסורבון והוא בחור עדין מאוד," אומרת עליו אחותו הבכירה. „לא יפה לדבר רע על מתים, אבל אשתו באמת היתה עושה לו את המוות. היא היתה צעירה ויפה, היה לה עור בהיר ועיניים ירוקות, והיא רצתה חופש. לשם כך היא הזניחה בכלל את הילדים ולא רצתה לשמוע עליהם.

„אתם לא צריכים להאמין לי, אולי אני לא אובייקטיבית. אבל תדברו עם

פרקליט ויוך
מיכתבים מאבא

הילדים. הם יגידו לכם הכל. אחרי ששמעו שהיא מתה, הם אמרו לי: ‚טוב שהיא הלכה: העיקר שאבא שלנו חי!'

„היא באמת לא היתה אמא טובה, עזבה את הילדים כל פעם לכמה חודשים, עוד מאז כשהיו תינוקות. אחי היה מטפל בהם, מגדל אותם, ומתחנן אליה שתחזור אליו ולילדים. אבל היא רק רצתה להתפרפר. היא היתה בת 36 ואחי בן 51," ספירה האחות.

ימים ספורים לפני הרצח התחיל דוק לעבוד כשומר־לילה, וקיבל אקדח לצורך עבודתו.

„אני תמיד עובד מלצר, אבל זה היה ערב יום תישעה באב. וידעתי שיהיה לי חופש, אז החלטתי לעבוד בעוד עבודה, והתחלתי לעבוד כשומר־לילה," סיפר הנאשם.

אני איש כבוד!

„חיים שלי היו קשים מאוד ככה. הייתי עובד מלצר בחתונות באולמי ארגמן, לפעמים עד 3 בבוקר, והייתי קם יחד עם הילדים כדי להכין אותם לבית־הספר.

„הייתי מרוויח טוב במלצרות, ואשתי לא היתה צריכה ללכת לעבוד. אבל היא ביקשה בהתחלה לצאת לעבוד רק שלושה ימים בשבוע, במשק־בית, והסכמתי. אחר כך היא רצתה לעבוד ארבעה ימים, חמישה ימים, ובסוף עבדה שישה ימים בשבוע. אם היתה יכולה לעבוד בשבת היתה עובדת גם בשבת," סיפר בעלה להעו־לם־הזה.

„את הכסף היתה לוקחת לעצמה," המשיך הנאשם ברצח. „וכאשר אמרתי לה שאני לא מסכים שהיא תעבוד יותר משלושה ימים בשבוע, כי היא מזניחה את הבית ואת הילדים, אז היא אמרה לי, סליחה על הביטוי, שאם לא אתן לה לעבוד כל יום, היא לא תשכב איתי!

„הסכמתי, לא רק בגלל האיום שלה, אלא כדי לשמור על שלום־בית. נכון שאני מבוגר ממנה ב־14 שנים. אבל אני גבר במלוא מובן המילה.

„היא היתה עצבנית מאוד כל הזמן, בעיקר בבוקר, כשהיתה צריכה ללכת לעבודה, והיתה צריכה קודם לשלוח את הילדים לבית־הספר ולגן. כדי להרגיע אותה הייתי קם יחד איתה, גם בימים שהלכתי לישון מאוחר מאוד. הייתי עוזר לה להכין את הילדים, כדי שתהיה רגועה והילדים לא יסבלו."

כאשר יצא דוק אל דירתה של אשתו ברמת־גן, ביום הרצח, הוא לקח בכיסו מיכתב. בכתב־ידו, שכתב לילד־דיו, סיפר דוק להעולם־הזה:

„לבשתי מדים, כאילו אני הולך למילואים, כי קיוויתי שאם אשתי תראה שאני יוצא למילואים, אולי ליבה יתרכך והיא תסכים לחזור הביתה לטפל בילדים. פשוט לא יכולתי יותר לתפקד. הייתי עובד כל לילה מאוחר כמלצר, ואחר־כך חוזר הביתה ומתפקד כאמא: מבשל, מכבס, מגהץ ועוזר לילדים בבית־הספר. הייתי מוכן לע־שות הכל כדי שהיא תחזור.

„הסכמתי לעזוב את הדירה, כדי שהיא תגור שם עם הילדים ואני לא אפריע לה. הסכמתי שיוצא נגדי צו־עיכוב יציאה מהארץ. אבל שום דבר לא עזר. היא רק רצתה להיות חופשיה, לצאת עם גברים אחרים כל יום, ולא להיות קשורה לבית ולילדים.

„כאשר היכרתי אותה, היא היתה בחורה צעירה מאוד. אני גרתי אז עם חבר בדירה ברחוב נס־ציונה, ליד רחוב הירקון בתל־אביב. היא עזבה את הוריה בבאר־שבע ובאה לעבוד בתל־אביב.

„פגשתי אותה והיא סיפרה לי שקשה לה, שאין לה איפה לגור, ואחרי זמן קצר עברה להתגורר איתי. כאשר סיפרה לי בטלפון שהיא בהריון, אמרתי לה מייד שאני אישי־כבוד ושנאחנו מתחתנים.

„במיכתב הפרידה כתבתי לילדים שמזה שמונה חודשים אני מנסה להחזיר להם את אמא שלהם, כי הלב שלי נקרע לראות את סיבלם, אבל היא השיבה את כל תחנוניי ריקם. גם בשנה שעברה היא עזבה אותם למשך שנה שלמה וזנחה אותם, ואני עשיתי כמיטב יכלתי לטפל בהם. כעת היא שוב עזבה לשמונה חודשים ולא התעניינה בילדים. בקושי היתה מתקשרת אליהם. זה אכזרי מאוד, אמא שאומרת בפירוש שהיא לא רוצה את הילדים שלה.

„כתבתי לילדים, שלא איכפת לי אם היא לא רוצה אותי, והייתי סולח לה אם היתה לפחות מבקרת ודואגת לילדים. אבל היא פרקה כל עול. כל מה שחשוב לה — זה להיות חופשיה.

„כתבתי לילדים שזאת לא אמא, ואסור לה לחיות! כתבתי להם, שמאס־תי בחיי והחלטתי לשים קץ לחיי. חשבתי שגם עבור הילדים זה יותר טוב כך, כי הם יטופלו על־ידי מוסדות, כל התקופה ששאתי לא היתה בבית. אני לא יודע למה."

אחותו של דוק מספרת כי הקשיים בין בני־הזוג החלו מייד אחרי החתונה: „הם נשואים 16 שנים, וכל הזמן הזה יש להם תיק ברבנות. היא רצתה להתגרש, ואחר כך היו מתפייסים ומשלימים, ואז היא שוב היתה הולכת לפתוח תיק ברבנות. העובדת הסוציאלית היא חברה שלה, והיא לימדה אותה ללכת למעון לנשים מוכות.

„בהתחלה היא רצתה לעבוד עם לינה, או לישון במקום־העבודה שלה, אבל לא היה לה איפה לישון, אז היא הלכה למעון לנשים מוכות. אחי אף פעם לא היכה אשה!"

האחות כועסת על גיסתה המתה ואומרת: „מה אחי לא עשה בשבילה? הוא מילא אותה בזהב, רק שתישאר בבית, והיא לא רצתה. היא היתה אנאלפבתית, חתמה באצבע, ורק רצתה להתפרפר."

בעת הארכת מעצרו הראשונה של דוק, הביאה אחותו לבית־המישפט את שלושת ילדיו, אשר למענם, רק למענם — כך הוא טוען — הרג את אשתו. הילדים ישבו באולם וראו את אביהם על ספסל־הנאשמים. הוא חייך אליהם והעביר להם מיכתבים דרך סניגורו, עורך־הדין יוסף ויזר.

כאשר יצאו הילדים מהאולם וישבו לקרוא את המיכתבים מאביהם, לא יכלו לעצור בעד דימעותיהם. האב

נאשם־ברצח דוק
„אם לא אתן לה לעבוד כל יום, היא לא תשכב איתי!"

כתב לבתו בת ה־14, שהוא מבקש ממנה למכור את מקלט־הטלוויזיה כדי לממן את הנגתו המישפטית. שני הילדים הקטנים התלוננו ואמרו כי אינם רוצים ללכת למוסד בבית־שמש, לשם נשלחו על־ידי מישרד־הרווחה.

האשה, גרציה, נהרגה על מדרגות הדירה השכורה שלה ברמת־גן. „כאשר הילדים התחננו לפניה שתחזור הביתה, אמרה להם שהיא לא חוזרת, וכי יש לה דירה חמודה ברמת־גן," ממשיך דוק בגירסתו. הוא פגש אותה על המדרגות, ואחרי מילים קצרות ירה בראשה. אחר־כך ניסה לירות בעצמו, אך לא הצליח, ורק נשרט. הוא נעצר על־ידי השוטרים כאשר המיכתב שכתב לילדים עדיין בכיסו.

על־פי חומר הראיות הגיש התובע, עוזי שרטר, כתב־אישום נגד דוק, המאשים אותו בכך שרצח את אשתו בכוונה־תחילה.

אם התכוון דוק למה שכתב במיכתב לילדיו, הרי השיג את מבוקשו. לילדיו אין כעת אם, ואביהם עלול להיכנס לכלא לשנים רבות. הילדים יגדלו במוסדות, ואצל מישפחות אומנות, וקשה מאוד להאמין שיקבלו שם את האהבה והחום שהוא נתן להם, אפילו בלי אהבת־אם.

רק נשרט

כאשר מזכירים לדוק כי אשתו ברחה למעון לנשים מוכות, וסיפ־רה שהוא היכה אותה, הוא מתרגז. „זה בכלל לא נכון! אני לא הרמתי יד עליה! זו דווקא היא שזרקה עליי את קרש־הגיהוץ!

„באותה תקופה שהיא ברחה, הייתי פצוע ברגל והלכתי על קביים. זה היה לפני החג, והיא עמדה במיטבח וגיהצה את הבגדים שלה, כדי לנסוע לעשות את החג אצל הוריה בבאר־שבע. אמרתי לה שאני לא יכול לטפל בילדים לבד בחג, שאני לא יכול לבשל ולהתרוצץ בגלל הקביים שלי, אבל היא זרקה עליי את קרש־הגיהוץ והסתלקה!

„מישהו יעץ לה ללכת למעון לנשים מוכות. כדי שתקבל את הגט מהר, או משהו כזה. כל החג אני ישבתי ליד הכיור ובישלתי לילדים ורחצתי כלים. ההורים שלה והאחים שלה אפילו לא התקשרו פעם אחת לילדים, ויקבלו מישפחה אומנת חמה, שם תהיה להם אהבה וחום שלא קיבלו מאמא שלהם. ביקשתי סליחה מהילדים שלי."

קולנוע

(המשך מעמוד 26)

„למשל, המקהלה מסביב למדורות קבלת־הפנים לאותלו, במערכה הרא־שונה, היא טיפשית ומיותרת בעיניי. במקומה בחרתי בריקוד סוער שחיבר ורדי בעצמו, עבור הצגת האופרה בפא־ריס, בשנת 1894 — ריקוד ערבי, סו־ער יותר וקצר יותר.

„אריה אחרת שנראתה בעיניי מעיי־פת מדי עבור הקולנוע, אפילו שהפכה לסמל המיסחרי של דסדמונה, היא שיר השיטה. למי יש סבלנות, לעזאזל, לראות את דסדמונה שרה שיר־ערש באורך של חמש דקות, שניות מעטות לפני מותה?

„לעומת זאת, אווה מאריה מת־אימה לכאן מאוד.

„רוצה לדעת את האמת? עשיתי בדיוק 163 קיצורים ושינוים באופרה, ואני מוכן להישבע שאם מישהו לא יבוא לקולנוע עם פרטיטורה ביד, הוא לעולם לא יוכל להרגיש בזאת. לכל היותר, הוא יוכל להיזכר בכך כשיגיע הביתה, ויתחיל לשחזר את המוסיקה, תוך כדי האזנה מרוקדקת לאופרה המוקלטת.

„אני בטוח שהצופים בקולנוע ירגי־שו את עצמם כל־כך מעורבים בדראמה הנוראה של אותלו ודסדמונה, ויהיו כל־כך נרגשים למראה האשה היפה והטהו־רה העומדת למות, שלא יהיה להם הזמן או החשק לנתח את האופרה מבחינה מוסיקלית.

„לעומת זאת, כדי להגביר את המתח לקראת הירצחה של דסדמונה, הדגש־תי את אותו הקטע, פולחני־כמעט, של אותלו, המכין את עצמו לקראת הוצ־אתה להורג של אשתו."

זפירלי יודע שבישראל מצפים לו אותם אוהבי מוסיקה מושבעים, שהוא זוכר היטב משלוש האופרות שהוא ביים כאן עבור הפילהרמונית. מעניין איך הם ישפטו את גירסתו לאותלו.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: ראן, טאנגוס, שואה.
פסיכו. עוברת אורח, החברים של אלכס.
ירושלים: זרים.
חיפה: הכבוד של פריצי, שואה. החלון האחורי.

תל־אביב

★★★★ **פסיכו** (מקסים. ארצות־הברית) – תרגיל מבריק וקלאסי של אלפרד היצ'קוק, שיעור בקולנוע לכל מפחידני ימינו. בלונדית נרצחת במלון על אם הדרך, ובעל המלון אוהב את אמו. עם ז'אנט לי, אנתוני פרקינס, ג'ן גאבין, ורה מיילס.

★★★★ **עוברת אורח** (פריז. צרפת) – אניאס ורדה עוקבת בעקשנות בלתי־מתפשרת אחרי גורלה של נערה אשר הולכת עד הסוף בהחלטתה לפרוש מן החברה, והסוף הוא, כמובן, המוות. סאנדרין בונר מרשימה בתפקיד הראשי.

★★★ **טאנגוס** (לב צרפת־ארגנטינה)— מהגרים ארגנטיניים מנסים להעלות הצגה על חייו של ממציא הטאנגו, קארלוס גארדל, ומבעד מעשיהם משקף הסרט את מוקצתם וחוויותיהם של מהגרים החולמים על הבית גם אחרי עשר שנות גלות.

★★★ **זרים** (סמדר. ארצות־הברית) —סרט שחור־לבן, יוצא־דופן, מצחיק ומוזר של ג'ים ג'רמוש על שני זרוקים ומהגרת צעירה מהונגריה, ועל אמריקה כפי שהיא משתקפת מבעד לעיניהם. חריג מעניין.

חיפה

★★★★ **החלון האחורי** (רון. ארצות־הברית) — עם מינימום של אמצעים ומקסימום של המצאה, היצ'קוק מותח בסיפור על עיתונאי בכיסא־גלגלים, החושד כי השכן ממול רצח את אשתו. עם ג'יימס סטיוארט וגרייס קלי.

מרים בנימיני

מזל החודש:

מאזניים

תחזית שנתית ל־1987

שנת 1986, כפי שהיתה עד עכשיו, לא היתה קשה במיוחד. כבכל שנה, היו מיספר קשיים, שכן עוד לא המציאו שנה שבה הכל מתנהל בסדר ללא כל בעיה. אבל יחסית לשנים האחרונות זו היתה שנה די מעניינת, חשובה בגלל השינויים שעברו בני המזל, ועדיין לא נכללת בין ה„שנים הקשות".

השינויים העיקריים שעברו על בני המזל היו בתחום העבודה וכאן הכיוון היה חיובי מאוד. נכון שעצם השינוי אילץ להשקיע זמן, מרץ וכוחות פי שיבעה ממה שבני המזל רגילים, אבל זה היה כדאי. גם אם בינתיים שואפים להגיע הלאה, וזה עוד לא זה, וכו'. מה שחשוב הוא, שבני מאזניים עלו על הדרך, ודרך זו מובילה בדיוק למקום שאליו הם שואפים.

בתחום המגורים לא היה קל, התלבטויות לא מעטות בקשר לעתיד ולעיתים אף צורך באופן זמני לדירה אחרת, עד שתימצא' הדירה הנכונה. אבל גם מבחינה זו מאוחר יותר יתברר שלמרות חוסר הנוחות (גורם חשוב לבני מאזניים), השינוי יהיה חיובי.

הבריאות השתפרה, והבעיה העיקרית היתה ועדיין קיימת עד חודש מרס 1987. מדובר על הזנחה של דיאטות ושמירת המישקל. יש נטיה להתפנק וליהנות ממזון משובח וטעים, מבלי לחשוב מספיק על התוצאות. בשטח הרומאנטי היתה שנה סוערת ומרגשת, קשרים שהיו חשובים והגיעו עד לשלב שבו צריך להחליט על שינוי המיסגרת התפרקו לפתע ועד כמה שזה היה קשה, גם מבחינה זו הכל יתבהר, כשבני מאזניים יבינו שלולא סיום קשרים אלה אי־אפשר להתכונן לבאות – ושם צפויות הפתעות משמחות.

ובכן, איך תיראה השנה הבאה, מעכשיו ועד יום־ההולדת, שיחול בשנת 1987!

● בעבודה ובקריירה

בתחום זה עברו בני מאזניים שינויים, אולם זה עדיין לא סוף פסוק. שנת 87 תעמיד אתגרים חדשים, שיהיו קשורים לעבודה שבה הוחל שנה קודם לכן. היכ־רויות חדשות דרך מקום־העבודה יביאו הז־דמנויות מעניינות. שנת 1987 תדגיש את הקסם האישי והחן של בני מאזניים. הרושם הטוב שיעשו על אנשים יאפשר להם לקדם את המטרות ולהגיע לתפקידים או למקומות שעליהם העזו רק לחלום – או לפחות היו בטוחים שזה יקרה רק בעוד שנים רבות.

למי שעובד עם קהל בתיקשורת, יחסי־ציבור או בחינוך, צפויות בעיות. התיקשורת עם הסביבה תשתנה – הדרישות יגדלו, וקשה יהיה לעמוד בהן. המעבידים או אולי התנאים, כשמתייחסים לעצמאים, לא יהיו כל־כך פשוטים, אך אין להתייחס לכך כאל אסון. אם יהיה כבד, לוחץ וקשה מדי, זהו רק סימן שיש לעשות שינוי, לחשוב על תחום חדש.

יתכן שהגיע הזמן להתחיל בשותפות חדשה, ואולי לעבור לתחום שונה לחלוטין.

אין ספק שכל בני מאזניים יעבדו יותר קשה מתמיד, זו תהיה שנה מאמצת בעבו־דה, אולם העבודה תתן די סיפוק, שיצדיק את המאמץ.

הערה חשובה: למרות אי־ביטחונם, ומינ־הגם להתייעץ עם אחרים על כל נושא, בעניין העבודה כדאי שיסמכו הפעם רק על עצמם. אין איש שיוכל להיות היועץ הטוב, חוץ מאשר הם בעצמם.

האמנים יזכו לשנה פוריה מאוד, וכן הכרה בעבודתם ורצון להפגישם עם קהל שיהווה כעין קריטריון להישגיהם עד כה.

● מגורים

תחום זה לא היה נוח. כבר מקיץ 1986 התעוררו בעיות ובינתיים נראה שהפית־רונות הולכים ומתרחקים, אבל למעשה לא כך הדבר. סיומה של 1986 וכן 1987 יאפשרו לשפר את תנאי־המגורים. זה לא יבוא בקלות ויתאפשר רק בעזרתם של קרובי מישפחה או אחים ואחיות, אבל לפחות אפשר יהיה להירגע מהלחץ והדאגה, אם כי ההרגשה של המחוייבות לקרובי מישפחה והצורך להחזיר להם את כספם לא תהיה נוחה, וזו כרגע האפשרות היחידה.

● כספים

גם בשטח זה הורגשה הקלה. הבעיות שלחצו בשנים האחרונות כבר אינן מציקות – דצמבר עד פברואר היו קשים מאוד מבחינה זו. זה הגיע כמעט עד משבר כספי, אבל ברגע האחרון בני המזל תפסו את עצמם ואת מצבם, ועקב כך ביצעו שינויים חיוביים.

שנת 1987 אינה מביאה עימה קשיים חדשים, ובוודאי לא מעל למוכר והמקובל. לא נראה שינוי מדהים או רווח ענק ממקור לא צפוי – הפתעות מסוג זה אינן שייכות לשנה זו, אך עבודה עיקבית וקשה, ובעיקר היכולת להחליט מהר, יביאו לתוצאות טובות מאוד.

דצמבר 86 ומחצית מרס עד מחצית יוני 87 מראים על יכולת לשפר את המצב ולהכין הכנסות בטוחות וטובות, שבעתיד יהפכו להכנסות בקנה מידה גדול. מדובר בעיקר על העצמאיים. מסוף אפריל מושם דגש על עסקים בארצות אחרות או עימן.

● ומה שבינו לבינה

סוף־סוף מדברים על מה שחשוב באמת. ולמזל הכי רומאנטי, שהאהבה עבורו היא העיקר – מה יותר חשוב מאשר לדעת מה מבטיחה להם השנה הבאה? אם כך, כאן באמת אפשר לבשר בשורות טובות. בחודש מרס 1987 ייכנס כוכב יופיטר („המיטיב הגדול" שמו) לבית השביעי (בית הנישואין והשותפויות). כוכב יופיטר נקרא גם „הפילוסוף", ובכל אופן הוא אינו סובל מצבים לא ברורים, מעורפלים מסובכים ומזוייפים. לכן זה יביא לפרידות ביחסים שאינם בריאים. וגם אם אלה נסחבו שנים, יופיטר יביא את הקץ לפרשיות כאלה. אפילו אם ברגע הראשון זה יביא לשיברון־לב ולהרגשה שזהו סוף העולם – זה פשוט לא נכון. זוהי רק ההתחלה.

ממרס 1987 ועד מרס 1988 יוכלו בני מאזניים לנצל את כל ההזדמנויות שיביא להם כוכב יופיטר, ותהיה להם אהבה בשפע. לא מדובר על רומאנים מיקריים וחולפים. הפעם סוף־סוף מדברים על קשר רציני ועמוק, כזה שמביא עימו נישואין. כמובן שאי־אפשר להכריח אף אחד להתחתן אבל מי שירצה יוכל למצוא לו בן זוג כלבבו, עם איחולי הצלחה ובתיקווה למצוא באמת את האדם הנכון ולא להתעכב על קשרים שמלכתחילה אינם מבטיחים דבר. הפעם זה פשוט אסור.

הביטחון העצמי חוזר, וכן הרגשה טובה וקלה יותר. אולם אתם מאבדים את הזהי־רות ועלולים לסבול מ־כוונות לא כשרות מצד המעביד או חברים לע־בודה. ב־24 או ה־26 תצטרכו להיות יותר ביקורתיים לגבי הדב־רים שיוצאים מפיכם. יש נטיה לספר לאנשים לא נכונים דברים שהם מאוד חשובים לעתיד־כם. בעבודה יתכנו חי־כוכים ואי הבנות בשבוע הקרוב וכדאי להתאפק. מצבכם הכספי משתפר השבוע.

* * *

אתם מוצאים את עצמכם עמוסים בעבודה, ולמעשה אי אפשר אפילו לתכנן מה לעשות קודם. משום שבכל פעם מתוספת עבודה, ובסי־טואציה שבה אתם נמ־צאים איננכם יכולים אפילו לסרב. הבריאות אינה טובה במיוחד. א־תם חלשים מתמיד ונו־טים לחלות. לכן כשיש רגע פנוי כדאי להשתדל ולנוח. השבוע שוב מת־פתים להוציא הוצאות גדולות, זו שנה קשה בכל הקשור לכספים. קשרים עם ארצות אחרות יגרמו לאכזבה.

* * *

ענייני הבית והמישפחה תופסים מקום חשוב בימים אלה. יש רצון לשפץ, לחדש ולארגן את הדירה מ־חדש. יתכן שבקרוב ימצא סכום כסף ממקור שעליו לא חשבתם, ו־תוכלו לשפר את תנאי מגורים. ה־24 וה־25 י־היו מאוד קשים. מתו־חים ומעצבנים. נסו לבלוע ולא להוציא את כל הכעס המצטבר, ה־נטיה שלכם לסרקס־טיות וציניות יכולה לגרום לכם עצמכם נזקים, ביחוד במקום שבו אתם עובדים.

בני המישפחה יתערבו בהחלטותיכם וינסו להניא אתכם מהחלטותיכם. פרגע לא כדאי לשמוע להם. וכן להס־תמך על ההרגשה הפני־מית. זו תקופה שבה נוטים לבצע צעדים מוטעים, בגלל עצות של אחרים והתערבותם ב־דברים שבהם אינם מ־בינים. ה־24 וה־25 יהיו קשים ומעייפים, אך הבילבול והנטיה לאי הבנות שצפויה ביום ה־שישי מעלה את המחשבה שלא כדאי לקבוע פגישות לאותו יום. מה־27 יהיה יותר טוב.

* * *

האנשים שאתם מכירים באורח מיקרי בימים אלה יכולים להלהיב אתכם, אבל אין ספק שכדאי לבדוק היי־טב אם הרושם החיצוני הטוב באמת מתאים ל־אישיות המסתתרת ב־תוכם. השבוע הקרוב אינו מתאים לנתינת א־מון במי שאיננכם מכי־רים היטב. יש נטיה לסכן את כספכם ו־לסבול מהפסד. צפויים סיכסוכים עם אחים ואחיות, אל תמהרו להאשים – הפעם אינ־כם מסוגלים לראות את התמונה בשלמותה.

* * *

ענייני כספים עומדים בראש בימים אלה, ולמרות זה שבזמן האחרון נהניתם מהכנסות ואולי אף מעסקית מוצ־לחות. לא כך בשבוע הקרוב. עכשיו יש נטיה להפריז, לסמוך על אנשים לא ישרים, וכן לאבד זהירות ולבצע צעדים שיכולים לגרום לבעיות כספיות בשלב מאוחר יותר. ה־28 עד ה־30 מראים על עייפות גדולה וסבל מבעיה בריאותית. הגיע הזמן לטפל בעצמכם. היכ־רויות חדשות יביאו להתחלה של קשר חדש.

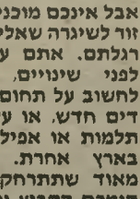
קשרים עם אנשים השוהים בארץ אחרת יכולים להביא להתלהבות ובניית תוכניות כמעט דמיוניות, אל תתכננו תוכניות לנסי־עה, קרוב לוודאי שאינ־כם מסוגלים לראות ברגע זה את הסיבות לכך שזה לא יצא ל־פועל. במקום שבו אתם עובדים תוכלו לזכות בשבחים על רעיונות מקוריים, חשוב שלא תתביישו לומר מה שיש לכם וכדאי שתתעקשו על מה שנראה לכם נכון. מבחינה כספית זהו שבוע מבטיח.

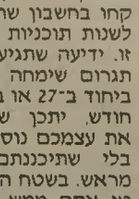
* * *

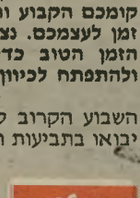
בעיות בריאות שלכם או של אחרים עלולות להציק לכם, בעיקר בין ה־24 ל־26 בחודש. קחו בחשבון שתצטרכו לשנות תוכניות מסיבה זו. ידיעה שתגיע מחו"ל תגרום שימחה עצומה. ביחוד ב־27 או ב־28 ב־חודש, יתכן שתמצאו את עצמכם נוסעים מ־בלי שתיכננתם זאת מראש. בשטח הרומאנ־טי אתם ממש חוגגים, בני המין השני אינם יכולים להתעלם מכם ומעוניינים להתחיל בקשרים חדשים. שימו לב למה שקורה.

* * *

ה־24 וה־25 יהיו די מדכאים, אתם ממהרים לאבד את הסבלנות ולריב עם הסביבה, גם מצבכם הבריאותי אינו טוב במיוחד, וכדאי לטפל בעצמכם. מה־28 אחר־הצהריים – מצב הרוח ישתפר. פגישות עם מי שחזר מחו"ל או שיחות שתקבלו משם יגרמו שימחה, בקרוב תוכלו לתכנן את נסי־עתכם הבאה, ולמרות הספקות לא כדאי ל־וותר על ההזדמנות. בתחום הרומאנטי – חשוב להמשיך ולשמור על כל הסודות.

במקום העבודה יותר נוח לכם. מתייחסים אליכם ביתר התחשבות, וכרגע עולים בראשכם רעיונות חד־שים. זה לא השבוע ה־מתאים להעלותם. כל הצעת עבודה שתקבלו לא יכולה להיות זו שלה אתם מחכים. אם תענו בחיוב תמצאו את עצ־מכם מאוחר יותר בתפ־קיד שאינו מתאים לכם ולא מביא כל סיפוק. בשטח הרומאנטי מצב־כם לא פשוט, קשרים קבועים מכבידים, ה־התרגשות שהתלוותה אליהם כאילו נעלמה.

* * *

מצב הרוח משתפר ובמקום העבודה אתם חשים שוב חופשיים יותר. המרץ שב אליכם אבל איננכם מוכנים לח־זור לשיגרה שאליה הת־רגלתם. אתם עומדים לפני שינויים, כדאי לחשוב על תחום לימו־דים חדש, או על הש־תלמות או אפילו טיול בארץ אחרת. חשוב מאוד שתתרחקו ממ־קומכם הקבוע ותמצאו זמן לעצמכם. נצלו את הזמן הטוב כדי להכיר אנשים חדשים ולהתפתח לכיוון חדש שעדיין אינו מוכר.

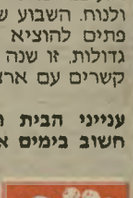
* * *

השבוע הקרוב לא יהיה קל, בני מישפחה יבואו בתביעות ודרישות מרגיזות, ותצטרכו לשנות תוכנית. אין סי־כוי שהם יוותרו על דרי־שותיהם. ענייני כספים יטרידו אתכם בתקופה זו. עליכם להיות זהירים מאוד. יש נטיה לשפוט בצורה לא נכונה את המצב. זה לא הזמן ל־בקש הלוואה. או לקחת על עצמכם התחייבויות שאולי לא תצליחו ל־עמוד בהן. בשטח הרומאנטי אתם ממש נה־נים. קשרים עם ארצות אחרות מלהיבים.

מכוונים לרוחני

בלי פרפרים

„אני מושבניקית לשעבר, בת 29," כותבת (1220/86). „עצמאית מאז, ההופעה — באמת בסדר, גובה 1.70 מטר, מתמצאת במה שקורה מסביב. מחפשת קשר רציני עם אדם שחשובים לו, כמו לי, תכונות כמו נאמנות, יציבות, רדיפת־צדק, אחר היודע מה הוא רוצה בחיים, בלי פרפרים בראש. אני אוהבת לצייר, לראות סרטים, לטייל ברגל ולנסוע, לא יכולה בלי מוסיקה, אוהבת לאכול במיסעדות, אבל גם יודעת לבשל שיגעון. נהנית מהחיים. טיילתי בחו"ל ומתכוונת לנסוע שוב. אני אלגנטית, מתלבשת יפה, וחשוב לי שגם אתה תקפיד בנושא ותהיה בעל הופעה נאה. הגיל הכי מתאים לי — בין 28 ל־33."

★ ★ ★

אם אתה רוצה לקרוא משהו על אהבה ונישואין, אומר הקומיקאי האמריקאי אלן קינג, תצטרך לר־כוש שני ספרים נפרדים.

★ ★ ★

פתיחת עסק

„אני ישראלית החיה באחת מארצות אירופה," כותבת (1221/86). „אני גרושה, יפה, אוהבת מאוד מוסיקה קלאסית. אשמח להכיר — רק למטרת נישואין — אישיעסקים ישראלי, המוכן להעביר את עסקיו למרכז אירופה. בידי, אגב, רישיון לפתיחת עסק, שואפת להקים עמך קן מישפחתי חם, בו ישררו אהבה והבנה הדדית. אם יש לך ילדים, אהיה להם אם וידידה נאמנה. כתוב אליי אם הנך בעל הופעה נאה. בעל אמצעים, גובה מעל 1.72 מטר וגילך מארבעים ומעלה. אשמח אם תצרף תמונה ומיספר טל־פון."

★ ★ ★

רווק לא מושבע

הוא מודיע לי שהוא אקדמאי בן 36, רווק לא מושבע, 1.70 מטר גובה, עיניים כחולות־ירוקות, נאה, סימפטי, סולידי, מעניין, רגיש, רומנטי, מבין ומתחשב. יודע להעניק, אוהב טיולים, תיאטרון, מוסיקה, שחייה. הוא ירושל־מי, אבל לא משנה מאין את. העיקר שזה יהיה קשר חם ורציני, מישהי שכיף איתה, שיודעת להיות חברה, אינטליגנטית, נעימה, מעניינת, וגילה מאמצע העשרים עד תחילת השלושים. הוא בת"ד 402, ירושלים.

★ ★ ★

אחות מוסמכת

עוד קריאה מעיר־הקורש: היא רווקה בת 33, גובה 1.60 מטר, שיער קצר ומתולתל, נחמדה, סימפטית, רגישה, רצינית, אנושית, אחות מוסמ־כת במיקצועה. היא אוהבת לרקוד ריקודי־עם, לראות סרטים, לטייל, לב־לות במסיבות. מעדיפה ירושלמי, השואף, כמוה, לחיי מישפחה מאושרים, אוהב ילדים. ישר ופתוח, בריא בגופו וברוחו — חולים יש לה מספיק בעבודה, בין 33 ל־37. עדיפות לרווק, אבל יכול להיות גם גרוש, ללא ילדים. היא בת"ד 11366, ירושלים.

★ ★ ★

חילופי המפקדים בצבא מסויים היו בקצב כל־כך מהיר, טוען מאיר עוזיאל, עד שחיילות רבות כבר לא יודעות מי האב.

★ ★ ★

פינת האבידות

„המבט שלך רודף אחריי," הוא כותב. „נפגשנו בהקומקום ב־28 ביו־לי. את היית עם שלושה גברים. אני ישבתי בשולחן סמוך, עם ידידה, ול־בשתי צהוב. בהמשך הערב לקחתי אותה הביתה, חזרתי, וכבר לא היית. יש לך עיניים כחולות משגעות ומבט חודר. אשמח אם תיצרי קשר." מיספרו אצלי הוא (1222/86).

★ ★ ★

זקוק לאהבה

„אני אוהב את חודש ספטמבר," כותב (1223/86). „קיץ שנגמר, סתיו שמתחיל, הים עוד יפה ואפשר ללכת. עדיין חם, אבל לפעמים קצת קריר, וזה עושה לי טוב על הנשמה. בחודש הזה אני מתעורר לחיים, זקוק לאהבה, אבל לא מוצא. אני מתגעגע למשהו, ולא כל־כך יודע למה. רוצה ללכת איתך ברחוב יד ביד. אם את לא אוהבת את הרקוויאם של מוצארט ואת ואנגליס תצטרכי לעבור אצלי קורס מזורז." הוא אקדמאי, עוסק בתיקשורת חבר־תית ובפסיכולוגיה, בן 40, גובה 1.85 מטר.

★ ★ ★

כשאדם מתאהב בעצמו, אומר דן בן־אמוץ, זה רומן לכל החיים.

האקסטזה של יוספה

קוראים לה יוספה בת־אהרון, והיא כבר הספיקה המון בחיים. אז ככה: נולדה בתל־אביב, רקדה בלט, למדה סיפרות והיסטוריה באוניברסיטה, נראתה נפלא בביקיני על חוף־הים, הכירה שם תייר אמריקאי, התאהבה והתחתנה. התחילה להתעניין בצורה רצינית ביוגה („שומרת על כושר פיסי, נותנת שלוות־נפש, מונעת מחלות") ובצימחונות, התגרשה, עבדה כדוגמנית־ציור וחסכה מספיק כסף כדי לנסוע לדרום אמריקה. התרבות שם עניינה אותה. חלק מהזמן היא חייתה בקרב האינדיאנים, בהרים.

אחר־כך היא חזרה לניו־יורק, סרגה סוודרים אופנתיים ומכרה אותם, למדה ריקודי־בטן והתחילה להופיע במועדונים ובפסטי־

יוספה בת־אהרון
להתפתח מבחינה רוחנית

בלי פולקלור. במשך שנה חייתה בהודו, ולדבריה זוהי המדינה הכי מדליקה בעולם. ממש חובה למי שרוצה להתפתח מבחינה רוחנית. אחר־כך היא שבה לאמריקה, פגשה חבר־לחיים, שוב אמריקאי, ונולדה לה בת, כיום בת ארבע.

עכשיו היא לבדה, עם הבת, בארץ. רוקדת באירועים מישפח־תיים ובמועדונים, נהנית מהפתיחות של האנשים, ומהחיים באופן כללי. היא רוקדת לצלילי מוסיקה מיזרחית, ואוהבת אותה, למרות שהוריה ממוצא רוסי, יש לה עיניים כחולות וגוף מלא, מוצק, מתאים בדיוק למיקצוע.

יוספה אומרת שריקוד־בטן זה אקסטזה, שגברים נמשכים אליה בזכות עיסוקה זה, ושאשה בעלת אופי מוסרי־בתולי לא יכולה להיות רקדנית־בטן. אבל היא, לדבריה, יודעת להעמיד במקום, בעדינות, את המחזר הבלתי־רצוי. הכי חשוב לה אצל גבר – שיתן לה לעשות מה שהיא רוצה, זאת־אומרת להמשיך להיות עצמאית כפי שהיא אוהבת, ושיהיה יותר מעניין ממנה. זו קצת בעיה.

צורך בילד

מיכתבו של (1224/86) נשמע בתחלה שיגרתי לגמרי: רווק בן 40, אקדמאי, עוסק במחשבים, רבגוני, רגיש, מבין, איכפתי, הופעה נאה, סולד מקטנוניות. ההפתעה באה בשורות הבאות. „חשובה לי אצלך האינטלי־גנציה הגבוהה, הידע להסתדר, יכולת להעניק והופעה נעימה," הוא כותב. „אם החלטת שאת רוצה ילד מחוץ לנישואין, אני מעוניין. אם שנינו נרצה במערכת־יחסים, אשמח. אני מתאר לעצמי שאם זה יקרה, הרי יהיה משהו חשוב שיקשר בינינו. אני מרגיש צורך בילד, רוצה לדעת ש„יצרתי" חיים. מוכן לתת תמיכה נפשית בלתי מוגבלת, וכספית בהתאם ליכולתי ורצוני. במיקרה שתחליטי שאינך רוצה בקשר ביני לבינך, וביני לבין הילד, אני רואה בכך את זכותך, ומוכן להתחייב בהסכם רישמי שאין לי זכויות עליו, ואני מסכים שלא ליצור עימו קשר. אבל כיוון שאני מכיר את עצמי, אני מאמין שזה לא יקרה."

המדיטציה של אריה

אריה אלדר
הרובדים העדינים של המחשבה

לגמרי במיקרה – עוד צימ־חוני. שמו אריה אלדר, בן 38. ואם יוספה עושה יוגה, אז הוא עושה מדיטציה („גורמת־לקשר טוב בין הגוף והרוח.") הוא שחקן בתיאטרון ניסיוני (עוגה עוגה, מדאה בגירסה חדשה), בימאי בהתיישבות העובדת, מדריך לדרמאה ומתפרנס גם כסוכן־ביטוח.

בן קיבוץ מעניין, נשוי לשע־בר, אב לבת שבע. אוהב להי־פתוחים. איתם הוא יכול להיפתח. כנות חשובה לו מאוד, ואהבתו הגדולה היא מוסיקה עתיקה. לאשה מעשנת אין סיכוי אצלו – אריה ממש סובל מזה. אולי העישון נותן פוזה מסויימת. הוא טוען, אבל הוא מוריד מהכושר האינטלקטואלי ופוגע ברובדים העדינים של המחשבה והיצירה.

טנגו זה מחלה

(המשך מעמוד 27)

בצרפת. יש בסרט 40 דקות של סצינות מוסיקליות, שייקרו מאוד את ההפקה, והביאו אותה לסכום של 2 מיליון דולר — יקר יותר מכל שעשיתי עד היום.

משום כך חלקנו גם את ההוצאות בין שתי הארצות: כל סצינות המחול צולמו בארגנטינה, וכן גם דירתה של מאריאנה. בצרפת צילמנו את כל צילומי־החוץ, את תחנת־הרכבת ואת הבורסה למיסחר.

אבל אם אודה על האמת — סיימנו את הסרט כמעט בלי מיכנסיים. בלי פרוטה. כאן, אמש, ראיתי את הסרט לראשונה, ואני זקוק למעט זמן כדי שאוכל לשפוט אם אכן השקעתי את הממון במקומות הנכונים.

● **סרטיך הראשונים היו זר־עמים ומהפכניים, זהו סרט לירי.**

נכון. אין זאת אומרת שהפכתי את עורי. בין שני הסרטים כתבתי כ־12

אנו חייבים לזכור שהחיים נמשכים, ועלינו גם לצחוק מעצם מצוקתנו, אחרת, סופנו — שנבכה עד מוות!

תסריטים. הנה, אני כבר בן 50, וכל מה שעשיתי עד עתה הם שלושה סרטים ארוכים, מתוך עשרות סרטים בתיכנון. לגבי הקהל, סולאנאס הוא מישהו שעשה שלושה סרטים בלבד. אבל אני יודע שיש אצלי עוד 12 לפחות, שונים בתכלית השינוי משלושת האחרים.

גם זה מתקשר לנושא הסרט הזה. אותה הרגשה חציה, האווירה שבה חיים אנשים מסוגי — חלקה במציאות וחלקה בחלום; חלקה מחשבות ואשליות, חלקה אכזבות, נוסטלגיה לעבר שאינו קיים בהכרח.

הרגשה זו מומחשת בטאנגו, בצלי־ליו ובסינקופות החושניות שלו. טאנגו זה לא רק ריקוד, טאנגו זה תשוקה. טאנגו זה מחלה.

ניסיתי בכל מאודי להימנע מרחמים עצמיים, מצב נפשי מפחיד. בשבילי הסרט הזה הוא מין תראפיה, דרך לצאת מהלך־הרוח החולני הזה. אני בחרתי בדרך ההומור והרוך כדי לפתור מצב שהוא פאתטי ומוזר, המצב שאנחנו הגולים שבויים בו.

אנו חייבים לזכור שהחיים נמשכים, ועלינו לצחוק מעצם מצוקתנו, אחרת סופנו שנבכה עד מוות.

בשבילי החשוב הוא דור ההמשך. זו הסיבה שאני מספר את סיפורי דרך עיניה של הבת, מריה. שהרי חיי שלי כבר כמעט מאחורי.

● **אתם צעירים שבסירטך, בשנות העשרים לחייהם, שחיו בריבם מחזיק למולדתם — האם הם עדיין חושבים את עצמם ארגנטינים?**

הם חושבים עצמם ארגנטינים, אבל מפחדים לחזור למולדתם. הם מת־גברים שלא החליטו עדיין על זהותם הלאומית ואיזו ארץ יעדיפו כמולדת.

לא התיימרתי להציע להם פית־רונות. השארתי את הקצוות פתוחים לבחירה.

שתי הבנות שרואים בסרט הן בנותיי שלי. אחת מהן חיה באיטליה והשנייה איתי, בפאריס. אני יודע שאני רוצה לחזור לארצי. איני יודע מה ירצו הן.

צל"ש

עסקים סיניים

● **לחנן עזרן**, על כתבה מרתקת על העסקים הישראליים בסין העממית — פרשה שנגנזה במשך שנים רבות, ורק רמזים עליה פורסמו מדי פעם בעיתוני־חוץ (ראה במדינה).

צל"ג

המלחין והאיוולת

● למערכת יומן השבוע. שהטילה על **שרי רז** לראיין את המלחין היווני מיקיס תיאודורא־קיס. זה היה ראיון מגוחך ונלעג, שבו גילתה רז הבנה פוליטית של נערת בת־מיצווה ודיקלמה שאלות ילדותיות, שנשמעו כאילו נלמדו בעל־פה. לעומת זאת מגיע צל"ש למלחין עצמו, שלא איבד את הסבלנות לשמע הדברים המטופשים, והשיב עליהם בסבלנות ובהגיון.

שטיפות־מוח

● **ליואב טוקר**, שליח הטלוויזיה בפאריס, שלקח כתבה צרפתית בת כמה דקות והפך אותה לדוגמה של שטיפת־מוח. הכתבה, שביקשה להתחקות אחרי מצב היהודים בדמשק ובחלב, היתה כישלון חרוץ. אך טוקר הלביש אותה בתמליל מנופח וחסר שחר, שנועד להעניק לסרט התפל מימד של מיסתורין וגילוי. לדוגמה: "יש להעביר (את הכתבה) בין מסננים של הבנה, ניחוש ופיענוח..." למרבה הצער, לא היה מה להבין ולא היה מה לפענח, כי הצוות הצרפתי פשוט נכשל במשימתו ולא הצליח לצלם מאומה.

הסרט עצמו, בלי הפרשנות של טוקר, השיג את ההיפך: הוא הראה כי מצב היהודים בסוריה אינו שונה ממצב שאר האזרחים בדיקטטורה זו. הם פוחדים לפתוח את הפה, כמו כל שאר האזרחים. הם יכולים לצאת לחו"ל כאוות־נפשם, בתנאי ששניים מבני־המישפחה נשארים בסוריה. כשהם נתפסים־בנסיון לצאת באופן בלתי־חוקי, הם נדונים למאסר של שנה אחת — פחות מערבי בישראל, המחזיק בדגל פלסטיני.

לשיא החוצפה הגיע טוקר, כאשר התלונן על כך שבתעודות־הזהות של היהודים בסוריה נרש־מת דתם — בעוד שהדת ("לאום") נרשמת בכל תעודת־זהות ישראלית, כשהמטרה המוצהרת היא להבדיל בין יהודים וערבים.

הקרנת כתבה זו, בצורה כזאת, על־ידי הטלוויזיה הישראלית, היא פגיעה חמורה באתיקה העיתונאית.

מראיינת רז
אוי!

רפי ישיר לנו שיר

בשבועיים הקרובים ייפתח המיכרז ל־תפקיד מנהל מחלקת־הבידור של הטל־ויזיה. זה יהיה המיכרז האחרון לתפקיד בכיר בטלוויזיה, אחרי **שיעקב אחימאיר** זכה בתפקיד עורך מבט, **וירון לונדון** זכה והתמנה כמנהל מחלקת־הדראמה.

זמר גינת
מניין הגיע ולאן יילך

המועמדים שיגשו למיכרז הם מפיק סיבה למסיבה, **אהרון גולדפינגר**, מפיק עד פוף, **חיים מלובן** ואיש כלבוטק, **רפי גינת**.

הסיכויים הגדולים לזכות בתפקיד הם של גינת, הזוכה בתמיכתה של הנהלת הטלוויזיה, המנכ"ל וחברים בוועד־המנהל.

השבוע הוכיח גינת כי מקומו במחלקת־הבידור. גינת הפתיע את הצופים בכיתי, כמו גם את מנהלי הטלוויזיה שישבו באולפן בתוכנית של **מני פאר**, כשפצח במחרוזת שירים. הוא גילה בעצם מאיפה הגיע ולאן הוא רוצה ככל הנראה לחזור — הפעם כמנהל.

בתוככי הרשות

בראל — הסוף?

בינואר הקרוב תסתיים הקדנציה של מנהל הטלוויזיה בערבית, **יוסף בראל**. כבר עתה קיים מתח גדול בין עובדי־הטלוויזיה בערבית ובעברית: האם מנכ"ל־הרשות, אורי פורת, יאריך לבראל את המינוי, או שיפורסם מיכרז?

לפורת יש חשבונות עתיקים עם בראל, עוד מהתקופה שבראל מונה כמנהל־הטלוויזיה בלחצם של יו"ר הרשות, **מיכה יגון**, והוועד המנהל.

באותה תקופה, שארכה כמה חודשים, לא היה יכול פורת להיכנס לבניין־הטלוויזיה. ההשמצות בין השניים עברו את גבולות הנימוס. פורת היה אז בודד במערכה, ובראל נהנה מתמיכת הוועד־המנהל.

בסופו של דבר היה זה פורת שניצח. הוא לא חידש לבראל את המינוי, מינה לכמה חודשים את **יאיר אלוני**, ומיד עם התפטרותו מונה **חיים יבין** כמנהל־הטלוויזיה.

פורת נשמע בהרבה הזדמנויות אומר שהוא עוד יגמור עם בראל את החשבון.

בטלוויזיה בערבית מקווים רבים מהבכירים שהחשבון אכן ייגמר בינואר, ובראל יפסיק להיות המנהל, תפקיד שבו הוא מכהן כבר יותר מחמש שנים.

מאחורי המירקע

מינוי מוזר

המינוי שעורר גיחוך בבניין הטלוויזיה ב־רוממה, הוא של **גידעון דרורי** כמנהל המח־לקה הדוקומנטארית. זו המחלקה הגדולה, הקשה והבעייתית שבין כל המחלקות שבחטיבת־התוכניות.

ברור כלל, מי שמתמנה לתפקיד זה צריך להיות מפיק מנוסה או בימאי מנוסה. דרורי, שהוא חביבו וחברו של מנהל־הטלוויזיה, **חיים יבין**, היה עד לפני שנתיים מנהל מחלקת־עריכת־סרטים. רק בשנתיים האחרונות הוא גם מפיק. הוויכוח הוא על השאלה: מה עשה דרורי כמפיק. מסתבר שדרורי הפיק סרט אחד למבט שני, עוד תוכנית אחת לתישעה־באב.

מפיקה בכירה במחלקה הדוקומנטארית אמרה שנראה לה מוזר מאוד שהיא תצטרך מעתה להגיש את התוכניות שלה לביקורת לאיש שלא הפיק מעולם סידרת־תוכניות, ושכל מלאכת ההפקה שלו התבטאה בהפקת שני דברים בלבד, שגם הם לא השאירו רושם בל־יימחה אצל הצופים.

מילחמת יום־השבת

צפויים מאבקי־יוקרה במחלקת־הבידור של הטלוויזיה, בין התוכנית ממני של **מני פאר**, שאותה מפיק **יוסי משולם**, לבין סיבה למסיבה, שאותה מפיק **אהרלה גולדפינגר**.

התוכנית של מני פאר זולה פי חמישה מהתוכנית סיבה למסיבה.

אם תצליח התוכנית ממני, צפוי שתתפוס את מקומה של סיבה למסיבה. שאולי תרד סוף־סוף מן המסך, אחרי מסע־חיפושים ארוך אחרי מנחה קבוע.

והיה אם תצליח התוכנית ממני לחסל את סיבה למסיבה. תהיה זו נקמתו המתוקה של פאר בגולדפינגר. זה הודיע בזמנו להנהלת־הטלוויזיה שאם מני פאר ימשיך להנחות את סיבה למסיבה. הוא יפסיק להפיק אותה.

פאר התבטא באותן המילים, שאם גולדפינגר

בימאי צרפתי
מי העז לחלום?

ימשיך בהפקת התוכנית הוא לא יחזור להנחייה. עתה מחכים בטלוויזיה לראות כיצד ייפול דבר, ואיזה תוכנית תתפוס את שעת־השידור היוק־רתית בליל־שבת.

מאחורי המיקרופון

חלום הנגב

ב־30 בספטמבר, יום שלישי, יירדו גלי צה"ל לנגב. התחנה הצבאית תקדיש יום־שידורים מיוחד לפתיחת שנת בן־גוריון.

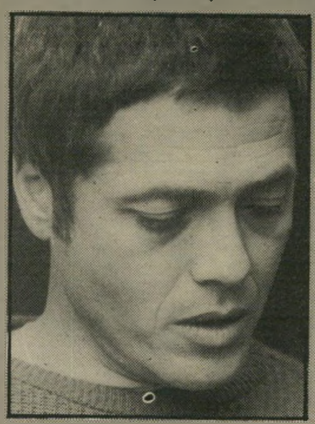
היום יוקדש כולו לשידורים על החלום, שהחל עם קריאתו של בן־גוריון ליישוב הנגב.

במהלך היום ישודרו ראיונות וכתבות־פרופיל של אנשים העושים בנגב.

צחוק פרוע

השבוע הקליטה מחלקת־הבידור של גלי צה"ל את הופעתו החזרה של הזמר שלמה ארצי. בגלי צה"ל אומרים שזו היתה ההקלטה המצוחצחת ביותר שלהם.

אך מי שישמע את ההקלטה ישמע את ארצי צוחק צחוק פרוע באמצע שירו הנפלא, הרדופים. ארצי ראה את אחת המערי־צות כשהיא בוכה. הוא ירד מן הבימה ושאל אותה: „למה את בוכה?" ופיתאום פרץ בצחוק היסטרי.

זמר ארצי
הרקדנית הצילה

זה מזכיר את אלביס פרסלי, שגם הוא, באחת מהופעותיו, פנה למעריצה באותה השאלה, והגיב בצחוק פרוע.

באותו מופע הציל מנהל מחלקת־הבידור של גלי צה"ל, **אליעזר דר**, את אמרגנו של הזמר. מרוב מבוכה והתרגשות לא ידע ארצי כיצד לסיים את המופע. הוא המשיך לתת הדרנים עוד ועוד. דר הציע לאמרגן להעלות רקדנית על הבימה, כשארצי שר את שירו תרקוד. היא אמרה. וכך, כשעלתה הרקדנית העלומה, הצליח הזמר לרדת סוף־סוף מעל הבימה.

אחרי־הצהריים תשורר תוכנית מסכמת, ב־הנחייתו של העיתונאי **שייקה בן־פורת**, שתנסה לברר מה השתנה מאז אותה קריאה מפורסמת של בן־גוריון.

במקביל ליום השידורים תחנוך תחנת גלי צה"ל את משדר האף־אם החדש שלה לאיזור הנגב.

בימאי — זה אלוהים!

השבוע התרגשה חווה אלברשטיין עד דמעות. בתוכניתה מילים ומנגינות. שאותה ערך **יורם רותם**, היא משוחחת עם צרי צרפתי, הבימאי שביים אותה בתוכנית־היחיד הראשונה שלה לפני 15 שנה.

צרפתי סיפר, בפעם הראשונה, את סיפור־חייו: על היותו שחקן מתוסכל, על כך שסבל מבעיות אישיות, שנבעו מכך שלא אהב את הגוף שלו, כפי ששחקן צריך לאהוב את עצמו. אלברשטיין שאלה אם חלם פעם להיות בימאי, וצרפתי ענה: „מה פיתאום: בימאי נחשב בעיניי, אז, באותה תקופה, כמו אלוהים."

צרפתי התלונן על־כך שמי שלא שר בארץ רוקנ'רול אין לו מקום בבידור הישראלי. הוא סיפר כי בארצות אחרות הרוקנ'רול הוא רק עוד סוג במיכלול הבידור, ואילו כאן, בישראל, הרוקנ'רול הוא הכל.

רונית אנטלר ■

הגווארדיה אינה נסוגה לעולם

בישיבה של מליאת רשות־השידור, בשבוע שעבר, קרא מנכ"ל הרשות, **אורי פורת**, למנהל הטלוויזיה **חיים יבין** להמשיך ולהגיש את מהדורת מבט, לצורת היותו מנהל.

פורת גם הודיע ש**יוסי צמח**, הבימאי הבכיר של הטלוויזיה, שהתמנה כמנהל התוכניות, ימשיך במלאכת הבימוי.

יעקב אחימאיר, שהתמנה כעורך מבט, ימשיך להגיש את המהדורה. נראה ש**רפי גינת**, אם יתמנה כמנהל מחלקת־הבידור, ימשיך להגיש את כלבוטק.

הגווארדיה החתיקה של הטלוויזיה אינה נוטשת את המסך ואינה נותנת שום אפשרות לצעירים להיכנס לבניין, או לכתבים בבניין להתקדם.

היא התהלכה כסהרורית. היא נוצלה עד תום. היא עלתה לבימה כשדמעות בעיניה. לבסוף התמוטטה

סחוטה בלימון

ריטה בקדם־אירוויזיון
גימיק או לאו

ך זהי עובדה שכמעט לא תאמן. היא תיתכן רק בישראל.

על הבימה הופיעה ריטה, ושרה את שירי גבירתי הנאווה. רק יושבי השורות הראשונות הבחינו שמשהו אינו כשורה.

ואכן — ריטה כלל לא שרה. היא ניענעה את שפתיה, והקול בקע ומילא את האולם. אך הקול לא בקע מפיה. הוא יצא מן הרמקולים. זה היה מה שנקרא „פליי־בק".

זוהי טכניקה המקובלת לא־פעם בקולנוע ובטלוויזיה. השחקנית מע־מידה פנים כאילו היא שרה, אך באולם נשמעת הקלטה. אך לא נשמע כי טכניקה כזאת מופעלת בהופעה חיה של מחזמר, שבו משלמים אנשים כסף כבד כדי לראות ולשמוע את השחקנים החביבים עליהם.

להצגת גבירתי הנאווה בא כל הקהל כדי לשמוע את ריטה, ואותה בלבד.

הבושה הזאת קרתה בשבוע שעבר, ביום הרביעי, באודיטוריום החיפאי. היתה לכך סיבה: ריטה איבדה את קולה, והמפיקים לא רצו לאבד את הקופה. תחת לבטל את ההצגה, הפעילו שיטה הגובלת בתרמית.

עודד תאומי יצא אל הקהל והודיע כי בגלל תקלה טכנית מתבטלת ההצגה. מי שרוצה, הוסיף, יכול לקבל את כספו בחזרה.

איש לא ביקש זאת.

אין זו הפעם הראשונה שריטה מתמוטטת. בחורות על גבירתי הנא־ווה היא התעלפה ואושפזה בבית אמה הספרית, שרונה יהאן־פרוז. שסיפרה לעיתונאים כי האכילה אותה במאכלי־מרפא פרסיים.

במסיבת־עיתונאים שנערכה לק־ראת ההצגה פרצה ריטה בבכי. האמרגן מיהר להסביר שהיא מתמוטטת בגלל העומס והעייפות.

האמת היא שריטה הגיעה אל גבול כוחותיה. מה שקרה לה בחצי השנה האחרונה, כשהיא סוחבת מאחוריה שובל ארוך של אנשים המתפרנסים ממנה והמתעשרים על חשבונה, כילה את כוחותיה הגופניים והנפשיים של הנערה בת ה־23, שעוד לפני שנה לא ידע איש את שמה.

כוכבה של ריטה דרך כמטאור ב־ערב הקדם־טלוויזיון. לפני שיבעה חודשים.

עד אז היתה ריטה זמרת מתחילה ובלתי־ידועה. הצעירה, שעלתה מאי־ראן בגיל 8, הלכה למיבחנים רבים ולא הצליחה. הסיגנון המיוחד שלה היה פראי מדי, הופעתה חריגה מדי. עד שהתחתנה עם רמי.

רמי קליינשטיין, מלחין וזמר מער־לה, האמין בה. הוא השקיע בה ימים ולילות. ליטש את הופעתה ושיפר את קולה.

חוזה בלעדי

ך בכל זאת, כשהופיעה ריטה בליוו־יית בעלה בקדם־אירוויזיון, לא התייחס אליה איש ברצינות. חוץ מכמה אנשי־מיקצוע. עיתונאים אחדים שמו לב אליה וכתבו על לידתו של כוכב חדש. אולם היא נבחרה רק למקום

ריטה בין הוריה (משמאל: הבעל)
תרופות פרסיות

מנהל בראון (עם חווה אלברשטיין)
עד הסוף

בכי והתעלפויות

ב אותו יום נערכו שתי הופעות של המחזמר.

בהופעה הראשונה, שהתחילה ב־שעה 17.00, הופיעה ריטה — וכל שיריה החשובים הושמעו בפליי־בק. בהופעה השנייה, שהתחילה ב־21.00 במקום ב־20.30, הגיעה ריטה אחרי מנוחה קצרה במלון דן־כרמל. היא איחרה בחצי שעה, ובאה בליווית מנהלה האישי, רוני בראון.

ריטה היתה מטושטשת. כשמיהרה אל הבימה, נתקלה ביתד ועלתה על הבימה כשדמעות של כאב בעיניה.

היא הספיקה לשיר את שירה הרא־שון, יופי לי, ירדה מן הבימה ונפלה מתעלפת לזרועותיו של אריאל פורמן, המחליף הקבוע של שלמה בר־שביט ואריק לביא בהצגה.

מפיק יוסף צוהל
הפקה ראשונה

הרביעי. במקום הראשון עמדו מוטי גילעדי ושרי צוריאל.

ריטה גנבה את ההצגה בגלל פרט קטן, שהיה גימיק או לא. בגלל טעות בתפירה, נפלה הכתפיה של שימלתה שוב ושוב, והדבר נראה כאילו היה זה תעלול סקסי למשיכת תשומת־לב. רי־טה הכחישה זאת.

אולם בעיקר נדהם הקהל מקולה המיוחד, שרבים הישוו אותו לקולה של ברברה סטרייסנד.

למרות שלא זכתה, היה ברור כי צעירה זו היא כוכבת.

האיש הראשון שתפס את האפ־שרויות הכספיות העצומות הגלומות בנערה השחורה והיוקדת היה רוני בראון. בעבר כיהן בתפקיד בכיר ב־חברת־התקליטים סי־בי־אס בארץ. עוד לפני הקדם־אירוויזיון החתים את ריטה ואת בעלה על חוזה בלעדי.

עסק גדול

כ**אשר יצרה** ריטה את הסנסציה שלה בקדם־אירוויזיון, והשירים שלה התחילו לשעוט אל ראש מיצעד־הפיזמונים ולהישאר שם במשך שבו־עות, הקים בראון חברה מיוחדת בשם הליקון. הוא גייס אשה בשם נעמי שפר כדי לנהל אישית את חייה של ריטה. היא הקובעת עם מי תיפגש ריטה, מתי תסתפר ואיך. רוני בראון עצמו הפך לאורים־ותומים בחייה של ריטה.

ריטה הפכה לעסק.

ולא סתם עסק, אלא עסק גדול, המכניס הון. וכדי להפיק ממנה את המירב תוך הזמן הקצר ביותר — ואולי מתוך חשש שמא הכוכב עלול לדעוך אחרי זמן־מה — הופעלה ריטה במשך 20 שעות ביממה.

ריטה הפכה לא רק לעסק, אלא גם לרובוט. תפקידה היה לצבור הון, הרבה, מהר ובלי־הרף.

הצגת גבירתי הנאווה נבנתה כולה על ריטה. לא היה עולה על הדעת לחדש הצגה זו, אלמלא ריטה. אומנם, לפני כן נוהל משא־ומתן גם עם זמרות אחרות, וביניהן כוכבת הכל עובר חביבי, שלומית אהרון, ואף עלתה המחשבה להחזיר להצגה את ריבקה רז, שהופיעה באותו התפקיד לפני 20 שנה. אולם ברגע שצצה התופעה ששמה ריטה, נשכחו כולן. היה ברור כי ריטה נולדה לתפקיד הזה — שהיא עצמה מעין לכלוכית המסמלת בחייה את הדמות שבהצגה. הסנסציה העצומה שעוררה בארץ הבטיחה להצגה מכירה מוקדמת של רבבות כרטיסים. עוד לפני שעלה המסך על ההופעה הרא־שונה.

למרות העובדה שמשתתפים במח־זמר גם שחקנים ירועי־שם כמו עודד תאומי, אריק לביא ושלמה בר־שביט, עמדה ההצגה מן הרגע הראשון כל־כולה על ריטה.

כאשר חלה אריק לביא בהצטננות, החליף אותו אריאל פורמן. ערב הצגת־הבכורה לקה שלמה בר־שביט בהר־עלת־קיבה, וגם במקומו הופיע פורמן במשך שבוע. לריטה אין מחליפה.

זהו מחזמר יקר. אף־על־פי שהתפ־אורה והתילבושות הן עלובות ושחו־קות, הפקתו עולה כסף רב. כדי שיכניס רווחים, הוא צריך להיות מוצג באולם גדול מאוד, בעל תפוסה של יותר מאלף איש. בתל־אביב יש אולם כזה — היכל־התרבות הענקי.

המפיק משה יוסף, שלא הפיק מעולם הצגה קודם לכן, נודע עד אז כמפיק של הזמר יהודה פוליקר, עשה את החשבון הזה. התוצאה היא שריטה, חסרת הנסיון, מתרוצצת על בימת־הענק, ומנסה לספק את הקהל בכל איזורי האולם הגדול, דבר המחייב מאמץ מיוחד, מכיוון שהבימה כלל אינה מתאימה להצגות. היא נבנתה לקונצרטים.

עצם הופעתה בהצגה זו, שבמהלכה השתכללה מאוד, היתה מספיקה כדי להתיש גם שחקנית מנוסה. עמיתיה המנוסים מקפידים לנוח. עודד תאומי, השחקן הראשי (פרופסור היגינס), כלל אינו חוזר לביתו אחרי הצגות בחיפה, אלא נשאר בדן־כרמל, כשהוא שוחה ביום בבריכה ונח בשפע.

לא כן ריטה.

קצב משוגע

י**ום־העבודה** של ריטה נראה כך:

היא שיחקה בשתי הצגות ביום בגבירתי הנאווה. כל הצגה נמשכת שלוש שעות, וריטה נמצאה רוב הזמן על הבימה.

מייד אחרי ההצגה השניה מיהרה ריטה לתל־אביב, לאולפן־הקלטות, כדי להשמיע קולות־רקע לתקליט ולסרט־וידיאו של בעלה, שעומדים להופיע השבוע. ריטה מאמינה שהיא חבה חוב גדול לבעלה, שהיא מאוהבת בו ומעריצה אותו. לכן זה נראה טיבעי בעיניה לעזור לו במיבצע זה, כפי שהוא עזר לה.

במשך היום יש לה פגישות בלי־סוף. היא מכינה תוכנית־יחיד, ביוזמת רוני בראון. היא עוסקת בהקלטות לחו"ל באנגלית. נבחנו אפשרויות של עבודה בהבימה. המפיק משה יוסף נמצא בחו"ל כדי לקנות זכויות של הצגות חדשות, שבהן תככב ריטה.

כל זה רובץ על ריטה, נוסף על הראיונות שעליה להעניק לטלוויזיה, לרדיו ולעיתונים.

ריטה מסתובבת בין כל אלה כסה־רורית. יש לה מבט מזוגג, כמוכת־הלם. ההצלחה הפיתאומית, המתח הקיצוני, העומס הנורא, העייפות הגוברת — כל אלה הפכו אותה לבובה שאחרים מוש־כים בחוטיה.

ריטה נסחטת כלימון, בעסקים של מי שמנסים לנצל אותה עד תום במהירות מסחררת. עוד לפני ההת־מוטטות חשה שלא בטוב. היא הקיאה (אז פשטה שמועה שהיא בהריון), ואיש־צוות, שהוא חובש, ברק את לחץ־דמה וגילה שהוא נמוך מדי.

הכל היה מוכן להתמוטטות.

ריטה ורמי
לא יודעת להגיד "לא"

ריטה עם אריק לביא ב"גבירתי הנאווה"
לחץ־הדם נמוך מדי

זה כבר קרה

גם בעבר לא חסרו התמוטטויות של שחקנים על הבימה.

● **אריאל פורמן, המחליף בהצגת גבירתי הנאווה את שלמה בר־שביט ואריק לביא, התמוטט בחדרו באמצע ההצגה צוואתו של כלב. רופא מקרב הקהל עלה לבימה והזריק לו זריקה. הקהל ישב והמתין עד שחזר לאיתנו והמשיך בהצגה. רק אז התגלה לו שהרופא היה וטרינר.**

● **בהצגה** הנפש הטובה מסצ'ואן **לקחה השחקנית לבנה פינקלשטיין, שמילאה את התפקיד הראשי, בהתקף־כליות בהפסקה, ואמבולנס החיש אותה לבית־חולים.**

● **רחל אטאס הופיעה בהצגת־הבכורה של** שלמה המלך ושלמי הסנדלר. **באמצע ההצגה לקחה בהתקף של אבני־מרה. הוזעק רופא, וכל כמה דקות הזריק לה, מאחורי הקלעים, זריקה לשיכוך־הכאבים. אחרי ההצגה אושפזה בבית־חולים. אין תקדים לכך ששחקנית ראשית, שאין לה מחליפה, מנענעת על הבימה את שפתיה, בעוד ששיריה מושמעים בהקלטות של פליי־באק.**

שושלת

את ההורים של שני הנחמדים האלה כולם מכירים. **עמיקם גורביץ** (הידוע בכינויו „המנהל של התנ"ך" או „קול שדי") ואשתו **טובה**, והזוג השני **שולמית וטומי לפיד**.

הגבוה הזה שבתמונה הוא **איתי**, בנם של טובה ועמיקם, והקטנטונת שלידו היא **מירב**,

מירב לפיד ואיתי גורביץ (למטה מימין האב עמיקם גורביץ)
רק לא ביום ראשון

הבת הצעירה של שולמית וטומי.

הצעירים הכירו זה את זה בתיכון עירוני ה' לפני שלוש שנים, ומאז הם אוחזים ידיים ומטיילים, ולפעמים נעצרים ביום השישי אחרי הצהריים ליד כסית כדי לברך את ההורים לשלום. גם את השבתות הם מבלים ביחד, ורק ביום ראשון הם נפרדים, וכל אחד מהם חוזר לבסיס הצבאי שלו, כי צה"ל קורא להם, מותק.

התמונה הראשונה של בעל מס' 8 של ליז טיילור (55) השחקן ג'ורג' המילטון (48)

הפרקליט, האהבה, הבת והכסף

זה הסיפור שהיה יכול להיות שער בהעולם הזה. בניו־יורק טיימס, ואפילו בהראלד טריביון. אבל אני אכתוב אותו בלי שמות, כדי שלא להרוס כמה וכמה מישפחות הגונות ומכובדות במדינת־ישראל.

המדובר ב**עורך־דין** מפורסם מאוד־מאוד, בן למישפחת עורכי־דין מפורסמת מאוד, הנשוי עם אשה נחמדה כבר שנים רבות.

במשך השנים האחרונות יודע כל אחד בארץ לספר על מספר גדול מאוד של חברות ומאהבות שעורך־הדין המפורסם מתעסק איתן בכל רגע פנוי. בין הסיפורים הקצרים שהיו לו עם נשים פחות־ידועות היו גם כמה רומאנים ממושכים עם נשים מאוד ידועות.

לפני שנה היה לו רומאן ארוך עם **שחקנית** ידועה ונשואה. הפגישות של הזוג המפורסם היו מתקיימות בחדרי־חדרים, כי שניהם מפורסמים מאוד. וכשזה נמאס לשניהם, ההתחבאות הזאת, הם קנו כרטיס ללונדון (כל אחד לחוד, כמובן) ונסעו לשבוע של אינקוגניטו בבריטניה הקרה.

אחרי הרומאן הזה היו עוד שניים־שלושה רומאנים קטנים, ואחריהם שוב רומאן ארוך עם **גברת** מפורסמת, נאה ועשירה מאוד, שאיתה בילה באחרונה בארצות־הברית.

כל הרומאנים האלה התחילו ונגמרו, פחות או יותר, בדיסקרטיות, כי גם עורך־הדין וגם הגברות רצו בזה. עכשיו הסתבר שבין עשרות הרומאנים הקטנים שהיו לעורך־הדין היה גם אחד עם **גברת לא־ידועה**, שלא שמרה על עצמה והרתה. כשנולדה הבת הקטנה, עשה עורך־הדין הכל כדי לטשטש את זהותו של אב הילדה. אבל בארץ־ישראל אי־אפשר לשמור על שום סוד לאורך זמן.

באחרונה נודע לי שיש **מי שיודע** על הבת הקטנה, והוא גם דאג שעורך־הדין יידע שהוא יודע. הרבה מאוד כסף עבר מעורך־הדין לאיש היודע, כדי שלא יפיץ את הסיפור. מדובר על סחיטה בסכום של קרוב למיליון דולר.

עכשיו אתם מבינים למה הסיפור הזה הוא בלי שמות, אני מקווה.

הכל בגלל כרטיס קטן

לפני 10 שנים היתה ברחוב גורדון, רחוב הגלריות של תל־אביב, גלריה בשם רוס.

ניהלה אותה אשה צעירה ונאה בשם **אריאל רום**. באותו זמן שהיא ניהלה את הגלריה היא גם ניהלה רומאן עם נספח־התרבות בשגרירות האיטלקית, **מרקו מיאלי**. הרומאן היה בשיאו כאשר נודע למרקו כי האיטלקים מעבירים אותו מארץ־הקודש לארץ האפשרויות־הבלתי־מוגבלות. הוא הציע לאריאל לבוא איתו, והיא נסעה.

אריאל רום ואלווין
רומאנטיקה נוסח אמריקה: היא התאהבה בבעלה!

הרומאן הלוהט התקרר איכשהו באמריקה, והשניים נפרדו.

כדי להמשיך לעבוד בארצות־הברית, היתה אריאל צריכה לראות לגרין־קארד, והדרך הטובה והקצרה ביותר להשגת הכרטיס היתה נישואין. אבל כדי להתחתן צריך קודם שיהיה איזה רומאן.

לא בארצות־הברית. חברה סיפרה לה שהיא מכירה יהודי אמריקאי נחמד, ילד־פרחים שהוא בנו של רב מפילדלפיה, שיהיה מוכן לשאת אותה לאשה רק כדי שתזכה בכרטיס הירוק, ואחר־כך כמו בנישואין פיקטיביים, הם ייפרדו לנצח.

אריאל פגשה את **אלווין**. הם שוחחו ביניהם, ואחרי זמן קצר נסעו לעיירה קטנה בקליפורניה ונישאו. אחרי החתונה חזר כל אחד למקומו, כלומר — הוא לקליפורניה והיא לניו־יורק.

אבל הקשרים נמשכו. קשרים טלפוניים. אבל גם ביקורים פה ושם. בין כה וכה השפיעה עליו לטובה. הוא עזב את הפרחים ולמד מחשבים. יש לו עכשיו תואר שני.

לפני שלוש שנים נפטרה אמה של אריאל. והיא הגיעה ארצה להלוויה. אלווין הציע לה לבוא איתה ולהיות איתה ברגעים הקשים. הם היו כאן, ונהנו זה מזה. אחר־כך חזרו לארצות־הברית, ושוב כל אחד חזר למקומו. אבל הקשרים התהדקו מאוד, והפגישות נעשות קרובות מאוד.

בזמן האחרון הם לגמרי ביחד. אוהבים האחד את השני ומודים לאלוהים שהמציא את הגרין־קארד. שבלעדיו לא היו נפגשים מעולם.

אהבה בפינה

הוא **זמר ידוע**. הוא נאה. הוא צעיר. הוא נשוי. הוא אבא לשני ילדים. הוא אוהב להתאהב. היו לו רומאנים כמעט כמיספר השירים במיצעדי הפיזמונים. עכשיו יש לו אהבה חדשה. **מאיה בנימיני**, צעירה יפהפיה, העובדת כמעצבת בכפר־המכביה והגרה בצפון תל־אביב.

אחרי העבודה, כשהיא חוזרת הביתה, הוא מחכה לה, והם הולכים ביחד לקפה אולגה. ושם, בפינה אחת מתוך ארבע. הם יושבים. שותים קפה ומחזיקים ידיים. לפעמים. בשקט בשקט. הוא שר לה איזה שיר פרטי ישר לתוך האוזן, כדי שהקהל הרחב לא ישמע.

ב־7 הוא חוזר הביתה לאשתו. תמיד זה קורה לו.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

רחל דיין
אולי הוא התאהב בה –

הדי שלהם והדי שלנו

בריטניה הגדולה, דעי לך ש: ANYTHING YOU CAN DO, WE CAN DO BETTER.

אתם שותים תה אחרי הצהריים? גם אנחנו! לכם יש מרקס אנד ספנסר? גם לנו! לכם יש תיאטרון חשוב? גם לנו (לא לצחוק בקול רם, בבקשה). לכם יש **ליידי די**? גם לנו: הליידי די שלכם הסתפרה ושינתה תיסרוקת? גם שלנו!

בבוקר אחד נמאס לליידי די שלנו השיער הארוך והמקסים שלה, ולפני שהיא הספיקה לחשוב פעמיים אם להסתפר או לא, כבר היא נסעה למיספרה הקבועה שלה וביקשה מהספרית הקבועה שלה **ניקול**, לקחת מיספריים ביד ולחתוך הרבה. כל המיספרה עמדה על הרגליים, ניסו לשכנע אותה שלא לעשות את המעשה. אבל **רחל דיין** החליטה ועמדה על דעתה. כשגזרה ניקול את השיער ביד רועדת, היא ביקשה לאסוף את השיער הארוך ולשמור אותו, אבל רחל אמרה שיזרקו את כל השיער לזבל, וכך היה.

היום יש לרחל דיין צורה חדשה, ולבטח יקח זמן לאנשים לזהות אותה ברחוב.

השבוע ימלאו חמש שנים למותו של **משה** דיין. הוא דווקא אהב את התיסרוקת הקודמת, שהיתה הסמל המיסחרי שלה. מי יודע, אולי התאהב בה ב־1956 דווקא בגלל השיער?

ליידי די
– בגלל התיסרוקת המקורית?

החתן התמים והכלה המהוללה

„אנחנו נשבור את המצלמות של כל צלם שיעז לבוא למאה שערים לצלם את החתונה!" הודיעו חרדים קנאים למשה אילת. כל הבטחותיו של אילת, דובר אל־על בעבר וכיום אחד ממנהלי השקם, שהוא ידאג לצלמת בלבוש מתאים שתצלם בעזרת־הנשים, ולצלם חובש־כיפה שיצלם בין הגברים, לא הועילו.

התוצאה: בלי צלמים, אבל בנוכחות 600 איש, שנהנו מכיבוד מסורתי של קוגל והרינג, נערכה השבוע החתונה של בנו החוזר־בתשובה של אילת, עידו־יצחק („החתן התמים") עם בחירת־ליבו דליה („הכלה המהוללה").

ביאטריס וירון, תינוק בדרך

ביאטריס גייר וירון פינק
שהגיור לא יהיה לשווא

אחרי שניסה להקים עמותה לדוגמניות, ואף עלה על בריקדות וצעק וגידף, החליט הדוגמן יפה־התואר, **ירון פינק**, לעשות קצת למען בי־תו.

בתור דבר ראשון לביתו התאהב ב**ביאטריס גייר**, שווייצרית יפהפיה, שהגיעה ארצה לפני שנים בעיקבות אהבתה ל**אלברט אילוז**, שחקן ופנטומימאי. בגלל אותה אהבה היא התגיירה, אבל תיכף אחרי הגיור נגמר הרומאן שלה עם אילוז, וכדי שהגיור לא יהיה לחינם היא נשארה בארץ ועסקה כאן בדוגמנות, וככה היא הכירה את ירון.

מרזים, משמינים, מרזים וכו'

שושנה וינר וארנסט יפת
רבע תפוח וחצי אשכולית

אם תראו בימים אלה ברחוב, או באיזה אירוע נוצץ, את הזוג הקבוע, **שושנה וינר וארנסט יפת**, כשהם רזים בשני קילוגרמים, תדעו לכם שזה מפני שהם חזרו ממש עכשיו ממחנה־הקיץ של הישראלים השמנים, גריישוט שליד לונדון.

לרזים, שעוד לא שמעו על גריישוט, נספר שזהו מקום שבו אפשר לקבל תמורת כמה מאות שטרלינגים לשבוע חצי אשכולית, חצי פילפל ורבע תפוח כל יום. מה שנפלא במקום הזה הוא שהשמנים, המרזים שני קילו, תמיד חוזרים אליו, כי במשך הזמן הם מקבלים בחזרה את שני הקילו. הנהלת גריישוט משמינה בבנק, והפציינטים מקווים לטוב.

אז הזוג וינר־יפת חזר מגריישוט, ומאז אני שומעת סיפורים עקשניים הטוענים שהם עומדים להתחתן.

אחרי רומאן קצר ולוהט מאוד מחכים ביאטריס וירון לתינוק משותף. מה אגיד לכם, עם אמא כזאת ואבא כזה אין צל של ספק שהילד או הילדה יהיו משהו מאוד מיוחד, לפחות מבחינת הצורה החיצונית.

העמותה מתה בינתיים, אבל לפחות יצא מזה משהו. ילד.

מדוע העידה אביבה גרנות ראשונה?
זה היה טכסיס מחוכם של התובעת

התרגיל

דיה זה טבעי מאוד בתיק רצח מלה מלבסקי. כי הנאשמת מס' 1 תהיה חווה יערי. חווה היא האישיות המסקרנת והמפורסמת ביותר בתיק. היא נשואה לאיש־תיקשורת בכיר. היה לה קשר עם הקורבן, והיא ניהלה עבור התיירת את חשבון־הבנק.

גם מבחינה מישפטית היה לחווה מניע לרצח. בעוד שאביבה גרנות כלל לא הכירה את הנרצחת.

ובכל זאת, קבעה התובעת האר־מונית, פנינה דבורין, את אביבה גרנות כנאשמת מס' 1, ואת חווה יערי כנאשמת מס' 2. כאשר נשאלה על כך התובעת, לפני המישפט, השיבה כש־קריצה עליזה בעיני־הטורקיז שלה: „מפני שגימל, בגרנות, היא לפני יוד של יערי."

יתכן שאצל תובע אחר אפשר היה להסתפק בתשובה פשוטה זו, אבל לא אצל פנינה דבורין. מתחת לשיערה האדמוני נמצא מוח חד וחריף. המתכנן מראש למרחק של כמה וכמה מהלכים מישפטיים. אצל פנינה דבורין שום דבר לא נותר בידי המיקרה. היא לומדת היטב כל תיק ומבררת מראש את הוליותיו. כבר את כתב־האישום היא מנסחת כך שיהיו בידיה מיטב הקלפים במהלך המישפט. על כן היה ברור גם בתיק יערי־גרנות, שהיתה לה סיבה טובה יותר מאשר האלף־בית, לשיבוצן של הנאשמות.

האלף בית הוא אומנם דבר חשוב מאוד בבירוקרטיה המישפטית. על פי האות הראשונה בשם מישפחתו של הנאשם נקבע בדרך־כלל השופט שייישב בתיק. בתחילת שנת העבודה מחולקות לכל שופט מיספר אותיות. כל נאשם ששמו מתחיל באותיות אלה יופנה לשופט זה.

התובעים משחקים לעיתים באו־תיות הראשונות של שמות הנאשמים, כדי לקבוע את השופט הרצוי להם. סיפור המהלך בבית־המישפט אומר, כי תובע ותיק ומנוסה כתב במכוון את שמו של הנאשם באות ראשונה שגויה. הדבר התברר רק בעת הקראת כתב־האישום, ואז כבר היה מאוחר מדי להחליף את השופט.

לקח מכאיב

אולם בתיק יערי־גרנות לא נקבע השופט על פי האלף־בית. מיש־פטי־רצח נידונים לפני הרכב של שלושה שופטים, והרכבים כאלה יש רק שניים — אחד הרן במישפטים של מחוז תל־אביב, והשני במישפטים של מחוז המרכז. כך שלא היתה כל משמעות לאותיות שמן של הנאשמות בתיק זה בבחירת ההרכב.

אך, לעומת זאת, יש משמעות רבה למקומן של הנאשמות בכתב־האישום. על־פי הפרוצדורה המישפטית, כאשר מסיימת התביעה את ראיותיה, עולה הנאשם מס' 1 להעיד כעד־הגנה במישפטו, ואחריו עולים כל עדיו. רק אחר כך עולה להעיד הנאשם מס' 2.

חווה יערי מחבקת את אחותה

דבורין בין הסניגורים קפלן, מקרין וקנת

פרקליטות מחוז תל־אביב למדה לקח מכאיב ממישפטם של גיל בן־גל ורונן שגיא־שני. שנאשמו ברצח הברוקר יעקב אלטרוביץ. לפני שנת־יים נאשמו השניים ברצח, בכתב־אישום אחד. היו רמזים כבר מתחילת התיק כי לפחות אחד מהשניים יימנע מלעלות להעיד. ובכך יכשיל את ראיות־התביעה. אולם, משום מה, לא הופרד הדיון במישפטם. ואומנם התב־רר כי הם לא עלו על דוכן־העדים.

היה זה נסיון מזהיר מצד סניגוריהם, עורכי־הדין רויד ליבאי, דני שיינמן, ואביגדור פלדמן, לנצל מחדל מישפטי פרוצדורלי לטובת הנאשמים. התק־דימים קובעים כי אם שני נאשמים עומדים לדין באותו המישפט, ואחד מהם לא יעלה להעיד ולא יעמוד לחקירה נגדית, אי־אפשר יהיה להש־תמש בהודאות שמסר במישטרה נגד חברו. אפשר יהיה להשתמש בהודאות אלה אך ורק כלפי האשם שנתן אותן. אולם מאחר שלא עמד לחקירה נגדית, ולסנגורי חברו לא ניתנה ההזדמנות לברר את מהימנותן של הודאות אלה, אי־אפשר יהיה להשתמש בהן נגד הנאשם השני.

כאשר קורה ששני נאשמים דיברו במישטרה, וכל אחד הפליל את חברו, הרי רוב חומר־הראיות בתיק מסתמך על עדותו של השותף לעבירה. במיקרה כזה, אם מחליטים הנאשמים שלא לעלות על דוכן־העדים, הם אומנם לוקחים את הסיכון שלא יוכלו להסביר דברים לטובתם. אולם הם

מיפגש מישפחתי: חווה יערי לוחשת סוד באוזני בעלה, אהוד יערי

ציפי ופורצת בבכי, מסתירה את פניה ומתמוטטת, שוטרת תומכת בה

מונעים מהתביעה להשתמש בעדותם נגד חברם. אם אין חומר־ראיות נוסף, ממקור אחר, כדי לתמוך בעדותם, עשויים השניים לצאת זכאים כתוצאה מתרגיל זה. זהו סיכון מחושב, שיש לבדקו היטב בכל תיק. סניגורים חכמים יודעים מתי להשתמש בו.

הסניגורים בתיק רצח־הברוקר עשו תרגיל כזה. בית־המישפט המחוזי אומנם הרשיע את שני הנאשמים. אולם נגד אחד מהם היתה זו הרשעה ברוב־דיעות בלבד. השופט אורי שטרוזמן היה בדעת מיעוט. וקבע שיש צורך לזכות את גיל בן־גל, בגלל חוסר־ראיות נגדו.

עירעור על פסק־דין זה עומד כרגע לפני בית־המישפט העליון וטרם נפ־סקה הלכה.

כאשר עמדה התובעת דבורין להר־גיש כתב־אישום אחד נגד שתי הנא־שמות, יערי וגרנות, אין ספק שהבזיק במוחה זכר תיק רצח־הברוקר. דבורין לא רצתה לסכן מאומה, והיא חשבה כיצד למנוע מהשתיים לעשות לה תרגיל כזה.

היו לה שתי דרכים: להפריד את הדיון בתיק, ולדון כל נאשמת בתיק נפרד, או להעמידן לדין יחד, אך לגרום לכך שהנאשמות ייאלצו לעלות להר־עיד.

היא בחרה בדרך השניה. את עדותה של אביבה גרנות היא הבטיחה בזה שקבעה אותה כנאשמת מס' 1.

להסתכן ולסרב?

אילו היתה חווה יערי נקבעת כנאשמת ראשונה, היתה היא עולה ראשונה על דוכן־העדים ומספרת את גירסתה. יערי מסרה במישטרה כמה גירסות. היתה אפשרות שהיא תספר על דוכן־העדים גירסה, שבה דבקה בעבר, ואשר יכלה לזכות כליל את אביבה גרנות.

באותה גירסה סיפרה יערי כי לקחה את גרנות ואת מלבסקי במכוניתה, ונסעה איתן לכיוון מלון מנדרין. בדרך, בחשיכה, איימה גרנות על מלבסקי ואף היכתה בראשה מכות קלות. התיירת נבהלה ורצתה לצאת מהמכונית. מרוב פחד קפצה מלבסקי, נפלה על סלע, נפגעה בראשה ודיממה. השתיים קבעו כי היא מתה, והשאירו אותה על השביל.

גירסה זו יכולה אומנם לסבך את גרנות בעבירות קלות של איומים, אולי חבלות, אבל לא ברצח. גירסה זו גם מנקה את יערי מאשמה.

אומנם יש בידי התביעה עדויות של פאתולוגים ושל מומחים, הטוענים כי לא כך נגרם מותה של התיירת, אולם דבורין לא רצתה להסתכן. היא חששה כי אם תעיד יערי בצורה כזאת, גרנות לא תעלה כלל על דוכן־העדים, ועדותה במישטרה לא תוכל לשמש נגד חווה יערי.

כדי לחייב את גרנות לעלות על דוכן־העדים, רשמה אותה דבורין כנ־אשמת מס' 1. גרנות אינה יכולה להסתכן ולסרב לעלות על דוכן־העדים, בטרם היא יודעת מה עומדת להעיד יערי. לכן מחובתה להעיד ולחזור על הגירסה שמסרה במישטרה — וגירסתה היא הגירסה המפלילה את השתיים וקושרת אותן לרצח בכוונה תחילה.

סניגורה של גרנות, עורך־הדין נתן קנת, לא יכול היה להיחלץ מהפח שטמנה לו התובעת. הוא לא יכול היה לסכן את גרנות ולייעץ לה שלא לעלות על דוכן־העדים. אבל הוא הכין אותה היטב לעדות, וניסה ככל יכולתו למתן ולתקן את הקטעים הגרועים שבעדותה.

עדותה של גרנות מפלילה את יערי בשתי נקודות. גרנות מספרת על מכות במערוך. שנתנה יערי לתיירת ליד מלון מנדרין, דבר המעיד על כוונה תחילה. מכיוון שיערי הביאה את המערוך איתה מראש. יערי גם אמרה לגרנות, על־פי עדותה: „אין לי ברירה, אני מוכרחה לחסל אותה!" אלו מילים המפלילות ברצח.

בשלב זה נמצאה עדיין גרנות, לפי דבריה, במצב של הפתעה והלם. היא לא חיכתה לסצינה כזו ולא התכוונה לעזור בה.

אולם המשך המסע אל תוך הלילה מפליל באופן כבד את שתיהן. גרנות סיפרה, כי אחרי המכות המשיכה יערי לנסוע לכיוון תל־ברוך. שם עצרה, גררה החוצה את גופת־התיירת והניחה אותה לפני המכונית. אז ביקשה מגרנות שתצא ותשמור מפני מכוניות קרבות. אחר כך חזרו השתיים למכונית ויערי דרסה את קורבנה פעמיים.

למרות טענתה של גרנות כי לקתה בשיתוק הלשון, הלם ופיק־ברכיים, עובדה היא כי עשתה כדרישת יערי, שמרה כאשר זו גררה את הגופה, ולא הביעה כל התנגדות לדרוס אותה. שיתוף־פעולה זה עושה את גרנות שותפה מוחלטת לעבירה של רצח בכוונה־תחילה, על פי דיני השותפות הפלילית.

כאשר סיפרה גרנות את גירסתה זו במישטרה, היא טרם התייעצה בעורך־דין ולא ידעה את המשמעות המיש־פטית של דבריה. כאשר התברר לה כי במו פיה סיבכה את עצמה באשמת רצח, חזרה בה מחלק זה של עדותה בבית־המישפט.

גרנות הפתיעה את כולם כאשר אמרה בבית־המישפט: „אני בטוחה במיליון אחוז שחווה לא התכוונה לדרוס אותה. היא לא רצתה להרוג; אבל מפני שזה היה שביל ללא מוצא, היא עשתה פעמיים רוורס, ורק בפעם השלישית הצליחה להסתובב. היא פגעה בתיירת תוך כדי תמרונים אלה."

דרור מקרין ועדנה קפלן, סניגוריה של חווה יערי, נתפסו למילים אלה בשימחה רבה. גם הם רוצים מאוד לבטל את עניין הדריסה.

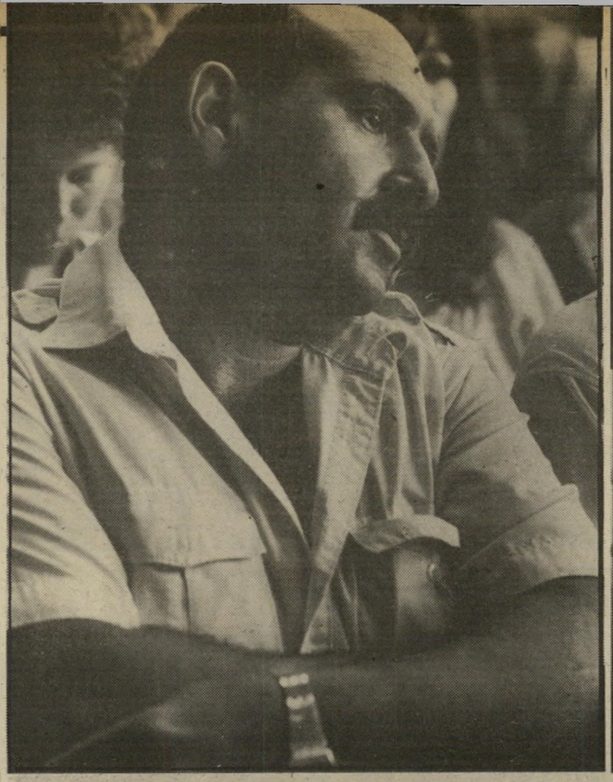
אולם התובעת, פנינה דבורין, לא נתנה לגרנות להתחמק בקלות כזו. היא הראתה לבית־המישפט כי שינוי הגירסה של גרנות נעשה בתפרים גסים. „למה את חשבת שהיא התכוונה כאשר אמרה לך שאין לה ברירה, והיא חייבת לחסל את מלבסקי?" הרעימה דבורין בקולה על גרנות, „את חשבת שהיא תבוא לחסל אותה מחר?"

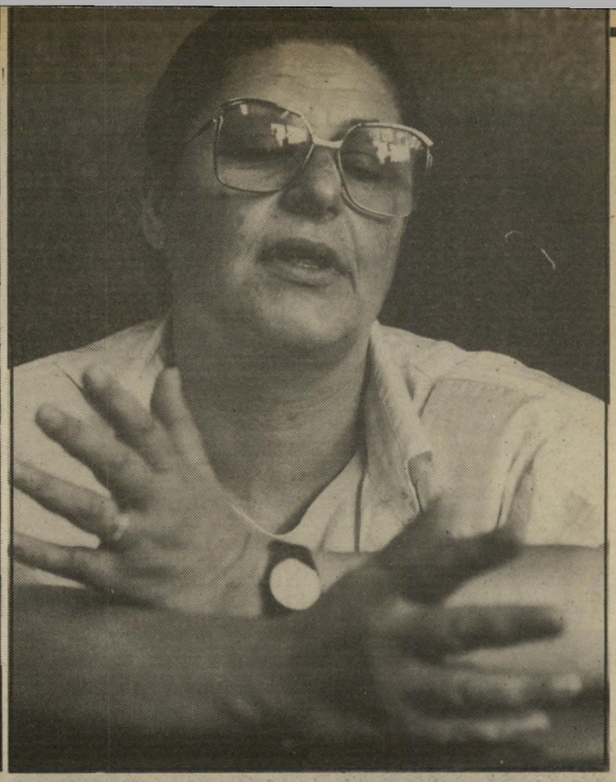
גרנות נאלצה לחזור בה ולומר, כי אומנם ידעה שיערי מתכוונת להרוג את התיירת.

השופטת חנה אבנור, נשיאת־ההר־כב, המשיכה את קו־המחשבה ואמרה לגרנות: „אולי את ראית שבעדותך במישטרה היזקת יותר מדי לחווה, וכעת את רוצה לעזור לה ולתקן את הערות?"

התובעת דבורין חייכה בסיפוק. היא השיגה את מה שרצתה. עוד לפני שעלתה חווה על דוכן־העדים, כבר הכינה לה דבורין עדות מפלילה ומזיקה. התכסיס המישפטי הצליח.

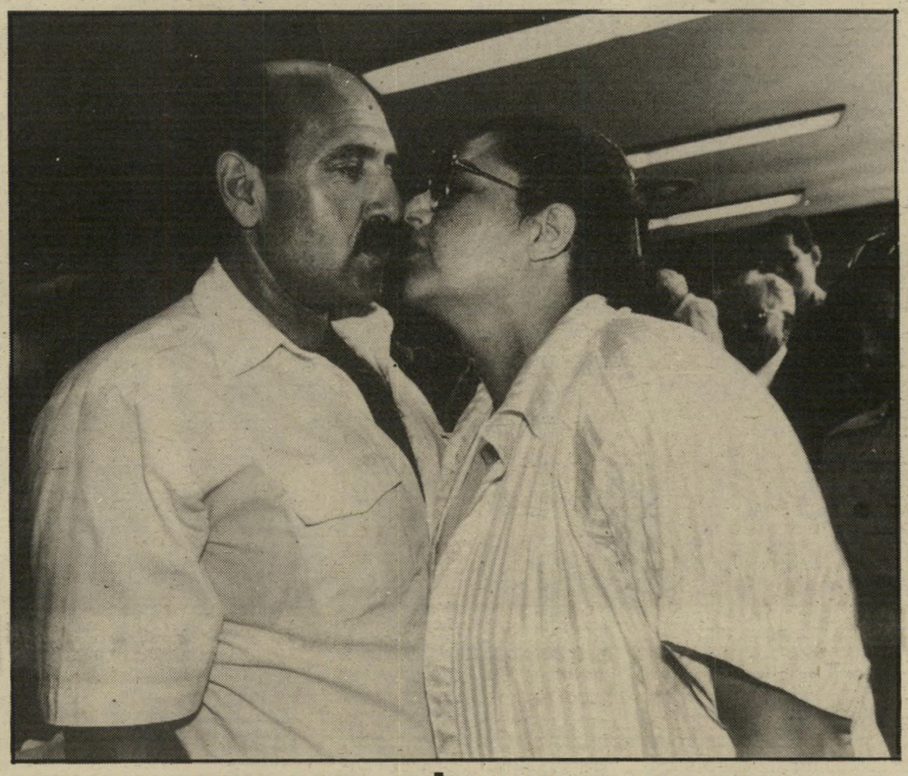
כתבה: אילנה אלון. צילם: ציון צפריר

אביבה גרנות מעידה, בעלה אבי שולח בה מבט פאתטי

כוסות מים ומניפות

ובהפסקה הוא ניגש אליה והיא מנשקת אותו

שיב נקבצו כולם לאולמה של נשיאת בית־המישפט המחוזי, חנה אבנור. אביבה גרנות עלתה על דוכן־העדים כדי למסור את עדותה.

היו שם כל הקבועים: השופטים, הנאשמת, עורכי־הדין, קרוב־המישפחה והסקרנים. גם העיתונאים והטלוויזיה היו שם. היה כל־כך צפוף באולם, שכמה עיתונאים ישבו על המדרגות.

גרנות ביקשה כוס־מים, ושוטרת מיהרה למיסדרון וחזרה עם שתי כוסות. האחת לאביבה גרנות והשניה לחווה יערי. „עשו ממני מלצרית," אמרה השוטרת. „אולי הן רוצות גם משהו לאכול?"

גם לקהל היה חם, כמה נשים הביאו מניפות מהבית ונופפו בהן בעוז.

רק לשופטים היה נעים: פיתחי מיזוג־האוויר נמצאים מעל דוכן־השופטים.

בקריירות ובשלווה ענתה גרנות על שאלות סניגורה, נתן קנת. היא לא התלהבה ולא התעצבנה. גם כאשר ניסה עורך־הדין דרור מקרין, סניגורה של יערי, להוציאה מכליה, היא שמרה על קור־רוח.

„לא נהניתי מהכסף," חזרה ואמרה, והרחיקה את עצמה מכל מניע לרצח התיירת מלה מלבסקי. היא חייכה כאשר שאל אותה מקרין אם זה נכון שכינתה את יערי „דיפרסיבה" וענתה: „זה לא אני קראתי לה ככה, זה בעל־בית־המירקחת. שם עבדתי. לפי הקול שלה הוא קרא לה דיפרסיבה!"

„היא לא זקנה!"

„אני חפה מפשע, רציתי להרחיק את המישפחה שלי מכל העניין." חזרה וענתה גרנות לשאלות עורכי־הדין. היא לא סיפרה לבעלה, אבי, שום דבר על מות התיירת ולא על הכסף שיערי „כיסחה מהחשבון שלה". אבל היא הזהירה את יערי לא לקחת כסף זה. „תראי מה שקרה לי בהסתדרות־הרוקחים, נשארתי על השטיח!" אמרה לה.

„לא מעלתי בכסף של הסתדרות־הרוקחים," חזרה ואמרה, אבל הודתה כי החזירה 106 אלף דולר, והיתה צריכה לשם כך למכור את כל רכוש המישפחה, וגם את דירתם.

גיסתה של הנרצחת, אסתר שפאן, האזינה קשב רב לעדות. כאשר אמרה גרנות „הזקנה עלתה למכונית", צעקה הגיסה: „היא לא זקנה! היא לא זקנה!" ואחר־כך הלכה להתייעץ עם התובעת, פנינה דבורין, אם מותר לה לשוחח עם עיתונאים. „הם מבלבלים לי את המוח," אמרה.

„לא לחצתי עליה להתגרש מאהוד, בדיוק ההיפך," אמרה גרנות. יערי התייפחה, היפנתה עיניים מתחננות אל עורכי־דינה, אל בעלה אהוד ואל אחותה ציפי. ציפי קמה והביאה לה עוד כוס־מים.

אהוד לא הביט בחווה. סיגריה בלתי־הילוקה בפיו והוא הסתכל במבט קפוא בגרנות.

„אהוד לא אהב אותך, בלשון המעטה," אמרה התובעת לגרנות. „זה נכון?" הינהנה הנאשמת.

„נסענו יחד לחוץ־לארץ, אני וחווה" הודתה גרנות. „אבל גם הבעלים שלנו נסעו יחד לברם," אמרה. „מעולם לא נתתי לחווה סמים, רק אסיוואל לפי מירשם. ואם לא היה לה מירשם נתתי לה מהמלאי הפרטי שלי."

בהפסקה הגיע בעלה של גרנות, אבי, בפעם הראשונה למישפט. בעבר הוא ניסה להתאבד בגלל המישפט, כעת הוא נראה טוב. הוא נשק לאשתו ושוחח איתה. ציפי ניגשה לאחותה, לחזק את רוחה.

ליד ציפי, ניכר עוד יותר השינוי בחווה. האשה הזוהרת של פעם הפכה ליצור אומלל ושבור. ציפי נותרה יפה וצעירה, לבושה בסיגנון חתיכי, ושיערה הבלונדי והמתולתל ארוך וסכסי. שיערה של חווה קלוע בצמה סינית קצרה, ופסי־כסף רבים שזורים בו.

גם גרנות הופיעה באותה התסרוקת עצמה. יתכן שזאת אופנת־הכלא.

המישפט התחדש, וגרנות חזרה לדוכן־העדים. היא ענתה לעורך־הדין מקרין על שאלות בדבר מצבה הכספי של המישפחה.

מקרין חקר במרץ, והשתדל מאוד. אשתו, רותי, ישבה באולם והאזינה לו. גם מישל חדד, חוקר־המישטרה המהולל, הביא את אשתו, צעירה שחרחורת, יפה וגבוהת־קומה. כולם סקרנים לראות מה יקרה במישפט. איך תעיד גרנות וכיצד תגיב יערי.

המתח יעלה שוב, כאשר תעלה יערי לדוכן־העדים. נראה כי מחכים לה ימים קשים בחקירה הנגדית של דבורין. אין רחמים ברין.

לא שומע

(המשך מעמוד 15)

גדול. אציל־נפש, ליברל ודמוקרט של ממש. הוא גם צדק.

● **על מילחמת־הלבנון:** במילחמה נעשו דברים בלתי צפויים מראש. שר־החוץ האמריקאי, אלכסנדר הייג, תמך במיבצע, אך בא מיפנה והאמריקאים הפריעו למיבצע, על־ידי ריבוי הפסקות־אש. היו פי 10 יותר הפסקות־אש מאשר פעולות־אש. הנשיא הלבנוני נרצח. ההצלחה היתה מוגבלת. המחיר, באופן יחסי, היה גבוה.

הממשלה כולה היתה פעילה במילחמת־הלבנון. היא התערבה אפילו בבעיות של טאקטיקה. יותר מאשר כל הממשלות הוותיקות, האריסטוקרטיות, שהיו הולכות באותה הדרך. הממשלה היתה צריכה לפקח על המילחמה בשיקולים פוליטיים, ולהשאיר את ניהולה למפקד הצבאי.

● **על הדת:** אני בעד דמוקרטיה, ולא תיאוקרטיה. אני קרוב מבחינה זו לז'בוטינסקי יותר מבגין.

אינני אנטי־דתי. אני לא אתאיסט. למדתי יותר מדי פילוסופיה כדי שאהיה אתאיסט. עזרה להקמת בתי־כנסת — זה בדר. משכורת לדיינים ולרבנים — זה בדר. שיחרור בחורי־ישיבה משרות צבאי — זה לא בדר, זה בן־גורין. אין לזה קשר לדת, וזה פשע כלפי המדינה.

אינני נלהב לגבי קולנוע בשבת. ולא לכל מיני אפליות הנוגעות לנשים. זו גזירה שאני חושב שאין היום סיכוי להתגבר עליה.

יש הרבה צביעות משני הצדדים. גם של הדתיים וגם של החילוניים.

● **על הדמוקרטיה:** אני נגד החוק נגד „כך". אני נגד החוק נגד מיעארי. אני נגד חוקים פוליטיים מיוחדים. אני נגד האפשרות שנתנה הכנסת, ברוח משותפת של כל סיעותיה, לוועדת־הבחירות המרכזית לפסול רשימות פוליטיות. טוב שאנשים כמוני הם דמוקרטיים קיצוניים.

● **על המיזרחיים:** הם חלק מהעבר המפואר של האירגון הצבאי הלאומי. זה היה האירגון היחידי שבו לא היו קיימות עדות בכלל. לא בשורה, לא במיפקדה, לא במחנות ולא בכתי־הסוהר.

אצל המיזרחיים הלב חם יותר מאשר אצל האשכנזים. גם תפיסתם הפוליטית הכללית־ההמונית יותר בריאה. יותר קרובה למציאות.

● **על הערבים והשלום:** קיימת בעיה ערבית. המציאות לא תמיד נעימה. קיבוצי השומר הצעיר ידעו לתפוס את חלק־הארי של האדמות הנטושות. אך היתה להם רייעה פוליטית שאינה הולכת בד בבר עם מעשיהם. מרדכי בנטוב אמר לי פעם שיש לו מוסר־כליות. אמרתי לו: „על זה היית צריך לחשוב טרם עזבת את ורשה. עכשיו זה מאוחר."

הבעיה היא: האם אנחנו מוכנים להשלים שיסלקו אותנו מכאן, לכל הרוחות, תוך מעשים אכזריים ביותר, או שלא ניתן?

כשעושים קוצ'ניו־פוצ'ניו עם ערפאת ורומים לו — מה אני יכול לעשות?

הערבים לא רוצים את הגדה או את ירושלים. הם רוצים את תל־אביב ואת חיפה. הם גם אומרים את זה. כך כתוב באמנה הפלסטינית. זה לא סוד. אפילו היינו חוזרים לגבולות 1967, הדבר היה בלתי־אפשרי, המרחקים השתנו, יכולת־ההפתעה גם כן. היום הכל יותר קרוב, בגלל המהירות. לא רק ניו־יורק קרובה אליי מכפי שהיתה לאבי. גם חדירה מעבר לגבול, לתוך הארץ, היא היום יותר מהירה וקצרה. לחזור לגבולות 67', פירושו לחזור למצב חדש וגרוע.

אני נוטה להאמין לגויים כשהם מאיימים עלינו.

אני מבין לרוחם של מי ששואפים לשלום. אני מבין לליבם. מילחמה אינה תלויה בשום הסכם־שלום. כל הסכם־שלום אשר יכלול נסיגה מחליש אותנו. העיקר זה להיות חזקים. על חוזי־שלום אמר כבר הנרי קיסינג'ר שכל המילחמות באירופה פרצו בין מדינות שהיו ביניהן חוזי־שלום.

אזהרה — משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

אדמון

כ' אלול תשמ"ו, 24.9.1986 מיספר 2560 עמוד 50 המחיר

העולם הזה

היא נוצלה עד תום

ריטה
עם בעלה
רמי

מדוע התמוטטה ריטה